Ilgintis Kisindžerio

- APSAKYMAI -

Etgar Keret

baltos lankos

Etgar Keret

Ilgintis Kisindžerio

Apsakymai

Iš hebrajų kalbos vertė Olga Lempertaitė

baltos lankos

UDK 821.411.16'08-32
Ke-136

Versta iš:
אתגר קרת, געגועי לקיסינג'ר
תל אביב: זמורה-ביתן, 1994

Knygos leidimą parėmė Izraelio ambasada Latvijai ir Lietuvai
The publication was supported by the Embassy of Israel to Latvia and Lithuania

Redaktorė
Dovilė Janušauskaitė

Dailininkas
Zigmantas Butautis

Maketuotoja
Sigrida Juozapaitytė

ISSN 2029-2570
ISBN 978-9955-23-544-6

Turinys

Sudaužyti paršelį

Tėtė nepanoro man nupirkti Barto Simpsono lėlės. Mama būtų norėjusi, bet tėtė nesutiko, pasakė, kad aš išlepęs.

– Kamgi ją pirkti, ką? – pasakė jis mamai. – Kam mes jam pirksim? Vos vaikui prasižiojus iškart puoli jam pataikauti.

Tėtė pasakė, kad aš negerbiu pinigų, kada gi šito išmoksiu, jei ne būdamas mažas. Vaikai, kuriems lengvai perkamos Barto Simpsono lėlės, užauga stačiokais, kurie vagia iš kioskų, nes įpranta lengvai gauti viską, ko nori. Todėl vietoj Barto Simpsono lėlės jis man nupirko bjaurų porcelianinį paršą su plyšiu nugaroje, ir dabar aš užaugsiu padorus, dabar jau nebetapsiu stačioku.

Kas rytą turiu išgerti stiklinę kakavos, nors jos nemėgstu. Kakava su plėvele – šekelis, be plėvelės – pusė šekelio, o jei iškart ją išvemiu, negaunu nieko. Aš metu monetas paršiukui pro nugarą, tada jis kratomas barška. Kai jo viduje bus tiek monetų, kad kratomas nebebarškės, aš gausiu Barto Simpsono lėlę. Taip sako tėtė, tai bus pedagogiška.

Tas paršiukas visai mielas, palietus jo nosis šalta, ir jis šypsosi, kai jam pro nugarą kišamas šekelis, net kai tik pusė šekelio, bet gražiausia, jog jis šypsosi ir tada, kai nekišama nieko. Aš jam ir vardą sugalvojau, vadinu jį Pesachzonu, pagal žmogų, kuris kažkada gyveno mūsų pašto dėžutėje ir tėtei nepavyko nuklijuoti jo lipduko. Pesachzonas ne toks kaip kiti mano žaislai, jis kur kas ramesnis, be lempučių, spyruoklių, be baterijų, kurios išteka viduje. Tik reikia jį saugoti, kad nenušoktų žemyn nuo stalo.

– Pesachzonai, atsargiau! Tu porcelianininis, – sakau jam, kai pastebiu jį truputį pasilenkusį ir žiūrintį į grindis, o jis man nusišypso ir kantriai laukia, kol aš jį nukelsiu. Dievinu, kai jis šypsosi, vien dėl jo rytais geriu tą kakavą su plėvele, kad įkiščiau jam į nugarą šekelį ir pamatyčiau, kaip jis nesiliauja šypsojęsis.

– Myliu tave, Pesachzonai, – tuomet tariu jam. – Tikrai – myliu tave labiau nei tėtę ir mamą. Ir mylėsiu visada, kad ir kas būtų, net jei plėši kioskus. Bet žiūrėk, šiukštu nedrįsk nušokt nuo stalo!

Vakar atėjo tėtė, pakėlė Pesachzoną nuo stalo ir apvertęs aukštyn kojom ėmė jį šiurkščiai kratyti.

– Atsargiai, tėte, – pasakiau jam. – Pesachzonui skaudės pilvuką.

Tačiau tėtė nesiliovė.

– Jis nebarška, ar žinai, ką tai reiškia, Joavuk? Kad rytoj gausi Bartą Simpsoną su riedlente.

– Nuostabu, tėte, – tariau aš. – Bartas Simpsonas su riedlente – puiku. Tik baik kratyti Pesachzoną, jam darosi bloga.

Tėtė pastatė Pesachzoną į vietą ir nuėjo pakviesti mamos. Netrukus grįžo, viena ranka vedinas ja, o kitoje nešinas plaktuku.

– Matai, buvau teisus, – tarė jis mamai. – Šitaip jis išmoks vertinti daiktus, ar ne, Joavuk?

– Žinoma, išmoksiu, – atsakiau. – Būtinai, bet kam tas plaktukas?

– Čia tau, – pasakė tėtė ir įdavė man į ranką plaktuką.

– Tik atsargiai.

– Žinoma, aš atsargiai, – pasakiau, ir tikrai buvau labai atsargus, bet po kelių sekundžių tėtei pabodo, ir jis tarė:

– Na, ar pagaliau sudaužysi tą kiaulę?

– Ką? – perklausiau. – Pesachzoną?

– Taip, taip, Pesachzoną, – pasakė tėtė. – Na, sudaužyk jį. Nusipelnei Barto Simpsono, gerokai dėl jo pasistengei.

Pesachzonas šypsojosi man liūdna šypsena porcelianinio paršiuko, suprantančio, kad jam atėjo galas. Velniop tą Bartą Simpsoną, netrenksiu plaktuku draugui per galvą!

– Nenoriu Simpsono. – Grąžinau tėtei plaktuką. – Man užtenka Pesachzono.

– Tu nesupranti, – tarė tėtė. – Taip turi būti, tai pedagogiška, duok, aš tau jį sudaužysiu.

Tėtė jau užsimojo, aš pažvelgiau į sugniuždytos mamos akis, į pavargusią Pesachzono šypseną ir supratau, kad dabar viskas priklauso nuo manęs, jei nieko nedarysiu – jis žuvęs.

– Tėte! – Griebiau jį už kojos.

– Ką, Joavuk? – paklausė jis, vis dar iškėlęs ranką su plaktuku.

– Aš noriu dar šekelio, prašau, – ėmiau zyzti. – Leisk man įmesti dar šekelį, rytoj, po kakavos. Tada sudaužysim, rytoj, pažadu.

– Dar šekelį? – šyptelėjo tėtė ir padėjo plaktuką ant stalo. – Matai? Įdiegiau vaikui suvokimą.

– Taip, suvokimą, – pasakiau aš. – Rytoj.

Gerklę man jau graužė ašaros.

Jiems išėjus iš kambario, aš stipriai stipriai apkabinau Pesachzoną ir leidau ašaroms lietis. Pesachzonas nieko nesakė, tik tyliai drebėjo mano rankose.

– Nesijaudink, – pašnibždėjau jam į ausį, – išgelbėsiu tave.

Naktį palaukiau, kol tėtė svetainėje baigė žiūrėti televizorių ir nuėjo gulti. Tada patyliukais atsikėliau ir kartu su Pesachzonu vogčia išslinkau pro balkoną. Mes labai ilgai ėjome kartu tamsoje, kol pasiekėme dyglių lauką.

– Paršeliai dievina laukus, – tariau Pesachzonui, padėjęs jį ant žemės. – Ypač dyglių laukus. Čia tau bus gera.

Laukiau atsakymo, bet Pesachzonas tylėjo, ir kai paliečiau jo nosį atsisveikindamas, tik liūdnai pažvelgė į mane. Jis žinojo, kad niekada manęs nebepamatys.

Taip gera

Icikas sėdėjo ant lovos krašto, vilkėdamas vien pižaminėmis kelnėmis ir avėdamas kaubojiškais batais, ir spoksojo pro langą. Lauke švietė saulė. Jis jautėsi apkvaitęs. Šiandien turėjo pasirodyti Laimė, apie tai vos prieš penkias minutes buvo gautas slaptas pranešimas, o jis sau bukai sėdėjo ant lovos nieko neveikdamas. Jis prisiminė pastarąjį Laimės pasirodymą, kai tėtis abejingai atvėrė jai duris, o jis, mažas išblyškęs berniukas, sėdėjo prie virtuvės stalo, klijavo spalvotus popierius ir nieko nebijojo.

Jo kūnu perėjo drebulys. Negalima įsileisti jos į vidų, sušnibždėjo, tiesiog negalima. Jei pavyks išlaikyti ją lauke, viskas bus gerai. Jis pašoko nuo lovos, pribėgo prie spintelės ir puolė ją stumti prie durų. Kai šios buvo visiškai užstatytos, iš slėptuvės ištraukė medžioklinį šautuvą ir ėmė kimšti vidun šovinius. Šįkart jis bus pasirengęs. Nebus kaip tuomet, tėvų namuose. Nesileis paverčiamas besišypsančiu zombiu, kuris mėgsta muilo operas ar Markesą ir bučiuoja mamą kiekvienai progai pasitaikius.

Kur mano liemenė, suriko pats sau, kur mano liemenė? Po velnių. Jis rausėsi spintelėje po kriaukle, kol ją surado, tada užsivilko marškinėlius, ant jų liemenę. Paskui įbedė iešmus ir peilius į židinį ašmenimis į viršų. Jei jie tokie protingi, tegu lenda pro kaminą. Jis dar juos pamokys šio bei to apie Laimę. Penkeri metai „viskas įskaičiuota". Penkeri suknisti metai. Su mylima mergina, oraliniais ir analiniais santykiais, pinigų kaip šieno. Jis perėjo visa, kas sunkiausia. Žinojo, kas tai. Jei nebūtų mirusi močiutė, iki šiol liktų ten užrakintas.

Pirmoji atsidangino Galimybė. Jie visad ją siunčia pirmą kaip beduinų žvalgą. *She is expendable.* Ji pabeldė į duris. Tada pabandė rankeną, kuri buvo įelektrinta. Smūgis nubloškė ją ant žemės be sąmonės. Tada ir tik tada Icikas buože pramušė langą ir iškišo šautuvo vamzdį. Pagalvok apie ką nors malonaus, – sušnypštė ir nuspaudė gaiduką. Galvok apie ką nors malonaus, *bitch*, pakeliui į rojų. Be mūšio nepasiduosiu. Aš ne tėtis. Manęs idiotiškos šypsenos perkreiptu snukiu neįsodinsit į furgoną su balionais ir paveikslėliais iš Volto Disnėjaus. Jis darsyk iššovė į beveidę Galimybę.

Staiga atsiminė tai, ką sakė Grinbergas apie tą jų fokusą su laidais. Po velnių. Sėdi čia kaip koks diletantas, tąsosi su lavonais, atsukęs nugarą šeimos kanalui, tarsi nebūtų girdėjęs apie tai, ką HBO kanalas padarė Nevilties partizanams Sietle 87-aisiais. Kokia kvailystė. Jis apsisuko ir paleido kulką į televizorių, akimirką prieš Kosbiui spėjant

pabučiuoti Lizą. Negalima pamesti galvos, sušnypštė pats sau. Kad ir kas būtų, tik nepamesti galvos.

Jis kaip tik galvojo apie Somalį, kai išgirdo krūmuose šnaresį. Tai buvo Malonumas su picomis išsinešti ir pornografiniais žurnalais, slenkantis palei gyvatvorę. Negalėjo į jį nusitaikyti, o šis savo ruožtu nebandė artintis.

Ei, širdele, aš nekenčiu atvėsusių picų! – suriko jis. Tačiau anas net neatsakė. Virš namelio praskrido sraigtasparniai su milžiniškais megafonais, visu garsu leisdami optimistišką popsą ir technohitus. Jis užsikimšo ausis ir prisiminė žuvusių Volynės žydų muziejų, moteris amputuotomis krūtimis, Niujorko speige drebančius benamius. Šyptelėjo, bet muzika lauke vis dėlto neįsigavo į vidų. Visas šitas reikalas buvo kažkuo įtartinas. Viskas atrodė pernelyg paprasta. Tie sraigtasparniai. Tas užsisvajojęs Malonumas – čia privalėjo būti spąstai. Stogas, staiga nusikeikė, tikrai bus stogas. Aklai iššovė kelias kulkas pro čerpes. Kažkas įkrito į kaminą ir pasismeigė ant iešmų. Tai buvo Sėkmė. Rankoje ji gniaužė kuokštą laimingų loterijos bilietų. Icikas aplaistė ją benzinu, tada sviedė į židinį žiebtuvėlį. Lavonas kaipmat užsidegė kartu su laimingais bilietais. Liepsna gerokai juos apgraužė, prieš jiems išsibarstant po namelį. Dabar kambarys prisipildė dūmų, prie jų prisidėjo kitas kvapas: šiltų kukurūzų, ledų kaip vaikystėje, mamos, ateinančios pabučiuoti ir palinkėti labos nakties. Dujos. Jis pabandė grindimis nušliaužti iki dujokaukės. ŽIV, kartojo sau. Prieš vaikus

smurtaujantys žmonės visuose pasaulio kraštuose. Vaikai. Tokie mieli, ir aš jų norėčiau, su moterimi. Kuri mylės. Pamėgino: slaptųjų tarnybų rūsiuose tardomi kankiniai. Be šansų. Šypsena plito ir plito, grasindama jį visą praryti. Jį apstojo trys jausmai, kurių nepajėgė atpažinti, nuvilko jam liemenę, nuo rankos su seilėmis nutrynė numerį. Pakeitė marškinėlius su užrašu „WHY?“ kitais, su „DON'T WORRY, BE HAPPY“. Nesijaudink, viskas bus gerai, ramino jisai save, kol jie vilko jį laukan. Ji bus ten. Lauks tavęs, jums bus gera. Turėsite automobilį. Iš nekantrumo jo keliai pavirto drebučiais. Jums bus taip gera, po velnių, taip gera.

Ašaros jo gerklėje jau visiškai ištirpo. Lauke buvo žali medžiai. Ir dangus. Nei per karšta, nei per šalta. Prie laiptų jo laukė furgonas, išdabintas Simpsonų paveikslais ir būsto paskolų reklamomis.

Ilgintis Kisindžerio

Ji sako, kad iš tiesų jos nemyliu. Jog tik sakau, kad myliu, manau, kad myliu, bet iš tikrųjų ne. Esu girdėjęs žmones sakant, kad jie patys ko nors nemyli, bet kad už kitą būtų sprendžiama, ar jis myli! Taip man dar nėra buvę. Tiesa, aš pats kaltas – kas sutinka miegoti su šešku, lai paskui nesiskundžia, kad jo vaikučiai dvokia. Jau pusmetį ji kvaršina man galvą, pasidulkinus kišasi pirštus į tarpkojį, norėdama įsitikinti, ar tikrai baigiau, o užuot jai ką nors pasakęs aš tik burkuoju: „Nieko, zuikuti, visi mes šiek tiek įtarūs." O dabar ji nori išsiskirti, nes nusprendė, kad aš jos nemyliu. Ką gi galiu jai atsakyti? Jei apšauksiu pamišėle ir liepsiu liautis kvaršinus man galvą, jai tai bus tiesiog patvirtinimas. „Padaryk ką nors, kad įrodytum savo meilę", – sako ji. Ką man padaryti? Ką? Jai tereikia pasakyti. Bet ji nesakys. Nes jei aš tikrai ją myliu, turiu žinoti pats. Ji pasiruošusi nebent duoti man užuominą arba pasakyti, ko nedaryti. Galiu rinktis vieną iš dviejų. Na, aš paprašiau jos pasakyti, ko man nedaryti, šitaip

bent ką nors žinosiu. Iš tų jos užuominų tikrai nieko nesupraščiau. „Ko nedaryti? – taria ji. – Nežaloti savęs. Pavyzdžiui, neišsidurti akies ar nenusipjauti ausies, nes šitaip pakenktum žmogui, kurį aš myliu, vadinasi, ir man. O kenkti artimajam tikrai nėra meilės įrodymas." Nuoširdžiai prisipažinsiu, aš prieš save gyvenime nebūčiau nė piršto pakėlęs, net jei ji to nebūtų pasakiusi. Kas iš viso bendra tarp išsidurtos akies ir meilės? Ir ką vis dėlto turiu daryti? To ji neišduoda, bet jei aš tai padarysiu savo tėčiui, seserims ar broliams, irgi netiks. Tuomet aš pasiduodu ir tariu sau, kad nieko nebus, man niekas nepadės. Kas mina mįsles apsirūkiusiems negrams, pabunda aptalžytais šonkauliais. Bet vėliau, kai dulkinamės ir ji įbeda įtemptą žvilgsnį į mano vyzdžius (ji niekad neužsimerkia per seksą, kad neįkiščiau jai į burną kokio nors svetimo liežuvio), – man pagaliau nušvinta. „Tai mano mama?" – klausiu, o ji nenori atsakyti. „Jei tikrai mane myli, žinai pats." Paskui, išsitraukusi iš tarpkojo pirštus ir juos ragaudama, ji pratrūksta: „Nedrįsk man nešti ausies ar piršto, ar dar ko nors. Aš noriu jos širdies, girdi? Širdies."

Dviem autobusais važiuoju visą kelią iki Petach Tikvos su peiliu. Jo ilgis pusantro metro, užima dvi sėdynes. Teko jam nupirkti bilietą. Ko tik dėl jos nepadarysiu, ko tik nepadarysiu dėl tavęs, zuikuti mano! Visą Štampferio gatvę perėjau pėsčias su peiliu už nugaros, tarsi koks savižudis arabas. Mama žinojo, kad atvažiuoju, tad pagamino man valgyti, įbėrė pragariškų prieskonių, kokius naudoja tik

ji. Valgau tylėdamas, neturiu jai nė vieno pikto žodelio. Kas ryja kaktusą su spygliais, lai paskui nesiskundžia hemorojumi.

– Kaip ten mūsų meilutė? Vis dar kaišiojasi putlius pirštelius tenai?

– Ji gerai, – sakau. – Geriau nebūna. Pareikalavo tavo širdies. Na, kad įsitikintų, jog aš ją myliu.

– O tu jai atiduok Barucho, – juokiasi mama. – Ji niekada nepastebės.

– Ak, mama! – įpykstu. – Mes vienas kito neapgaudinėjame. Mes su Mire visiškai atviri.

– Tiek to, – atsidūsta mama. – Tada nunešk jai manąją, nenoriu, kad dėl manęs pyktumėtės. Beje, o kas įrodys tavo mylinčiai mamytei, kad ir tu ją šiek tiek myli?

Įniršęs sviedžiu ant stalo Mirės širdį. Kodėl jos manimi netiki? Kam nuolat mane tikrina? O dabar vėl teks dardėti namo dviem autobusais su tuo peiliu ir mamos širdimi. O jos, aišku, nebus namie, ji vėl bus grįžusi pas savo buvusį vaikiną. Aš nieko nekaltinu, tik save.

Yra du žmonių tipai: mėgstantys miegoti prie sienos ir mėgstantys miegoti šalia tų, kas išstumia juos iš lovos.

Tuščiaviduriai žmonės

Kai buvau vaikas, pas mus ateidavo visokių žmonių ir jie belsdavosi į duris. Tėtė žiūrėdavo pro akutę, bet neatrakindavo. O jie belsdavo į duris, stipriai belsdavo ir aš jų šiek tiek bijodavau. Bet tėtė prieidavo prie manęs, atsiguldavo šalia ant kilimo, nugara atsiremdavo į pianino sienelę ir stipriai stipriai mane apkabindavo.

– Nebijok, – tyliai tardavo jis. – Nėra ko bijoti, čia viso labo tuščiaviduriai žmonės, – tada šnibždėdavo man ausin: „Šifmanai, atidaryk duris. Mes žinome, kad jūs ten", – ir po akimirksnio tie žmonės pakartodavo tėtės žodžius, tik garsiai. Tada jie keliskart apeidavo aplink namą, bandydami iš lauko pakelti žaliuzes, o tėtė man tyliai murmėdavo į ausį, ir anie lauke kartodavo paskui jį kaip aidas.

– Matai, – toliau šnibždėdavo tėtė, – nėra ko bijoti, šitie žmonės tuščiaviduriai, neturi kūnų, nieko, tai tik šiaip balsai.

Jis kuždėdavo: „Mes dar sugrįšim, Šifmanai, radai su kuo prasidėti“, – ir anie kartodavo paskui jį. Ir jie visąlaik sugrįždavo, tie tuščiaviduriai žmonės, ir mes visąlaik slėpdavomės.

Ir mama mirė, neliko balso, tik kūnas. Ir mes ėjome jos palaidoti. Atsivedėme kartu vyrą, kuris turėjo ją apraudoti, ir tėtė man iš anksto parodė knygoje būtent tas raudas, nes ir tas vyras buvo iš anų. Tada savaitę buvo tylu, paskui jie ir vėl pasirodė. Mes ir toliau glaudėmės kampe, kartais tėtė pasakydavo, ką jie kalbės, o kartais aš. Pats stebėjausi, jog kadaise taip bijojau, o dabar mano žodžiai ataidi iš jų tarsi į sieną mano mestas teniso kamuoliukas. Paprastų paprasčiausiai. Ir tėtė mirė tame kampe prie pianino, kol aš jį laikiau apkabinęs taip pat, kaip jis mane laikydavo, kai dar bijojau. Jis tylėjo nuleistas į kapą, tylėjo vyrui giedant tas raudas, mano iš anksto žinotas iš knygos, ir toliau tylėjo užverstas žeme. Ir aš tylėjau kartu, nes, regis, ir aš esu iš anų.

Gimtadienis be burtininko

Devyniasdešimt trečiųjų lapkritį antrosios radijo stoties laidoje apie ekonomiką Dovas Genichovskis pasiūlė municipalinio mokesčio įstatymo pataisų. Mano mama, penkiasdešimt trejų būdama stulbinama gražuolė, ėmė vilkti kojas. Jos šypsena nepakito, apkabinimai taip pat, nes rankos buvo dar visai stiprios, bet einant kojos nebenorėjo galutinai atitrūkti nuo žemės. Rentgeno nuotraukose pasistengęs galėjai įžiūrėti juodas kirmėles, kertančias jos inkstus. Artėjo mano gimimo diena, data, kurią lengva atsiminti – dvylikto mėnesio dvidešimt pirmoji. Žinojau, kad mama kaip visuomet ruošia man ką nors ypatinga.

Devyniasdešimt trečiųjų žiema buvo turbūt šalčiausia mano gyvenime. Gyvenau vienas, miegojau su treningo kelnėmis ir kojinėmis. Prieš guldamas kas naktį susikišdavau megztinį giliai į kelnes, kad vartantis per miegus neapsinuogintų nugara. Projektas su antruoju kanalu kaip tik neišdegė, laikraštyje man nepatvirtino priedo prie atlyginimo, o mano buvusi mergina vaikščiojo po miestą

ir visiems pasakojo, kad aš gėjus ir impotentas. Vidury nakties pabusdavau su puvėsių dvoku iš pažastų. Skambindavau jai, iš atsargumo delnu uždengdavau ragelį net rinkdamas numerį, o jai atsiliepus numesdavau. Buvau įsitikinęs, kad toks mano kerštas – nuožmus.

Mano gimtadienį atidėjome dienai, nes dvidešimtosios naktį laikraštis nusiuntė mane į observatoriją parvežti tūkstančio žodžių apie kas šimtmetį danguje praskriejančią grupę meteorų. Prašiau, kad man leistų parašyti apie vyruką iš teritorijų*, kuris sužalojus galvą liko daržovė, bet man buvo paaiškinta, kad tai ne mano niša. Mano sritis buvo tik „spalvingi" straipsniai. Kas savaitę turėjau spalvotai pildyti tą nišą 16 ir 17 priedo puslapiuose, kad kiekvienam, įveikusiam diskusijas apie saugumą, kriminalus, ekonomiką, politiką, atitektų saldainis: pasaulio veterinarų suvažiavimas, pasaulinės čiuožėjų varžybos, kas nors nuteikiančio optimistiškai. Aš dar bandžiau spyriotis dėl to vyruko, kuris gavo į galvą, nes žiauriai su juo susitapatinau. Jam, kaip ir man, neišdegė projektas, ir ateitis neatrodė optimistiška. Bet redaktorius užsispyrė, ir aš nuvažiavau į observatoriją prie Chederos su visiškai man nepažįstamu fotografu. Jis man papasakojo, kad jau mėnesį dantim griežia ant laikraščio. Jis turėjo juostelę su teritorijose nužudyto kareivio lavonu, su neįtikėtina

* „Teritorijomis" tekste vadinamos per 1967-ųjų karą Izraelio užimtos žemės, kurios paskelbtos okupuotomis ir dėl kurių nuolat vyksta konfliktai. Tai Gazos ruožas, vakarinė Jordano pakrantė ir kitos. Tos teritorijos yra pavojingos, tačiau jose yra žydų gyvenviečių. (Čia ir toliau – vert. past.)

nukirstos ir užmautos ant lazdos jo galvos nuotrauka, bet avinas redaktorius atsisakė ją spausdinti, pasakė, kad tai pigu.

– Žinoma, jam ir Linčas būtų pigu. – Fotografas prievartavo išnuomoto automobilio pedalus. – Jis ir už Pekinpa* turbūt neduotų penkių šekelių. Geriau jau būčiau nunešęs šito bičo nuotrauką į muziejų, o ne į laikraštį.

Spėliojau, ką mama man ruošia gimtadieniui. Turbūt padovanos naują diktofoną ar šildytuvą, bent jau šitų dalykų man reikia labiausiai. Pačiam vakarui iškeps morkų pyragą, mano mėgstamiausią. Truputį pasėdėsime, pasišnekėsime, ta proga iš Raananos atvažiuos brolis. Tėtė pasakys, kad baisiai manimi didžiuojasi, parodys nuotraukų albumą juodais puslapiais, kur įklijuoti visi mano parašyti straipsniai. Nežinau, kodėl, bet prisiminiau dešimtąjį savo gimtadienį, kai susirinko klasiokai, o mano tėvai pasamdė burtininką.

Fotografas ir aš atvykome į observatoriją. Buvo siaubingai šalta, o man reikėjo rinkti straipsniui visų ten besisukiojančių meteorų mylėtojų pasisakymus. Tie žmonės man papasakojo, jog čia ne šiaip šimtamečiai meteorai, o meteorų grupė, kuri pro Žemę praskrieja tik kartą per septynis šimtmečius. Mano diktofonas neveikė, teko viską žymėtis ranka.

– Mėšlas čia, – skundėsi fotografas. – Teritorijose žmonės vieni kitus skerdžia, o aš fotografuoju, kaip nususę

* David Samuel Peckinpah (1925–1984) – garsus JAV filmų kūrėjas.

akiniuočiai susileidžia priešais teleskopą. Tikiuosi, šitie dangiški akmenys bent gražiai atrodys nuotraukose.

Be pyrago, mama turbūt išvirs mano mėgstamų spagečių ir dar morkų sriubos. Ir kiekvieną sykį jai pavargusiais žingsniais pėdinant į virtuvę aš norėsiu numirti.

Meteorai atskriejo kaip ir kiekvieną kart kas septynis šimtmečius, ir fotografas pareiškė, kad jie atrodo nekaip, o laikraštyje atrodys dar nuobodžiau. Kartą per tiek laiko atskrenda, pasakė jis, galėtų bent kokį triuką suskelt. O aš sau pagalvojau, kad šitie meteorai galėtų ateiti pas mus į namus vietoj burtininko ir viską sudeginti. Mano brolį, mamą, kirmėles jos pilve, mane su visu tūkstančiu žodžių 16 ir 17 puslapiams. Visi būtų patenkinti, net ir mano buvusi mergina geriau miegotų naktį. Kaip per gimtadienį su burtininku, kai man ir broliui iš ausų vis byrėjo monetos. Kai mama sklandė ore it balerina mėnulyje, o tėtė tik tylėdamas šypsojosi.

Cilindras

Pasirodymo pabaigoje ištraukiu iš cilindro triušį. Visada tuo baigiu, nes vaikai labai mėgsta gyvūnus. Bent jau aš mėgau, būdamas vaikas. Šitaip pabaiga gali tapti pasirodymo kulminacija: aš perduodu vaikams triušį ir leidžiu jį paglostyti, pamaitinti. Kadaise taip ir būdavo, o dabar vaikai kiek mažiau susijaudina, bet aš vis viena palieku triušį pabaigai. Šį pokštą mėgstu labiausiai, tiksliau, anksčiau labiausiai mėgdavau. Aš nenuleidžiu akių nuo žiūrovų, o mano ranka panyra į cilindrą ir rausiasi jo gilumoje, kol suranda Kadabro, mano triušio, ausis. Tada – „Abra kadabra!" – jį ištraukiu. Tai kiekvieną kartą nustebina ne tiek žiūrovus, kiek mane patį. Kaskart, pirštams cilindre užčiuopus tas juokingas ausytes, jaučiuosi lyg burtininkas. Nors žinau, kaip tai veikia – staliuke paslėpta ertmė ir taip toliau, – vis viena panašu į tikrą stebuklą.

Ir tą šeštadienį, 30-ąją, palikau pokštą su cilindru pabaigai. Į gimtadienį susirinkę vaikai buvo visiškai abe-

jingi. Dalis sėdėjo atsukę į mane nugaras ir per kabelinę žiūrėjo filmą su Švarcenegeriu. Šventės kaltininkas buvo visai kitame kambaryje ir smaginosi su dovanų gautu žaidimu. Mano publiką tesudarė maždaug keturi vaikai. Buvo itin karšta diena, po fraku varvėjo prakaitas, tenorėjau užbaigti ir eiti namo. Praleidęs tris triukus su virvelėmis, perėjau tiesiai prie cilindro. Ranka įlindo į jį, o akys nenukrypo nuo priešais esančios storos mergaitės akinių. Kaip visada nustebau, palietęs švelnias Kadabro ausis: „Abra kadabra!" Dar minutėlę sugaišiu jo tėvo kabinete ir nešdinsiuosi iš čia su trijų šimtų šekelių čekiu. Patraukiau Kadabrą už ausų ir pajutau, kad jis kažkoks kitoks, lengvesnis. Ranka iškilo aukštyn, akių vis dar nenuleidžiu nuo žiūrovų. Tada staiga sušlapo rankovės galas, stora akiniuota mergaitė pratrūko klykti. Dešinėje laikiau Kadabro galvą ilgomis ausimis ir atmerktomis triušiškomis akimis. Tik galvą, be kūno. Galvą ir daug daug kraujo. Storulė vis spiegė. Kiti vaikai nusigręžė nuo televizoriaus ir ėmė man ploti. Iš kito kambario atėjo vaikėzas, nešinas naujuoju žaidimu. Išvydęs nurautą galvą susižavėjęs sušvilpė. Pajutau, kaip gerkle man kyla pietūs, išvėmiau juos tiesiai į stebuklingą cilindrą, ir vėmalai iškart pradingo. Vaikai šėlo iš džiaugsmo.

Naktį po šio pasirodymo negalėjau užmigti. Dešimtis kartų patikrinau visą įrangą. Niekaip nesugebėjau paaiškinti to įvykio. Neradau ir Kadabro kūno. Ryte nuėjau į fokusininkų parduotuvę. Jie irgi negalėjo to paaiškinti. Nusipirkau triušį. Pardavėjas bandė įkalbinti pirkti vėžlį.

„Triušiai – praeitis, – pasakė jis. – Dabar einamiausi vėžliai. Pasakysi, kad čia vėžliukas nindzė, ir jie išvirs iš koto." Vis dėlto pirkau triušį. Pavadinau ir jį Kadabru. Namie telefono atsakiklyje laukė penkios žinutės, visos su darbo pasiūlymais. Visos iš vaikų, kurie buvo tame pasirodyme. Vienoje žinutėje vaikas net pareikalavo palikti jam nupjautą galvą, kaip padariau anoje šventėje. Tik tuomet prisiminiau, kad nepasiėmiau iš ten Kadabro galvos.

Kitas pasirodymas vyko trečiadienį. Dešimtasis berniuko gimtadienis prestižiniame rajone. Per visą pasirodymą buvau suirzęs, išsiblaškęs, suvėliau fokusą su damomis. Galvoje nepaliaujamai sukosi cilindras. Pagaliau atėjo laikas: „Abra kadabra!" Veriantis žvilgsnis į publiką, ranka cilindre. Ausų neužčiuopiau, bet kūnas svėrė tinkamai. Buvo plikas, bet tinkamo svorio. Tada – ir vėl riksmai. Riksmai ir plojimai. Rankoje buvo ne triušis, o negyvas kūdikis.

Šito triuko daugiau nebegaliu rodyti. Kadaise jį mėgau, bet dabar, vos apie jį pagalvoju, man ima drebėti rankos. Vis įsivaizduoju baisius viduje manęs laukiančius dalykus, kuriuos ištrauksiu. Vakar sapnavau, kad panardinu ranką į skrybėlę, ir ją sugniaužia pabaisos nasrai. Nesuprantu, kaip anksčiau išdrįsdavau kišti ranką į tą prakeiktą skylę. Kaip išdrįsdavau užsimerkti, užmigti.

Dabar iš viso nebepasirodau, bet man tai nerūpi. Neuždirbu pinigų, bet ir dėl to nesijaudinu. Kartais užsivelku fraką, šiaip, namie, arba patikrinu slaptą stalčių po cilindru, bet tik tiek. Fokusų nebeliečiu, daugiau nieko

nedarau. Tik guliu lovoje ir galvoju apie triušio galvą ir kūdikio lavoną. Tarsi tai būtų mįslės raktai, tarsi kažkas man būtų bandęs kažką pasakyti, gal kad dabar ne patys geriausi laikai triušiams ir kūdikiams. Ir tikrai prasti fokusininkams.

Skylė sienoje

Bernadoto alėjoje, prie pat stoties, sienoje yra skylė. Kadaise ten buvo bankomatas, paskui jis, rodos, sugedo, o gal šiaip juo niekas nesinaudojo, todėl furgonu atvažiavo žmonės iš banko, išėmė jį ir nebegrąžino.

Udis iš kažko girdėjo, kad jei į tą skylę sušuksi norą, šis išsipildys, bet nelabai tuo patikėjo. Tiesa, kartą, eidamas vakare iš kino, suriko į sieną, jog nori, kad Dafna Rimelt jį įsimylėtų, bet iš to nieko nebuvo. Kitą sykį jautėsi labai vienišas, todėl sušuko, kad nori draugo angelo, ir angelas tikrai pasirodė, bet visai nedraugiškas – visąlaik prasidingdavo, kai jo labiausiai reikėdavo. Angelas buvo liesas ir susikūprinęs, nuolat dėvėjo lietpaltį, kad niekas nepamatytų jo sparnų. Praeiviai jį laikydavo kupriu. Kartais, jiems būnant vieniems, jis nusivilkdavo paltą, sykį net leido Udžiui paliesti sparnų plunksnas, bet kai kambaryje būdavo daugiau žmonių, jis visuomet vilkėdavo paltą. Kleino vaikams paklausus, ką jis slepia po paltu, šis atsakė, kad ten kuprinė knygų, saugo jas, kad nesulytų. Jis apskritai

nuolat melavo. Paistė Udžiui neįtikėtinus dalykus: apie visokias vietas danguje, apie žmones, kurie eidami namo miegoti palieka nakčiai automobilio raktus spynelėje, apie bebaimius katinus, kurie net nežino žodžio „škac". Šitokios sapalionės, ir paskui dar prisiekdavo Dievu.

Udis jį baisiai mylėjo ir visada stengėsi juo tikėti, net keliskart paskolino pinigų, kai anam jų trūko. O angelas Udžiui niekuo nepadėjo, tik kalbėjo, kalbėjo, kalbėjo, vis pliurpė savo kvailas istorijas. Per šešerius pažinties metus Udis jo nematė net išplaunančio stiklinės.

Kai Udį pašaukė į kariuomenę ir jam tikrai reikėjo su kuo nors pasikalbėti, angelas staiga pranyko ir sugrįžo po dviejų mėnesių nesiskutęs ir tokia išraiška, kad geriau nieko neklausti. Udis ir neklausė, o šeštadienį jie sėdėjo liūdni ant stogo, išsirengę iki trumpikių, ir šildėsi saulėje. Udis žvelgė į kitus stogus su kabelinėmis antenomis bei vandens katilais ir į dangų. Staiga suvokė, kad per visus metus nė karto nebuvo matęs angelo skrendant.

– Gal šiek tiek paskraidyk, – tarė jis angelui. – Tai tau pagerins nuotaiką.

O angelas atsakė:

– Baik, dar žmonės pamatys.

– Rimtai, – pasakė Udis. – Paskraidyk bent truputį, dėl manęs.

Bet angelas tik paleido iš burnos šlykštų garsą ir spjovė ant stogo seiles su baltomis skreplių priemaišomis.

– Ir nereikia, – užsipuolė jį Udis. – Tu turbūt net nemoki skraidyt.

– Aišku, moku, – supyko angelas. – Tiesiog nenoriu, kad kas nors pamatytų.

Nuo priešais esančio stogo vaikai metė žemyn maišelius su vandeniu.

– Žinai, – nusišypsojo Udis, – kadaise, kai buvau mažas, kai dar tavęs nepažinojau, dažnai čia užlipdavau ir mėtydavau maišelius į žmones, einančius gatve. Taikydavau lygiai tarp dviejų markizių.

Jis persisvėrė per turėklą ir parodė į tarpą tarp maisto prekių ir batų parduotuvių markizių.

– Žmonės užversdavo galvą ir matydavo tik markizę, nesuprasdavo, iš kur gavo.

Angelas taip pat atsikėlė ir pažvelgė į gatvę, žadėjo kažką sakyti, bet Udis staiga jį stumtelėjo iš už nugaros, ir angelas prarado pusiausvyrą. Tai buvo tik pokštas, nenorėjo jam padaryti nieko bloga, tik priversti truputį paskraidyti, dėl juoko. Bet angelas nuvirto nuo penkto aukšto kaip bulvių maišas. Udis nebyliai žvelgė į jį, gulintį ant šaligatvio. Jo kūnas nejudėjo, tik sparnai trūkčiojo paskutiniais priešmirtiniais judesiais. Tada Udis suprato, kad angelas jam nepasakė nė žodžio tiesos, ir net nebuvo joks angelas, tik šiaip sparnuotas žmogus melagis.

Šaligatviai

Atvažiavau kaip visuomet savaite vėliau. Niekada neatvykstu laiku. Atsisveikinime ir pirmosiose metinėse dar buvau. Bet visi tie žvilgsniai, narsūs rankų paspaudimai, motina, besišypsanti ašarų pritvinkusiomis akimis ir klausianti, kada baigsiu studijas, – žodžiu, nebeatvažiuoju. Vis viena ta data man nieko nereiškia, nors ir lengva atsiminti. Dvylikto mėnesio dvylikta diena.

Roneno sesuo dirba gydytoja Beilinsono ligoninėje, kaip tik budėjo, kai tavo pulsas nustojo. Girdėjau Roneną sakant Jizarui, kad mirei lygiai lygiai dvyliktą. Roneną tai nepaprastai sujaudino:

– Dvylikto dvyliktą ir dvyliktą valandą, ar žinai, koks čia sutapimas? – kuždėjo jis taip garsiai, kad visi girdėjo. – Tai lyg ženklas iš dangaus.

– Išties stulbina, – sušnypštė Jizaras. – Jei tik būtų ištvėręs dar dvylika minučių ir dvylika sekundžių, gal jo garbei būtų išleidę kokį nors pašto ženklą.

Tikrai lengva prisiminti, turiu omeny datą, ir dar gatvės ženklą, kurį kartu pavogėm Jom Kipuro* dieną. Ir tą kvailą bumerangą, kurį tau atvežė iš Australijos, kaip vaikystėje jį leisdavom parke, o jis niekad nesugrįždavo. Kasmet atvažiuoju, stoviu prie kapo ir kaskart prisimenu ką nors nauja. Atsimenu, labai gerai atsimenu. Kiekvienas išgėrėm po penkis butelius alaus, o tu pavyzdžiui išlenkei dar tris maukus degtinės. Tąnakt jaučiausi normaliai, šiek tiek apsvaigęs, bet nieko. O tu? Tu buvai visiškai nusigėręs. Išėjom iš aludės ir nuėjom link tavo namų, iki jų buvo keli šimtai metrų. Dėvėjom pilkus lietpalčius, kuriuos kartu nusipirkom Nachlat Binjamino mugėje. Tu ėjai siūbuodamas, petimi atsitrenkei į telefono stulpą, žengei žingsnį atgal ir pažvelgei į jį sutrikęs. Aš užsimerkiau, nuleidus vokus tamsa susiliejo su tamsiomis alkoholio srovėmis. Pabandžiau įsivaizduoti, kad esi toli nuo manęs, nors ir kitoje šalyje, ir ta mintis mane taip išgąsdino, kad tučtuojau atsimerkiau ir išvydau tave žengiantį dar vieną neužtikrintą žingsnį ir krentantį aukštielninką. Pagavau tave, tau nespėjus atsitrenkti į žemę, ir tu man nusišypsojai užvertęs galvą, tarsi vaikas, atradęs naują žaidimą. „Laimėjom, – pasakei, kai padėjau tau atsistoti. – Laimėjome“, – pakartojai. Aš visai nesupratau, ką šneki. Paskui dar šiek tiek paėjėjome, ir tu vėl ėmei kristi, tyčia. Tiesiog leidai

* Jom Kipuras – Atpirkimo diena, judėjų šventė, viena svarbiausių liturginių metų dienų rudenį, per ją draudžiama dirbti.

savo kūnui virsti į priekį, o aš pastvėriau tave už palto apykaklės, dešimtadalį sekundės iki tavo veidui rėžiantis į šaligatvį. „Du nulis, – tarei ir atsirėmei į mane. – Mes tokie superiniai, kad šaligatviai prieš mus neturi jokių šansų." Toliau ėjome tavo namų link, kas kelis metrus tu virsdavai ant šaligatvio, o aš tave kaskart pagaudavau. Už diržo, už liemens, už plaukų. Neleisdavau paliesti žemės. „Šeši nulis, – sakei tu, vėliau: – Devyni nulis." Tai buvo nuostabus žaidimas, mums šauniai sekėsi. Negalėjome pralošti. „Palikim jiems nulį", – pašnibždėjau tau į ausį. Taip ir padarėm, priėjome tavo namus turėdami puikų rezultatą: dvidešimt vienas – nulis. Užėjome į laiptinę, palikę šaligatvius visiškai sulygintus su žeme.

Tavo bute sėdėjo kambario draugas ir žiūrėjo televizorių. „Mes juos nudėjom!" – pranešei jam, kai užėjome. Jis patrynė akis už akinių stiklų ir pasakė, kad atrodom klaikiai. Nuėjau nusiprausti veido, bet nepasiekęs čiaupo privėmiau į vonią. Išgirdau tave šaukiant iš koridoriaus, kad šitaip šlapintis tu neketini. Išėjęs iš vonios pamačiau, kaip siūbuoji nusmauktomis iki kelių kelnėmis. „Nemyšiu, jei mane laikysi, – pasakei kambario draugui. – Nepasitikiu tavim. Tik jei jis palaikys, – parodei į mane. – Tik jei jisai." Aš nusišypsojau kambario draugui: „Nieko asmeniško, mes tiesiog išsitreniravę." Prilaikiau tave už liemens. „Jūs tikri psichai", – tarė kambario draugas, palingavo galva ir grįžo prie televizoriaus. Tu baigei šlapintis. Aš dar sykį apsivėmiau. Pakeliui į lovą tu vėl kritai, o aš pagavau, bet sunkiai, abu nuvirtome ant grindų. „Žinojau, kad

mane pagausi, – nusijuokei tu. – Žiūrėk, – pabandei vėl atsikelti. – Aš visai nebebijau kristi."

Čia, tavo sklypelyje, yra du vaikai, jie mėto į antkapius teniso kamuoliuką. Jei pataiko į karininko paminklą, pelno tašką. Jei į kareivio – taškas kapinių naudai. Jie pataiko į tavo paminklą, kamuoliukas atšoka tiesiai man į delną. Pagaunu jį. Vienas vaikas atsargiai prie manęs prisiartina.

– Tu sargas? – paklausia. Linkteliu galvą. – Grąžinsi mums kamuoliuką?

Prieina dar arčiau. Numetu jam kamuoliuką. Jis dar labiau prisiartina prie antkapio, prisimerkia.

– V. S.! – sušunka atokiau stovinčiam savo draugui.

– Kas yra V. S.? – paklausia anas. Tas su kamuoliu patraukia pečiais.

– Atsiprašau, – kreipiasi į mane. – V. S. tai karininkas ar šiaip kareivis?

– Aišku, karininkas, – atsakau. – Sutrumpintai – vyriausiasis seržantas.

– Jėga! – sušunka jis ir aukštai išmeta kamuoliuką. – Aštuoni septyni.

Vaiko draugas pribėga prie jo šaukdamas:

– Nugalėjom paminklus! Nugalėjom paminklus! – Ir abu ima šokinėti bei klykti, tarsi būtų laimėję mažų mažiausiai pasaulio čempionatą.

Pasaulio čempionas

Penkiasdešimtmečio proga padovanojau tėtei paauksuotą šepetėlį bambai su rankena, ant kurios išgraviruota: „Žmogui, kuriam nieko nereikia". Ilgai dvejojau, ar rinktis šitą, ar knygą apie atominę bombą Irake. Tėtė visą vakarą buvo puikios nuotaikos, tikras klounas. Rodė visiems, kaip valosi bambą naujuoju šepetėliu, ir leido garsus lyg patenkintas dramblys. Mama sakė:

– Oi, Menachemai, jau liaukis.

Bet jis nesiliovė.

Penkiasdešimtmečio proga nuomininkas iš buto apačioje nusprendė neišsikraustyti, nors jo sutartis baigėsi.

– Žiūrėkit, pone Fulmanai, – pasakė Bazmanas, kaip skerdikas palinkęs prie išmėsinėto „Marantz" stiprintuvo, – vasarį aš važiuosiu į Niujorką. Ten su svainiu žadu atidaryti stereoaparatūros dirbtuvę. Negi dabar dėl dviejų mėnesių kraustysiu visus savo daiktus į kitą butą?

O kai tėtė jam atsakė, kad sutartis baigiasi gruodį, tas elektronikas Šlomis toliau sau darbavosi lyg niekur

nieko ir tonu lyg žmogaus, nuvejančio įkyrų aukų rinkėją, tarė:

– Sutartis šmutartis, aš lieku. Jei jums nepatinka, paduokit į teismą. – Ir staigiu smūgiu įvarė atsuktuvą giliai stiprintuvui į vidurius.

Penkiasdešimtmečio proga su tėte nuėjome pas advokatą, ir šis pasakė, kad nieko nepadarysi.

– Susitarkit su juo geruoju, – pasakė jis, kažin ko ieškodamas savo stalčiuose. – Pabandykit iš jo išpešti dar kokius tris keturis šimtus, ir tiek to. Teismas jums kainuos sveikatą ir susuks protą, o palakstę dvejus metus dar neaišku, ar gausite daugiau.

Penkiasdešimtmečio proga pasiūliau tėtei naktį užeiti pas elektroniką Šlomį, pakeisti spynos šerdelę, o jo daiktus išmesti lauk. Tėtė pasakė, kad tai neteisėta ir kad nedrįsčiau to daryti. Paklausiau, ar dėl to, kad jis bijo, o jis atsakė, kad ne, tiesiog jis realistas.

– Kam? – paklausė jis, liesdamas savo plikę. – Pasakyk man, kam? Dėl dar trijų mėnesių? Pamiršk, gaila pastangų.

Penkiasdešimtmečio proga prisiminiau, koks tėtė buvo kadaise, kai buvau mažas. Buvo toks aukštas, dirbo Tel Avive. Jis mane visur vežsince. Užsikeldavo mane ant nugaros kaip maišą miltų. Aš jam šaukdavau: „Noo!“, o jis kaip patrakęs bėgiodavo su manimi laiptais aukštyn žemyn. Tada dar nebuvo realistas. Tada jis buvo pasaulio čempionas.

Penkiasdešimtmečio proga stovėjau laiptinėje ir žiūrėjau į jį. Buvo praplikęs, su pilvuku, nekentė savo žmonos, tai yra mano mamos. Žmonės amžinai jį trypdavo, o jis

sakė sau, kad gaila pastangų. Galvojau apie tai, kaip šunsnukis nuomininkas sėdi sau patenkintas mano senelio bute, žaidžia su stiprintuvais, įsitikinęs, kad mano tėtė nieko nepadarys, nes nenori šokti aukščiau bambos. Ir net jo sūnus, kuriam tik dvidešimt treji, nieko nepadarys.

Penkiasdešimtmečio proga akimirkai susimąsčiau apie gyvenimą. Kaip jis iš mūsų ištisai tyčiojasi. Kaip mes nuolat praleidžiam pro ausis visokį mėšlą, nes gaila pastangų. Galvojau apie save, apie savo merginą Tali ir apie tai, kad iš tikrųjų nelabai ją myliu, apie plikę, kuri tuoj atsiras man ant galvos, apie kažkokį pasyvumą, kuris man niekad neleidžia pasakyti merginai autobuse, kad ji nuostabiai graži, išlipti kartu su ja ir nupirkti jai gėlių. Tėtė jau užėjo namo, ir aš likau laiptinėje vienas. Užgeso šviesa, aš nėjau jos įjungti. Jutau, kaip man suspaudžia gerklę, jaučiausi kaip mulkis. Galvojau apie savo vaikus, kurie po trisdešimties metų lakstys kaip žiurkės po prekybos centrą ir galų gale atneš man knygą apie atominę bombą Irake.

Penkiasdešimtmečio proga vožiau tėtės nuomininkui į snukį, kumštyje gniauždamas sunkų raktą.

– Tu man nosį sulaužei, sulaužei man nosį! – suinkštė Šlomis ir susirietė ant grindų.

– Nosį šmosį, – pakėliau nuo jo darbastalio „Philips“ stiprintuvą. – Nepatinka? Paduokit mane į teismą.

Pagalvojau apie savo tėtę, kaip jis turbūt dabar sėdi miegamajame ir valosi bambą šepetėliu paauksuota rankena. Tai mane labai smarkiai suerzino. Padėjau stiprintuvą į vietą ir dar sykį smogiau anam į galvą.

Paveikslas

Tarkim, tau kas nors pažada nutapyti paveikslą. Bet kokį, nieko konkretaus. Tu jam mėnesiui duosi savo butą, o jis už tai nutapys tau paveikslą. Jūs nepasirašote jokios sutarties, bet vis tiek – sandoris yra sandoris. Objektyviai žvelgiant, išnaudojimas optimalus. Abi šalys turėtų būti patenkintos. Tu išnaudoji jo galingus tapybos gebėjimus, o jis – tavo vertingą gebėjimą ribotam laikui dingti iš šalies: tai į Tailandą, tai į Japoniją, o dabar, tarkim, kur nors solidžiau. Pavyzdžiui, į Prancūziją. Žinai – į Paryžių.

Didysis klausimas, kurį dabar privalai sau užduoti, yra toks: ar tai teisingas sandoris. Jis, be abejo, teisėtas, nes sudarytas abipusiu sutikimu. Bet ar tai teisinga? Taip, sunku atsakyti: tu sau sėdi Eliziejaus Laukų alėjoje, gurkšnoji espresą, o jis tuo metu tau turi kaip vergas tapyti paveikslą. Kita vertus, už panašaus buto nuomą per mėnesį jam būtų tekę sumokėti kur kas daugiau, nei būtų galėjęs uždirbti už savo nutapytą paveikslą. Ir šiaip, žmogus dergia tavo tualete, miega tavo lovoje, klojasi

tavo antklode, ir ne tik jis, gal ir kiti, kurių jis atsiveda. Tu net neįsivaizduoji. O tu tuo metu tupi kažkokiame neaiškiame prancūziškame viešbutyje su nedraugiška registratūros darbuotoja, kuri nė šnipšt nemoka angliškai. Ir tie Eliziejaus Laukai, beje, irgi nėra tokie dieviški, kai liepos mėnesio saulė kepina tau galvą ir aplink milijonas japonų turistų. Kaip čia ištversi visą mėnesį, vienas Dievas težino. Žinoma, hipotetinis Dievas, juk visa tai išgalvota.

Tarkim, po dviejų savaičių tau tenka sugrįžti. Tau pavogė piniginę, o gal tu manai, kad pavogė, bet iš tiesų tu ją pametei. Tau iškrito, išmetei – koks skirtumas. Pinigai baigėsi, tu grįžti. Sutartyje buvo „mėnuo“, tad kyla klausimas: ar gali sugrįžti į butą anksčiau? Iš pažiūros atrodo, kad taip, bet iš tikrųjų gal ne. Įsivaizduokim priešingą atvejį: kad antroji sandorio pusė netenka tapybos reikmenų. Ne, blogas pavyzdys – geriau tegu jis netenka talento. Ar tada turėtum teisę reikalauti užbaigti paveikslą? Čia netobulas palyginimas, nes talentas yra labai ginčytina sąvoka, su kuria niekad nesi artimai susidūręs, o butas yra valstybiniame registre užrašytas daiktas, o prancūziški pinigai yra daiktas, kurį nesunkiai gali gauti iš tėvų. Šiaip ar taip, tu grįžai namo, ir dabar jūs bute esate dviese. Vienas kambarys priklauso tau, o kitas – antrajai sandorio šaliai. Kartais jūs susitinkate naktį prie tualeto.

Antroji šalis yra gražaus veido ir jaudinančio kūno. Tarkim, tavo nuomininkas tave labai traukia. Tu prakaituoji? Gerai, pasigailėkim tavęs ir tarkim, kad antroji

šalis yra mergina. Labai gražaus veido ir patrauklaus kūno mergina. Palauk, praversiu langą, dabar geriau?

Kaip ir anekdote apie gruziną, antroji šalis gražesnė. Gražesnė už jos tapomus paveikslus. Nes ji graži visą laiką, o tapo tik tada, kai nemiega, nevalgo ar nesidulkina su vyrais, kurių tu nepažįsti, patalynėje, kurią tau padovanojo tėvai. Vis dėlto ne. Kitoje patalynėje, bet su vyrais, kuriuos pažįsti. Ne, nesakysiu su kuo, bet tu juos labai puikiai pažįsti.

Kurgi sustojom? Ak taip, Eliziejaus Laukai. Tu kažkur pametei piniginę ir grįžai namo. Susitvarkėt, kiekvienas turi savo kambarį. Tik šiuo konkrečiu atveju ir jos kambarys yra tavo. O paveikslas? Jai nerūpi tapyti. O gal ir taip. Šiaip ar taip, tau būtų nepatogu klausti. Bet visi tie vyrai, ateinantys ir išeinantys vidury nakties. Jie ją verčia šaukti. O tu, tau tai atrodo labai egoistiška. Net jei tau pavyktų užmigti, tai būtų vėl tave pažadinę. Kas gi iš viso taip daro? Vyrai, kuriuos tu pažįsti, verčia ją rėkauti naktim, o paskui ryte ji neturi jėgų tapyti paveikslo, kurį yra tau teisiškai ir moraliai skolinga pagal sutartį.

Iš tavo pusės viskas aišku, bet ką gali jai pasakyti? Eik miegot, kad turėtum jėgų nutapyti paveikslą, kurį esi man skolinga? Gyvenime neišdrįstum, juolab kad pats grįžai dviem savaitėmis anksčiau. Be to, gal ji tapo modelius, tuos tavo pažįstamus vyrus. Pavyzdžiui, tavo vyresnįjį brolį. Vidury nakties. Ir, jam vos sujudėjus, jinai ima ant jo šaukti – piktindamasi. Ką ji tapo? Būtų labai naudinga išsiaiškinti. Žinok, kad iš paveikslo galima daug suprasti

apie jos požiūrį į tave. Gal ji apskritai tave įsimylėjusi? Gal visas šitas sandoris su butu tebuvo dingstis su tavimi suartėti? Bet kuriuo atveju, būk geras, paleisk brolio gerklę. Jis jau mėlynuoja.

Kur sustojom? Mėlynuoja. Pagaliau paaiškėja, kad ji tau nutapė jūrą. Ne, dangų. O, atleisk, tu pasmaugei brolį. Taip taip, kaip tik minėjome, kad iš paveikslo galima daug sužinoti apie žmogaus charakterį.

Mano brolis sielvartauja

Čia ne šiaip bet kas gatvėje tau pasakoja, kad jam liūdna. Čia mano brolis, ir jis nori nusižudyti. Ir nusprendžia tai atskleisti būtent man. Nes mane jis myli labiausiai, o aš jį, bet tai nežmoniškai sunku.

Aš ir mano jaunesnysis brolis stovime kartu Šenkino skvere, ir mano šuo Hendriksas iš visų jėgų tempia pavadėlį, bandydamas įkąsti į veidą kažkokiam vaikeliui su kombinezonu. Aš viena ranka grumiuosi su Hendriksu, o kita rausiuosi kišenėse žiebtuvėlio.

– Nedaryk to, – sakau aš broliui.

Žiebtuvėlio nėra nė vienoje kišenėje.

– Kodėl ne? – klausia mano mažasis brolis. – Mergina paliko mane dėl gaisrininko. Nekenčiu savo studijų. Še, prisidek. O mano tėvai – apgailėtiniausi žmonės pasaulyje.

Jis man meta savo „Cricketą". Aš pagaunu. Hendriksas ištrūksta. Jis užsipuola vaikiuką su kombinezonu, nuverčia jį ant žolės ir įsikanda jam į veidą baisiais rotveilerio

nasrais. Mes su broliu bandom nutraukti Hendriksą nuo vaiko, bet šis nesileidžia. Kombinezono motina spiegia. Vaiko tylėjimas kelia nerimą. Aš iš visų jėgų spiriu Hendriksui, bet jam nė motais. Mano brolis randa žolėje geležinį strypą ir paleidžia jį šuniui į galvą. Pasigirsta koktus skilimo garsas ir Hendriksas susmunka. Motina žviegia. Hendriksas nukando jos vaikui visą nosį. O dabar šuo negyvas. Mano brolis jį užmušė. O dar ir pats nori nusižudyti, nes jaučiasi siaubingai pažemintas, kad jo draugė išėjo pas gaisrininką. Man kaip tik atrodo, kad „gaisrininkas" skamba garbingai, jis gelbėja žmones ir panašiai. Bet jam būtų buvę mieliau, jei ji būtų permiegojusi su šiukšliavežiu. Dabar vaiko motina užsipuola mane. Ji bando man išlupti akis ilgais, šlykščiai baltai nulakuotais nagais. Mano brolis pakelia strypą, trenkia ir jai per galvą. Jam galima, jis sielvartauja.

Liūdnoji Skruzdėdų šeimos istorija

Skirta Mošei

Iš esmės miestelį tesudarė viena ilga gatvė. Abipus jos buvo po dvidešimt namų, ir priešais kiekvieną jų stovėjo medinė tvora: paėmęs lazdą ir braukdamas jos galu per tvoros stulpelius, keldamas baisų triukšmą galėdavai vienu sykiu nubėgti per visą miestelį. Tuo vaikai per dienas ir užsiimdavo. Jei bėgdavai kairiąja gatvės puse į šiaurę, paskutinis namas, kur baigdavosi stulpeliai ir tavo lazda nuslysdavo, priklausė Chasidai Gandrui. Dauguma vaikų mieliau bėgdavo kairiąja puse, nes dešiniojoje gyveno šiek tiek pamišęs Nechemija Hiršas, kuris retkarčiais išeidavo su šautuvu, apšaukdavo juos „turken“ ir grasindavo nušauti. Tačiau smagiausia būdavo bėgti iš šiaurės į pietus, nes tada pabaigoje atsidurdavai prie vieno iš dviejų įdomiausių miestelio namų, ir abiejuose buvo nemaža tikimybė gauti pavalgyti. Viename jų gyveno Elijas Ofris – žmogus nepaprastai juoda oda ir į

spyruokles susirangiusiais plaukais. O priešais jį gyveno Skruzdėdų šeimyna. Dovas ir Nechama Skruzdėdos bei jų sūnus Arielis. Dovas Skruzdėda buvo ne tik maloniausias miestelio gyventojas (o dėl to nebuvo jokių abejonių), bet ir įstabiausias. Jo kūnas buvo apaugęs blizgiu kailiu, jis turėjo tokią įdomią nosį ir mokėjo nuostabiai šokti bei pasakoti juokingus anekdotus.

Penktadienio vakarą visi susirinkdavo gatvės pakraš-ty, Elijas Ofris išsinešdavo skardinę nuo alyvuogių ir ją mušdamas leisdavo tokius duslokus garsus: „Che... che... che...“, o Dovas Skruzdėda imdavo šokti. Tai buvo įspūdingas šokis – atlikdavo jį kiekvieną penktadienį, bet niekam nepabosdavo. Tie jo judesiai, deglų šviesoje spin-dintis kailis, iš burnos taip pat lyg šokdamas kyščiojantis liežuvis gyveno savo gyvenimą – buvo tikrai įspūdinga. Suaugusieji užsikeldavo vaikus ant pečių, kad šie geriau matytų, ir visi plodavo į taktą. Po Skruzdėdos ir Ofrio pasirodymo Jona Balandis išsitraukdavo smuiką, ir visi šokdavo. Dovas Skruzdėda prisidėdavo prie ratelio, ir kiti pavydžiai stebėdavo, kaip jis savo milžiniškais gauruotais delnais apglėbia šalia šokančiųjų delnus. „Jautiesi kaip su pirštinėm, – sakydavo tie, kam tekdavo tokia garbė. – Neįtikėtinai malonu.“

Kartais Dovas su Eliju Ofriu surengdavo tokius vakarus ir savaitės vidury, ir visi, net vaikai, pasilikdavo šokti iki paryčių. Tais laikais miestelyje dar nebuvo mokyklos, niekas net nebuvo girdėjęs apie tokį dalyką, todėl niekam nerūpėjo, kad vaikai vėlai keliasi.

Viskas pasikeitė, kai į miestelį atvyko Aleksandras Menšas. Žinoma, jis atsirado iš niekur. Nes vietos gyventojams visa, kas nėra miestelis, buvo niekur. Visi žinojo, kad, be miestelio, yra ir kitų vietų: Minskas, Roš Pina, turkų kankinių stovykla šiauriau nuo Izmiro – tik štai niekam nebuvo tekę jų aplankyti, išskyrus nebent Nechemiją Hiršą. Aleksandras Menšas pasirodė miestelyje apie dešimtą ryto, ir Ejalis Kasteršteinas, kuris kaip tik bėgo braukdamas lazda per tvorą nuo Chasidos Gandro namų į pietus, atsitrenkė į jį ir pargriovė į balą. Ejalis atsiprašė ir pamėgino padėti Menšui atsikelti, tačiau šis sėdėjo baloje ir rėkė, kad Ejalis ir visi kiti vaikai yra padaužos, ir jiems vieta mokykloje ar, dar blogiau, kalėjime. Jis taip plyšavo, kad išėjo gvardijos šautuvu apsiginklavęs Nechemija Hiršas ir, jei anas neužsičiaups, prigrasino jį nušauti kaip gausybę musulmonų, kuriuos išžudė jo ištikimas ginklas. Bet Menšas ne tik nenutilo – jis pakėlė balsą dar oktava aukščiau ir ėmė bliauti, kad ne tam jis pėsčias atėjo nuo pat Berno, kad būtų paskerstas kaip gyvulys krūvos barbarų. Hiršas, kuris buvo pelnęs irzliausio miestelio žmogaus reputaciją, jau buvo beberiąs paraką į garsųjį šautuvą. Menšo laimei, jo riksmai pažadino ilgai tą dieną užsimiegojusį Joną Balandį, ir šis pastvėrė Hiršui iš rankų ginklą ir nutildęs Menšą net sugebėjo pakelti jį iš balos. Tuoj pat Menšą nuvedė į Chasidos Gandro namus, kur jis gavo sausą porą kelnių ir kavos su grietinėle.

Menšą papiktino žinia, kad miestelis, į kurį jis atsibeldė, neturi ne tik pavadinimo, bet ir mokyklos. Jis

paaiškino, kad bet koks kultūringas žmogus tuo pasibaisėtų, ypač jis, kadaise Berne žymus švietėjas. Pareikalavo, kad Jona Balandis tą pačią dieną suburtų visus miestelio gyventojus. Tą vakarą, tai buvo penktadienis, visi susirinko miestelio pakraštyje. Ofris paliko namie skardinę nuo alyvuogių, Dovas Skruzdėda nešoko. Visi tik tyliai stovėjo ir klausėsi Menšo, kuris šnekėjo kone valandą. Jis pasakė, kad privalu skubiai paskelbti miestelio pavadinimą ir įsteigti mokyklą, kuriai jis pats vadovausiąs. Tada septyniskart pasakė „kultūra“, triskart „levantiečiai“, penkiskart – „didi gėda“, ir papildomai įterpė nemažai žodžių bei citatų nesuprantamomis kalbomis. Baigęs įbedė į klausytojus bauginamą žvilgsnį, pats sau paplojo, dar dukart pakartojo žodį „kultūra“ ir vienąkart – „ateinančioms kartoms“, tada nulipo nuo scenos. Iš ten jis išdidžiu žingsniu patraukė į Chasidos Gandro namus, ir diskusija tęsėsi be jo. Iš tiesų tikros diskusijos nebuvo, kalbėjo tik Hiršas ir Jona Balandis. Hiršas pasakė, kad nevalia rodyti turkui baimės ir kad, anot Hiršo, galima jį nudėti kaip šunį. Jona Balandis savo ruožtu patarė kruopščiai atlikti visa tai, ką sakė Menšas, nes kitaip jis bambės ligi pasaulio pabaigos. Pagaliau nutarta balsuoti. Visi susilaikė, nes ne visai suprato, kas vyksta, išskyrus Nechemiją Hiršą, kuris demonstratyviai atsisakė balsuoti, ir Joną Balandį, kuris balsavo už abu Menšo pasiūlymus. Kitą rytą buvo oficialiai paskelbtas miestelio pavadinimas ir vietoj buvusio svirno pradėta statyti mokykla. Menšas pasiūlė pavadinti miestelį „Pažanga“, ir visi sutiko, puikiai

atmindami Jonos Balandžio žodžius, pasakytus išvakarėse. Jona padarė didelę lentą su pavadinimu, pakabino ją prie pietinio įėjimo į miestelį ir pažadėjo padaryti dar vieną, prie šiaurinio. Likusieji padėjo statyti mokyklą, išskyrus Hiršą, kuris lyg grifas sukiojosi aplink buvusį svirną, pasiramsčiuodamas senuoju šautuvu ir grėsmingai dėbčiodamas į Menšą.

Mokyklos statybos truko dvi savaites. Tuo laiku Menšas uždraudė vakarėlius, kad miestelio gyventojai veltui neeikvotų jėgų, bet darbams pasibaigus pažadėjo kultūrinį renginį. Šventinį vakarą statybų pabaigos proga, užuot leidęs Ofriui mušti skardinę, o Dovui Skruzdėdai šokti, jis padeklamavo tris Šilerio eilėraščius ir vieną Gėtės bei Jonos smuiku sugriežė kažkokio mirusio austro sukurtą melodiją, pagal kurią neįmanoma buvo šokti. Tada liepė visiems eiti miegoti, nes rytą turėjo prasidėti darbų ir mokslų diena, turinti padaryti pradžią šauniai tradicijai, iš esmės pakeisiančiai Pažangos miestelį.

Mokykla pradėjo veikti, ir per kelias savaites visi prie jos šiek tiek priprato.

– Prie visko priprantama, net prie žarijų tarp pirštų, – pasakė Nechemija Hiršas, kurio atmintyje tebegyvavo turkų nelaisvės laikai. Jis kartais vis pasirodydavo mokyklos kieme su gvardiečio šautuvu, bet jau labiau iš pareigos, nei norėdamas tikrai išgąsdinti. Priešingai nei Hiršas, daugelis žmonių buvo labai patenkinti atsiradus mokyklai, nes vaikai nebelakstė, brūžindami lazdomis per tvoras, ir nebekėlė tokio pasiutusio triukšmo. Pamokas

Menšas padalijo pagal dienas: sekmadienis*, pirmadienis ir antradienis buvo „kultūros“ dienos, kai vaikai buvo verčiami mintinai mokytis eilių nesuprantamomis kalbomis, o trečiadienis, ketvirtadienis ir penktadienis buvo „Wissenschaft“ dienos, kai buvo dėstomi gamtos mokslai. Liūdnoji Skruzdėdų šeimos istorija prasidėjo penktadienį, paskutinę „Wissenschaft“ dieną, praėjus maždaug trims mėnesiams nuo mokyklos įkūrimo.

Penktadienis buvo „gyvūnų ir augalų diena“, kurią Menšas kiekvieną kartą skirdavo vienam gyvūnui ar augalui nuodugniai aptarti. Tą dieną jis įžengė į klasę nešinas susuktu plakatu, kurį ištiesė ir smeigtukais prisegė prie lentos. Mokiniai nustebę žvelgė į plakate besišypsantį Dovo Skruzdėdos veidą. Jie nesuprato, kuo jis susijęs su gamtos pamoka, bet Menšas paaiškino, kad kalba eina apie paprastą keturkojį žinduolį, mintantį skruzdėmis. Arielis Skruzdėda pašoko iš paskutinio suolo ir apsiašarojęs išlėkė iš klasės. Po valandos grįžo su tėvu. Dovas Skruzdėda užėjo į klasę įtūžusia mina.

– Menšai, – suurzgė jis, – noriu su tavimi pasikalbėti.

– Ne dabar, – atsakė Menšas. – Po valandos, po pamokų.

Dovas Skruzdėda linktelėjo galva.

– Kol kas grįžk į klasę, – švelniai tarė jis Arieliui prieš išeidamas. Arielis norėjo sugrįžti į vietą, bet Jaelė Leibovič jam neleido atsisėsti šalia savęs.

* Žydų savaitė prasideda sekmadienį, Izraelyje tai pirmoji darbo diena.

– Fe, nenoriu, kad čia sėdėtum, – pasakė ji. – Eik laukan ėsti skruzdėlių su savo bjauriu tėčiu.

Menšo pabarta, ji leido Arieliui atsisėsti, bet patraukė nuo jo kėdę akivaizdžiai šleikštėdamasi. Menšas aiškino skruzdėdų dauginimosi būdą, ir visi pašaipiai žvilgčiojo į Arielį.

– Tai tavo mama atsistoja keturpėsčia, ar ne? – pašnibždėjo Arieliui Oferis Cvielis. – Ir tave taip padarė?

Pro langą vaikai matė Arielio tėtę sėdintį ant laiptų ir žiūrintį į žemę.

– Turbūt ieškos skruzdėlių pietums, – pasakė Jaelė Ejaliui Kasteršteinui.

Arielis tylėjo nudelbęs akis. Pamokai pasibaigus vaikai išbyrėjo iš klasės. Visi laikėsi atokiau nuo Arielio tėtės, o Oferis Cvielis net iš tolo jį iškeikė. Arielio tėtė nieko nesakė, tik palaukė, kol visi vaikai išeis iš klasės, ir tada užėjo pasikalbėti su Menšu.

– Nesuprantu, pone Menšai. – Dovas liūdnai pakraipė galvą. – Kam jūs tai darote? Kam jūs mokote vaikus šitokio melo apie mane? Kam gadinate mano vaikui gyvenimą?

– Melo? Cha! – niekinamu ir pasipūtusiu tonu atšovė Menšas. Jis susuko nuo lentos nukabintą plakatą į ritinėlį. – Kalbame apie patvirtintus mokslinius faktus, kuriuos surinko geriausi pasaulio tyrėjai...

– Patvirtintus faktus? – piktai pertraukė Dovas Skruzdėda. – Ką jūs tauškiat? Ar jums atrodo, kad aš ropoju keturiomis? Ar valgau skruzdėles? Ar jūs savam prote?

– Paklausykite, pone Skruzdėda, negalite ignoruoti faktų. Jūs turite kailį ir itin ilgą liežuvį, be to, jūsų pavardė Skruzdėda...

– Jonos Balandžio pavardė Balandis, bet jūs neaiškinat vaikams, kad jis skraido ore ir dergia jiems ant galvų! – vėl įsiterpė Dovas Skruzdėda. – Tai, ką sakote, jokie faktai. Tai paprasčiausi tauškalai, tauškalai, kurie sugadins mano šeimai gyvenimą, bet tai jūsų visiškai nejaudina. Jūsų nejaudina niekas, kas gyva, tik tas jūsų suknistas „Wissenschaft“ ir visi tie vokiečių poetai, kurie pasimirė prieš du šimtus metų...

Skruzdėda nutilo. Jis keliskart giliai įkvėpė ir atgalios rankos kailiu nusibraukė nuo veido prakaitą.

– Jūs mane nuolat pertraukiate, – sušnypštė Menšas korektišku, bet tūžmingu tonu. – Ir nesiteikiate šnekėti padoriai. Nematau reikalo tęsti diskusijos, kuri...

Šįsyk Menšą pertraukė ne Skruzdėda, o iš lauko pasigirdę vaikų riksmai. Arielio tėtė žaibiškai išlėkė į kiemą. Ant smėlio dūzgė spiečius vaikų. Dovas Skruzdėda kelias sekundes nebyliai į juos žvelgė, kol jį pastebėjo Jaelė Leibovič, ant kurios nukrito jo šešėlis, ir perspėjamai sušuko. Visi vaikai paspruko. Liko tik Arielis. Jis gulėjo smėlyje, jo kelnytės buvo pusiau nutrauktos, marškiniai perplėšti. Kol jo tėtė kalbėjosi su Menšu, vaikai jį paguldė į smėlį ir prigrūdo į kelnes skruzdėlių.

– Einam iš čia. – Dovas Skruzdėda padavė sūnui ranką ir padėjo atsikelti. Paskutinį kartą pažvelgė į mokyklos

pastatą. Pro praviras klasės duris matė, kaip Menšas suriša plakato ritinį virvele. Jis padėjo ranką Arieliui ant peties:

– Einam namo, sūnau, čia vis tiek nėra su kuo šnekėti.

Jiedu nužingsniavo link namų. Tėvo rankos kailio plaukeliai maloniai kuteno Arieliui kaklą.

Dėdė beždžionė

Naktį Lukačas vėl sapnavo, kad yra džiunglėse. Šuoliavo per medžius, ėdė bananus, smaginosi su visomis patelėmis.

„Čionai, bailiai! – erzino jis kitas beždžiones, o jo tankūs gaurai blizgėjo saulės šviesoje. – Čionai, dėdė Lukačas jums parodys, iš kur kojos dygsta!" Bet kiti patinai drebindami kinkas lindėjo savo slėptuvėse, nes žinojo, kad su Lukaču geriau neprasidėti.

Pabudus Lukačui siaubingai skaudėjo galvą. Žaizdos ant kūno pragariškai degė. Iš dalies jų sunkėsi lipnūs pūliai, turbūt naktį vėl jas kasėsi. Jis išlindo iš narvo, užrakino duris ir nuskubėjo į trečiąją eksperimentinę laboratoriją (odos vėžio tyrimų). Jis didžiavosi savo darbo vieta. Kol dauguma gyvūnų tarnavo bereikšmiams eksperimentams, pavyzdžiui, antroje laboratorijoje (kosmetikos) ir ketvirtoje (akių ligų), Lukačas dalyvavo išties svarbiame tyrime. Jis laiku suspėjo devintos valandos injekcijai. Ją suleido Irena.

– Lukačai, liaukis kasęsis žaizdas, – pasakė ji. – Nuo to tik blogiau.

Lukačas liovėsi. Ireną jis mylėjo labiau už visas asistentes.

– Kaip manai, – paklausė jis, kol ji leido skystį, – kai pasibaigs eksperimentas, rasime tuos vaistus nuo vėžio, ar mane išleis atostogų? Baisiai pasiilgau džiunglių.

Irena ištraukė adatą jam iš peties ir staiga nuliūdo.

– Nesijaudink, Irena, – pabandė ją nuraminti. – Aš nevažiuosiu ilgam, juk tu mane pažįsti, aš darboholikas, po mėnesio laisvėje jau kraustysiuos iš proto. Grįžęs eisiu į Alcheimerio ligos tyrimą, galėsime toliau dirbti kartu.

Irena jį apkabinusi pravirko, ir Lukačas nežinojo, ką daryti.

– Ei, turiu sumanymą, – pakuždėjo jis, glostydamas jai pakaušį. – Išeik ir tu atostogų, važiuosime kartu į džiungles. Galėsiu tau parodyti, kur užaugau. Šeimą, vaizdus. Tau tikrai patiks. Ten viskas taip žalia.

Irena neatsakė ir toliau verkė, bet pamažu nustojo kūkčioti. Išsiverkusi paleido Lukačą iš rankų, žengė atgal ir nusišypsojo jam.

– Žinoma, važiuosiu su tavimi. Šiemet mane jau tikrai turėtų išleisti atostogų.

– Puiku, – nudžiugo Lukačas ir pažvelgė jai į akis. Jos dar buvo drėgnos.

– Ten bus nuostabu, – pažadėjo jis. – Pamatysi, mums bus nuostabu.

Pakeltas saugiklis

Jis stovi vidury sankryžos, maždaug per dvidešimt metrų nuo manęs, veidą apsimuturiavęs kufija, provokuojamu rankos mostu kviečia mane arčiau:

– Golanis* – pydaras, – šaukia jis man stipriu arabišku akcentu. – Kaip sekas, Golani? Jūsų ryžas seržantas tave vakar gerai iškrušo per subinę? Nebegali bėgti?

Jis prasisega kelnes, išsitraukia varpą:

– Kaip sekas, Golani? Mano pimpalas tau blogas? Tavo sesei buvo blogas? Tavo mamai buvo blogas? O tavo draugui Abutbuliui buvo geras. Kaip jam sekas? Vargšelis geriau jaučiasi? Mačiau, reikėjo jį su sraigtasparniu išvežt, kai paskui mane nubėgo. Pusė gatvės nubėgo, kvailys, o paskui? Pokšt – galva sprogo kaip arbūzas.

Aš pakeliu automatą „Galil" prie peties, nutaikau tiesiai į jį.

– Šauk, pydare! – sušunka jis, atlapoja marškinius ir juokiasi. – Šauk šičia. – Pirštu rodo į širdį.

* „Golani" brigada – kovinis Izraelio armijos padalinys.

Nuleidžiu saugiklį ir sulaikau kvėpavimą. Gal minutę jis abejingai laukia, rankomis įsirėmęs į šonus. Jo širdis, giliai po oda ir mėsa, yra lygiai ties mano taikikliu.

– Niekada neiššausi, baily. Manai, jei šausi, ryžas seržantas tavęs nekruš į subinę?

Nuleidžiu šautuvą, ir jis padaro pašaipų gestą.

– *Yallah**, pydare. Ryt pasimatysim. Kada budi? Nuo dešimt iki dviejų? Ateisiu.

Jis pajuda link vienos šoninių gatvelių, bet staiga išsišiepęs sustoja:

– Linkėjimai Abutbuliui nuo „Hamas“! Pasakyk, labai atsiprašom už plytą.

Greitai užsikeliu „Galil“ ant peties, nusitaikau – jo marškiniai jau užsegti, bet širdis dar mano. Tada kažkas į mane atsimuša. Aš krentu ant smėlio ir matau virš savęs seržantą Elį.

– Klausyk, Kremeri, gal tu trenktas?! – rėkia Elis. – Ko tu man čia stovi su šautuvu ant peties kaip koks kaubojus? Čia tau ne Laukiniai Vakarai, kad į bet ką šaudytum!

– Ką tu, Eli, aš nešaučiau, norėjau tik jį pagąsdinti, – sakau nudelbęs akis.

– Pagąsdint norėjai?! – rėkia Elis, kratydamas mane už liemenės diržo. – Tai papasakok jam apie vaiduoklius. Ko tu į jį kreipi užtaisytą ginklą ir dar saugiklį nuleidi? – Jis man skelia antausį.

* Pirmyn. (Arab.)

– Atrodo, ryžas tavęs šiandien nekruš, pydare, – šaukia arabas. – Šaunuolis ryžas, trenk jam ir nuo manęs.

– Turi išmokti juos ignoruoti, – uždusęs sako Elis ir paleidžia mane. – Ar girdi, Kremeri? – dabar jis grėsmingai šnibžda: – Turi išmokti ramintis, nes jei dar kartą pamatysiu tave šitaip darant, asmeniškai pasirūpinsiu, kad stotum prieš tribunolą.

Naktį paskambino kažkas iš „Tel hašomer“ ligoninės ir pasakė, kad operacija buvo nesėkminga ir Džekis greičiausiai liks daržovė.

– Svarbu, kad mokomės juos ignoruoti, – tariau Eliui. – Jei taip ir toliau, greit juos taip gerai ignoruosime, kaip Džekis.

– Ką bandai pasakyt, Kremeri? – pašoko Elis. – Manai, man nerūpi Abutbulis? Jis tiek pat buvo mano draugas, kaip ir tavo. Manai, dabar nesvajoju sėst į džipą, apvažiuot visų jų namų, išvaryt visų į lauką ir įsodint po kulką galvon? Bet jei tą padarysiu, būsiu toks pat kaip jie. Ar to nesupranti? Nieko tu nesupranti.

O aš staiga tikrai suprantu, kur kas geriau nei jis.

Jis stovi vidury sankryžos, apie dvidešimt metrų nuo manęs, veidą apsimuturiavęs skara.

– Labas rytas, pydare! – šaukia jis man.

– Puikus rytas, – pašnibždom atsakau.

– Kaip sekas Abutbuliui, pydare? – rėkia jis. – Ar perdavei linkėjimų nuo „Hamas“?

Nusivelku liemenę ir numetu ją ant žemės, tada nusiimu šalmą.

– Kas yra, pydare?! – šaukia jis man. – Ryžas tave tiek krušo, kad nuprotėjai?

Atplėšiu individualaus tvarsčio pakuotę ir lyg kufija apsimuturiuoju juo veidą, palieku tik akis. Pasiimu šautuvą. Užtaisau jį. Įsitikinu, kad saugiklis pakeltas. Abiem rankom suimu vamzdį, keliskart apsuku virš galvos ir staigiai paleidžiu. Šautuvas nuskrieja, dar šiek tiek paslysta žeme ir sustoja maždaug pusiaukelėje tarp mūsų. Dabar aš toks pat kaip jis. Dabar ir aš turiu šansą nugalėti.

– Čia tau, pusproti! – sušunku jam. Jis akimirką žiūri į mane sutrikęs, tada bėgte puola prie šautuvo. Jis bėga link šautuvo, o aš link jo. Jis bėga greičiau už mane, pirmas pasieks ginklą. Bet aš nugalėsiu, nes dabar esu toks pat kaip jis, o jis su šautuvu rankoje – toks pat kaip aš. Jo mama ir sesuo krušis su žydais, jo draugai vegetuos ligoninėse, o jis stovės priešais mane kaip pydaras su šautuvu rankoje ir nieko negalės padaryti. Kaip aš galiu pralaimėti?

Kai man iki jo lieka mažiau nei penki metrai, jis pakelia „Galilį“, nuleidžia saugiklį, atsitūpęs nusitaiko ir nuspaudžia gaiduką. Ir tada sužino tai, kuo įsitikinau per paskutinį mėnesį šitame pragare: kad šitas šautuvas yra mėšlo gabalas. Trys su puse kilogramo beverčio metalo. Su juo nieko negalima nuveikti. Tiesiog neįmanoma. Pasiekiu jį, kol nespėjo atsitiesti, ir spiriu jam į veidą. Jis parkrenta ant žemės, kilsteliu jį už plaukų ir nutraukiu kufiją. Pamatęs prieš save jo snukį, stveriu ir su įniršiu trenkiu į stulpą. Kartą, du, tris. Dabar pažiūrėsim, koks ryžas kruš jį per subinę.

Korbio mergina

Korbis buvo tipiškas arsas*. Iš tų, kur nežinai, koks jis labiau – bukas ar bjaurus. Kaip ir visi arsai, jis turėjo tokią gražią merginą, kad niekas negalėjo suprasti, ką ji su juo veikia. Ji buvo aukšta šatenė, aukštesnė už jį, vardu Marina. Mums su vyresniuoju broliu Mironu prasilenkiant su jais gatvėse, man visuomet patikdavo stebėti, kaip jis negalėdamas patikėti lėtai linguoja galva jiems pavymui, tarsi mintyse kartodamas: „Kaip gaila, kaip gaila." Matyt, ir Korbio merginai patiko tie lingavimai, nes, mums prasilenkiant gatvėje su ja ir Korbiu, ji visada mano broliui nusišypsodavo. Laikui bėgant šypsenos pavirto viešnagėmis pas mus namie, ir brolis ėmė varyti mane iš kambario. Pirma ji ateidavo trumpam, tik dieną. Paskui pasilikdavo valandų valandas, ir visi kaimynystėje jau žinojo, kas vyksta. Visi, išskyrus Korbį ir jo atsilikėlį sėbrą Krotočinskį, kurie dienų dienas sėdėdavo ant

* Arsas – paniekinamas tam tikrų žemos klasės atstovų pavadinimas.

apverstų dėžių prie perso krautuvėlės, žaisdavo nardais ir gerdavo sultis iš skardinių. Lyg, be šitų dviejų dalykų, gyvenime daugiau nieko nebūtų. Jie galėjo ištisas valandas išsėdėti prie lentos, suskaičiuoti tūkstančius pergalių ir pralaimėjimų taškų, kurie nedomino nieko, išskyrus juos pačius. Eidamas pro juos matydavai – jei persas vakare neuždarytų parduotuvės ar neateitų Marina, jie per amžius nepajudėtų iš vietos. Nes, be Marinos ir to, kad persas iš po jo ištraukdavo dėžę, Korbio niekas negalėdavo išjudinti.

Nuo tada, kai Korbio mergina ėmė lankytis pas mus namuose, praėjo keli mėnesiai. Tai, kad brolis mane varydavo iš kambario, jau atrodė taip įprasta, kad maniau, jog tai tęsis amžinai arba kol mane pašauks į armiją. Bet vieną dieną mes su broliu išėjome į jaunimo miestelį. Jis buvo toli nuo mūsų namų Ramat Gane, gal už penkių kilometrų. Tačiau mano brolis užsispyrė eiti pėsčiomis, o ne važiuoti autobusu, nes manė, kad tai jam bus geras apšilimas prieš jaunimo miestelio šuolių varžybas. Buvo vakaras, abu vilkėjome treningais, eidami pro perso krautuvę pamatėme, kaip jis išplovęs grindis pila kibirą po medžiu priešais ir rengiasi rakinti.

– Ar matėte šiandien Mariną? – paklausė mano brolis.

Persas atsakė tokiu siurbtelėjimu, kad net nereikėjo mokėti persiškai, jog suprastum, kad tas garsas reiškia „ne“.

– Ir Korbio šiandien nemačiau, – tarė jis. – Pirmą kartą per visą vasarą jo nebuvo. Nežinau, kodėl, kaip tik graži diena.

Nuėjome toliau.

– Turbūt ir jiedu su Krotočinskiu nuėjo į jaunimo miestelį, – pasakiau aš.

– Kodėl man turi rūpėti, kur jie nuėjo? – sušnypštė brolis. – Kodėl tai apskritai kam nors turi rūpėti?

Bet Korbis nėjo į jaunimo miestelį. Aš tai žinau, nes sutikome jį pakeliui, Jarkono parke, netoli dirbtinio telkinio. Jiedu su Krotočinskiu mus pasitiko ant takelio. Korbis rankoje laikė aprūdijusį geležinį strypą, o Krotočinskis krapštėsi galvą, ir jie nesišnekėjo, lyg būtų labai susitelkę į kažką svarbaus. Mes su jais nesisveikinom, ir jie su mumis ne. Ir tik tada, kai visai prie jų priartėjome, kone prasilenkėme, Korbis pratarė:

– Kekšės vaikas.

Man nespėjus suvokti, kas vyksta, jis jau smogė Mironui strypu į pilvą, ir mano brolis nugriuvo ant asfaltuoto takelio, raitydamasis iš skausmo. Pabandžiau prie jo prieiti, padėti atsikelti, bet Krotočinskis pagavo mane iš už nugaros.

– Tu, – Korbis keliais spyriais apvertė mano brolį ant nugaros, – pavogei mano merginą, kol aš su ja draugavau, – suriko jis visas išraudęs, ir, prieš mano broliui spėjant atsakyti, užmynė jam ant gerklės ir kone visu svoriu užspaudė. Aš bandžiau ištrūkti, bet Krotočinskis pernelyg stipriai mane laikė.

– Tu, Goldai, ar žinai, kad apie tai, ką padarei, yra vienas iš dešimties įsakymų? – sušvokštė Korbis. – Vadinasi „Nevok“. O tu? Tau kaip nuo žąsies vanduo.

– Nesvetimauk, – kažin kodėl pasakiau ir pamačiau, kaip mano brolio ant žemės akys keičiasi.

Korbis sustojo:

– Ką sakei? – Atsigręžė į mane, nebespaudė taip smarkiai broliui gerklės, tas ėmė kosėti ir šniokšti.

– Pasakiau, kad tu turėjai omeny „Nesvetimauk", – sumurmėjau aš. – Tai kitas įsakymas.

Meldžiau Dievo, kad Mironas dabar sugebėtų atsikelti ir sumalti Korbį į miltus.

– Ir kas, kad kitas įsakymas? – pasakė Korbis. – Manai, tai ką nors keičia? Kad aš dėl to nukelsiu koją tavo sušiktam broliui nuo gerklės? – Jis vėl pasilenkė pirmyn.

– Ne, – atsakiau. – Tai yra ne dėl to. Bet nulipk nuo jo, Korbi, tu jį smaugi, ar nematai, kad jis dūsta?

Korbis nukėlė koją nuo mano brolio kaklo ir priėjo prie manęs.

– Pasakyk, Goldai, juk tu geras mokinys. Bent jau tavo snukis kaip gero mokinio.

– Šiaip sau, – sumurmėjau.

– Be reikalo sakai, kad šiaip sau, – pasakė Korbis ir atgalia ranka palietė mano veidą. Aš atlošiau galvą.

– Tu pirmūnas.

Mačiau, kaip už jo mano brolis mėgina atsikelti.

– Nagi, pasakyk man, Goldai. – Korbis pasilenkė ir pakėlė savo geležinį strypą. – Pasakyk tu man, kokia Šventraštyje skiriama bausmė tam, kas nesilaiko įsakymų?

Tylėjau. Korbis ėmė mėčioti strypą rankoje.

– Na, Goldai, – perkreipė jis lūpas. – Pasakyk man, kad žinočiau, nes aš kvailys, ir mokslai man ne taip gerai sekasi kaip tau.

– Nežinau, – tariau. – Mama prisiekiu, nežinau. Mus mokė tik įsakymų. Apie bausmes nieko nesakė.

Korbis atsisuko į mano brolį, gulintį ant žemės, ir spyrė jam į šonkaulius. Nepiktai, gan ramiai, nelyginant iš nuobodulio spardytų kokakolos skardinę. Mironui išsprūdo toks mažas garselis, tarsi jis nebeturėtų jėgų net rėkti. Aš pravirkau.

– Susimildamas, Goldai, neverk, – paprašė Korbis, – tik atsakyk į klausimą.

– Nežinau, po velnių! – verkšlenau aš. – Nežinau, kokia bausmė už tavo sušiktus įsakymus. Palik tu jį ramybėj, šikniau, palik.

Krotočinskis viena ranka užsuko man ranką už nugaros, o kita trenkė per galvą.

– Čia už tai, ką pasakei apie Šventraštį, – iškošė jis pro dantis. – O čia, – spyrė antrąkart, – už tai, kaip pavadinai Nisaną.

– Palik jį, Krotai, palik, – atsiduso Korbis. – Jis pyksta dėl brolio. Prašau pasakyt, – toliau kalbėjo jis, iškėlęs strypą. – Prašau pasakyt, kitaip tavo broliui suvarysiu kelį.

– Ne, Korbi, – verkiau aš. – Prašau, nereikia!

– Tuomet pasakyk, – tarė Korbis ir užsimojo strypu, – pasakyk, ką Dievas liepė padaryti tam, kas vagia kito merginą.

– Mirti, – sušnibždėjau. – Tam, kas šitaip nusižengia, priklauso mirti.

Korbis iš visų jėgų užsimojo ir nusviedė strypą į telkinį.

– Girdėjai, Kroto? – tarė jis. – Girdėjai mažąjį Goldą? Jam priklauso mirti. Ir tai, – jis bedė pirštu į dangų, – tai pasakiau ne aš, o Dievas.

Jo balsas skambėjo taip, lyg tuoj pravirktų.

– Na, einam, – pasakė jis. – Tik norėjau, kad išgirstum mažąjį Goldą sakant, kuris teisus.

Krotočinskis paleido mane ir jiedu nuėjo. Prieš nueidamas Korbis dar sykį palietė mano veidą šilta ranka.

– Tu geras vaikis, – pasakė. – Labai geras.

Automobilių aikštelėje prie parko radau žmogų, jis mus nuvežė į traumatologinį. Mironui visa tai baigėsi palyginti gerai. Du mėnesiai ortopedinio įtvaro ant kaklo ir kelios mėlynės. Korbis daugiau nesiartino nei prie mano brolio, nei prie Marinos. Ji ir brolis susitikinėjo daugiau nei metus, paskui išsiskyrė. Kartą, jiems dar esant kartu, mes su visa šeima nuvažiavome prie Kinereto ežero. Mudu su broliu sėdėjome ant kranto ir stebėjome Mariną, žaidžiančią vandenyje su mano vyresniąja sese. Mudu žiūrėjome, kaip ji įdegusiomis kojomis taško vandenį, kaip jos ilgi plaukai krenta pirmyn ir uždengia kone visą jos nuostabų veidą. Ir šitaip mums bežiūrint, aš staiga prisiminiau, kaip Korbis vos neapsiverkė. Paklausiau brolio, ar jis dar pagalvoja apie tą vakarą, kai jiedu mus sugavo parke. Jis atsakė, kad taip. Valandėlę patylėjome,

žvelgdami į Mariną vandeny. Tada jis pasakė, kad labai daug apie tai galvoja.

– Sakyk, – paklausiau aš, – ar manai, kad tai, jog ji dabar su tavim, verta to, kas tada įvyko parke?

Dabar mano sesuo atsuko nugarą ir spruko, dengdamasi galvą rankomis, bet Marina nesiliovė jos taškiusi juokdamasi.

– Tas vakaras. – Lėtai pakraipė galvą mano brolis. – Niekas pasaulyje neverta to vakaro.

Geri ketinimai

Pašto dėžutėje laukė storas vokas. Jį atplėšęs, suskaičiavau pinigus. Buvo visi. Voke dar gulėjo raštelis su taikinio vardu, paso nuotrauka ir vieta, kur galėjau jį rasti. Nusikeikiau. Kažin dėl ko – esu profesionalas, o profesionalui taip elgtis nedera, bet keiksmažodis man tiesiog išsprūdo. Ne, man nereikėjo nė skaityti vardo, atpažinau tą žmogų iš nuotraukos. Greisas. Patrikas Greisas. Nobelio taikos premijos laureatas. Geras žmogus. Vienintelis geras žmogus, kurį pažinojau, tikėtina, kad ir geriausias pasaulyje.

Buvau sutikęs Patriką Greisą tik vieną sykį. Tai įvyko našlaičių prieglaudoje Atlantoje. Ten su mumis elgėsi kaip su gyvuliais. Visą laiką murkdėmės purve, buvome kone marinami badu, ir pakakdavo prasižioti, kad nusipelnytum diržo. Neretai jo gaudavai ir neprasižiojęs. Greiso atvykimo proga buvo pasirūpinta nušveisti mus ir tą kloaką, kuri vadinosi našlaičių prieglauda. Prieš jam užeinant direktorius pamokė: kas skųsis, vėliau gaus. Visi buvome pakankamai nuo jo gavę, tad žinojome, kad jis

neblefuoja. Kai Greisas įėjo į mūsų kambarius, tylėjome kaip avinai. Jis bandė mus kalbinti, bet mes nesileidome į kalbas. Kiekvienas vaikas, gavęs iš jo dovaną, padėkodavo ir grįždavo prie savo lovos. Man atiteko smiginis. Man padėkojus, jis ištiesė ranką link mano veido. Aš susigūžiau, manydamas, kad jis nori man uždrožti. Greisas švelniai paglostė man plaukus, tada nieko nesakęs pakėlė mano marškinius. Tuo metu dažnai prasižiodavau. Iš mano nugaros tas buvo matyti. Pirma Greisas tylėjo, tada keliskart ištarė Jėzaus vardą. Pagaliau nuleido mano marškinius, apkabino mane ir pažadėjo, kad daugiau niekas manęs nemuš. Žinoma, nepatikėjau. Žmonės nebūna tau geri iš niekur nieko. Man viskas atrodė tarsi kažkoks išbandymas. Bijojau, kad jis tuoj nusijuos diržą ir mane išvanos. Kol jis laikė mane apkabinęs, aš tik norėjau, kad jis išeitų. Jis išėjo, o mums tą patį vakarą pakeitė direktorių ir visus darbuotojus. Nuo to laiko niekas manęs nemušė, išskyrus tą juoduką, kurį *pro bono* nudėjau Džeksonvilyje. Nuo tada niekas prieš mane nekėlė rankos.

Daugiau nebuvau matęs Greiso, bet daug apie jį skaičiau spaudoje. Apie žmones, kuriems padėjo, apie visus gerus jo darbus. Jis buvo geras žmogus. Galbūt geriausias pasaulyje. Vienintelis šioje susmirdusioje planetoje, kuriam jaučiausi dėkingas. Ir štai turėjau jį vėl sutikti po dviejų valandų. Po dviejų valandų turėjau įvaryti jam kulką galvon.

Man trisdešimt vieni. Dirbdamas esu gavęs dvidešimt devynis kontraktus. Visus įvykdžiau. Dvidešimt šešis – iš pirmo smūgio. Niekada nebandau suprasti žmonių,

kuriuos žudau. Niekad nebandau suprasti, kodėl. Verslas yra verslas ir, kaip jau minėjau, esu profesionalas. Turiu gerą vardą, o tokiame darbe kaip mano tik tai ką nors reiškia. Čia nėra skelbimų laikraščiuose ir nuolaidų lojalumo kortelių turėtojams. Vienintelis dalykas, patraukiantis užsakovus, yra tikrumas, kad darbas bus padarytas. Todėl aš niekada nesu atsisakęs užsakymo. Mano profesiniame kelyje rasi tik patenkintus klientus. Patenkintus klientus ir lavonus.

Išsinuomojau kambarį su langu į gatvę priešais kavinę. Šeimininkei pasakiau, kad kiti mano daiktai atkeliaus pirmadienį, ir sumokėjau avansu už du mėnesius. Iki atvykstant objektui turėjau pusvalandį. Užtaisiau šautuvą ir iš naujo nustačiau infraraudonąjį taikiklį. Dar liko dvidešimt šešios minutės. Užsirūkiau, bandydamas apie nieką negalvoti. Cigaretei užgesus numečiau tai, kas iš jos liko, į kambario kampą. Kas gali norėti užmušti tokį žmogų? Nebent šėtonas ar pamišėlis. Pažįstu Greisą, jis mane apkabino vaikystėje, bet verslas yra verslas. Pakanka vieną kartą leistis apimamam jausmų, ir viskas baigta. Kampe nuo kilimo ėmė rūkti dūmai. Aš pakilau nuo lovos ir sutrypiau nuorūką. Dar aštuoniolika minučių, aštuoniolika minučių – ir viskas. Mėginau galvoti apie futbolą, apie Daną Marino, apie kekšę iš Keturiasdešimt antrosios gatvės, kuri pamalonina mane ant priekinės automobilio sėdynės. Mėginau apie nieką negalvoti.

Jis atvyko tiksliai laiku, pažinau jį iš nugaros, iš lengvos eisenos ir pečius siekiančių plaukų. Atsisėdo prie staliuko

lauke, geriausiai nušviestoje vietoje, veidu į mane. Tobulas kampas. Galėčiau šauti užsimerkęs. Raudonas taškelis sustojo šiek tiek kairiau jo smilkinio. Nutaisiau šiek tiek dešiniau ir sulaikiau kvėpavimą.

Tuo metu pro šalį ėjo senis su visais savo daiktais maišuose, benamis, kokių knibžda visas miestas. Prie pat kavinės perplyšo viena rankenėlė, maišas nukrito ir iš jo pabiro visoks šlamštas. Pamačiau, kaip Greiso kūnas akimirką įsitempė, burnos kampelis virptelėjo, ir jis atsikėlė padėti. Klūpėdamas ant šaligatvio, rinko laikraščius bei tuščias skardines ir krovė atgal į maišą. Visą tą laiką buvau į jį nusitaikęs. Dabar jo veidas buvo mano. Raudonasis taikiklio taškelis laukė kaktos vidury, nelyginant tviskantis indiškas papuošalas. Tas veidas, kuris priklausė man, nušvito, kai jis nusišypsojo seniui. Kaip šventojo ikona bažnyčios sienoje. Aš lioviausi žiūrėjęs pro taikiklį. Pažvelgiau į savo rodomąjį pirštą. Šis buvo ištiestas palei gaiduką, kone suakmenėjęs. Jis to nepadarys, neverta bandyti save apgauti, tiesiog to nepadarys. Nukėlęs šautuvą, patraukiau spyną. Šovinys išslydo iš lizdo.

Nusileidau į kavinę su šautuvu lagamine. Iš tikrųjų tai buvo nebe šautuvas, o tiesiog penkios nekenksmingos detalės. Atsisėdau priešais Greiso staliuką ir paprašiau padavėjos kavos. Jis mane iškart pažino. Paskutinį kartą mane matė vienuolikmetį, bet nesunkiai atpažino. Prisiminė net mano vardą. Aš padėjau ant stalo voką su pinigais ir pasakiau, kad kažkas mane pasamdė jį nužudyti. Bandžiau būti šaltakraujiškas, apsimesti, kad nė sekundės

nesvarsčiau galimybės įvykdyti užsakymo. Greisas nusišypsojo ir pasakė, kad žino. Kad tai jis nusiuntė pinigus voke, kad nori mirti. Turiu pripažinti, kad šis jo atsakymas mane apstulbino. Kalbėjau užsikirsdamas. Išlemenau „kodėl?“ Paklausiau, ar jis serga piktybine liga.

– Liga? – nusijuokė jis. – Panašiai.

Jo lūpos vėl virptelėjo kaip prieš tai, ir jis prašneko:

– Nuo vaikystės turiu negalią. Nors jos simptomai aiškūs, niekas nebandė jos gydyti. Aš dalydavau savo žaislus kitiems vaikams. Niekad nemelavau, nevogiau. Net nesumanydavau reaguoti į kivirčus mokyklos kieme, visad stengdavausi atsukti kitą žandą. Mano nevaldomas geraširdiškumas metams bėgant tik ūmėjo, tačiau niekas nenorėjo man padėti. Jei aš būčiau, pavyzdžiui, nevaldomai blogas, mane nuvestų pas psichologą, bandytų sustabdyti. Bet kai esi geras, visuomenei labai patogu priimti viską, ko jai reikia, už nuostabos šūksnį ir porą komplimentų. Aš ritausi žemyn. Dabar jau negaliu valgyti, po pirmo kąsnio nepradėdamas ieškoti alkanesnio už save, kuriam atiduočiau likusį maistą. Naktimis negaliu užmigti. Kaip galima galvoti apie miegą, kai gyveni Niujorke ir dvidešimties metrų atstumu nuo tavęs žmonės žvarbsta ant suoliuko gatvėje?

Jo lūpų kampelis vėl trūkčiojo, kūnas drebėjo.

– Aš nebegaliu šitaip, be miego. Be valgio. Be meilės. Kas gali mylėti, kai aplink tiek kančių? Tai tiesiog košmaras. Suprask, aš neprašiau toks būti. Esu kaip apsėstas, tik mano kūną valdo ne šėtonas, o angelas. Po velnių, jei

tai būtų šėtonas, mane jau seniai kas nors būtų nudobęs, bet šitaip?

Greisas trumpai atsiduso ir užsimerkė.

– Klausyk, – toliau kalbėjo jis. – Štai visi pinigai. Paimk juos. Užlipk į kokį nors balkoną ar ant stogo ir baigta. Juk negaliu to padaryti pats, o man kasdien darosi vis sunkiau. Man net pinigus išsiųsti, dabar su tavimi šnekėti yra sunku, labai sunku.

Jis nusišluostė nuo veido prakaitą.

– Nesu tikras, kad man užteks jėgų padaryti tai dar kartą. Prašau užlipt ant stogo ir pabaigt tai. Maldauju tavęs.

Pažvelgiau į jį, į jo iškankintą veidą – kaip Jėzaus ant kryžiaus, lygiai kaip Jėzaus. Nieko nesakiau, nežinojau, ką pasakyti. Paprastai visada turiu parengęs sakinį, kad ir su kuo šnekėčiau: su kunigu per išpažintį, su kekše bare ar su federaliniu agentu. Bet su juo? Su juo vėl buvau išsigandęs vaikas iš našlaičių namų, susitraukiantis nuo bet kokio netikėto judesio. Jis buvo geras žmogus, pats geriausias, gyvenime negalėčiau jo užmušti. Niekas nebūtų padėję, pirštas tiesiog nekiltų.

– Atleiskite, pone Greisai, – pagaliau sušnibždėjau. – Aš paprasčiausiai...

– Paprasčiausiai negali manęs nužudyti, – nusišypsojo jis. – Nieko tokio. Žinai, nesi pirmas. Prieš tave jau kiti du spėjo man grąžinti šitą voką. Regis, tai mano prakeiksmo dalis. Tik dėl tų našlaičių namų ir man kasdien vis silpnėjant, – jis patraukė pečiais, – pamaniau, kad galėsi man atsidėkoti.

– Atleiskite, pone Greisai, – šnibždėjau ašarų pilnomis akimis. – Jei tik būčiau galėjęs...

– Nieko baisaus, – pasakė jis. – Suprantu. Nieko. Palik sąskaitą, – pridūrė, išvydęs banknotą mano rankoje. – Aš vaišinu. Nesiginčyk. Juk privalau pavaišinti, žinai, tai kaip liga.

Susikišau suglamžytą banknotą atgal į kišenę. Padėkojau ir nuėjau. Po kelių žingsnių jis mane pašaukė – pamiršau šautuvą.

Grįžau jo paimti. Tyliai nusikeikiau. Pasijutau mėgėjas.

Po trijų dienų Dalase nušoviau kažkokį senatorių. Tai buvo sudėtingas šūvis: du šimtai jardų, jis buvo pusiau nusisukęs, vėjas iš šono. Jis mirė dar nepalietęs grindų.

Skustas šveistas

Ji pasakė, kad jam labiau tinka nusiskutus, tad jis nusiskuto, tik dėl jos. Jo veido oda švytėjo, jam atėjus vakare jos pasitikti, o balzamas po skutimosi maloniai kvepėjo. Jie pažiūrėjo filmą, kažkur išgėrė kavos, paskui jis ją nuvežė namo. Tai buvo viso labo antras pasimatymas, todėl jis nieko nebandė, net nesiūlė pakilti kartu į jos butą. O ji prieš išlipdama iš automobilio švelniai pabučiavo jam į rausvą žandą. Jis droviai nusišypsojo ir nepabučiavo jos atgal.

Ji buvo iš tų merginų, kurių verta kantriai palaukti.

Praeis diena kita ir viskas atsitiks. Filmas, kava, dar filmas. Vienas saulėlydis, pora boulingo žaidimų, ir pagaliau ji bus jo.

Ji pasakė, kad maloniau, kai jis nusiskutęs, kitaip plaukeliai bado jai kūną. O dabar, kai jie kartu, kur jis glaus savo veidą, jei ne prie jos kūno? Jam į galvą nešovė jokia geresnė vieta. Jis kasdien skutosi, net dukart per dieną. Nuskusdavo plaukelius dar jiems nespėjus išdygti, leido

nuogai odai įgyti šilto raudonio. Dantis irgi valydavosi be perstojo: po tris, keturis, penkis kartus. Aukštyn žemyn šepetėliu, išspjaudavo į kriauklę, paskui išskalaudavo vandeniu, kad neliktų baltų pastos putų. Toks jis jautėsi kur kas maloniau, estetiškiau, kartą per savaitę net pasinaudodavo tarpdančių siūlu. Ji mielai jį bučiavo ir be viso to, nes mylėjo, bet juk negalima tikėtis, kad ji liesis liežuviu ten, kur prastas kvapas ar nešvaru.

Ji pasakė, kad ir antakiai trukdo: nepatogu nuslysti lūpomis link kaktos ir paskui išbučiuoti akis. Skustuvas juk tas pats, ir jei jis vis tiek skutasi, argi jam sunku? Kartą per dieną, du, retsykiais net tris. Ir tarpdančių siūlo naudojo šiek tiek daugiau, nusipirko visą ritinėlį – dydžio sulig cigaretės pakeliu, net septyniolikos metrų ilgio. Jis buvo itin stipriai susuktas, kaip tie miegmaišiai, kurie suvynioti lieka duonos kepalo dydžio. Kartu nusipirko ir balzamo po skutimosi, litrinį butelį, nes senasis pasibaigė.

Praėjo daug laiko, jie jau du mėnesius gyveno kartu. Jis rūpinosi tik savo higiena, o ji – viskuo kitu. Neprašė jo nė stiklinės išplauti. Apie krūtinę ir žemiau ji net nesakė, jis pats suprato iš pirmo žvilgsnio. Jei jis vis viena skutasi po kiekvieno valgio ar net dažniau, tada galima viską. Net blakstienas, badančias liežuvį tai, kuri myli, myli jį lygų, be dyglių ir kampų. Tokį, kaip kiti, kuriuos jis sutiko ant grindų salone, labai malonius ir patogius. Pirma palaikė juos rausvais kimštais foteliais, nes daug kartų matė ją su pasimėgavimu ant jų sėdinčią, ir pats sėdosi. Buvo taip malonu ir lygu. „Kaip jie tai daro?“ – paklausė jis, ir jie

viską paaiškino. Kampai – dėl kaulų. Roš Pinoje yra toks vienas, kuris nesunkiai juos išima, taip pat ir stuburą su kaukole. Net neskauda, o jai bus daug maloniau, juk iš esmės tai svarbiausia. Vien jos šypsena, kai ji ant jo atsisėda, visko verta.

Burbuliukai

Naktį, žmonai užmigus, jis nusileisdavo prie automobilio ir skaičiuodavo burbuliukus ant priekinio stiklo. Per radiją visą laiką minė mįsles, žmonės spėdavo atsakymus ir laimėdavo prizų. Jie buvo geri – tai pietūs kinų restorane, tai kosmetikos priemonių rinkinys. Jis klausydavosi ir skaičiuodavo burbuliukus ant stiklo, negalėdamas nieko atspėti. Širdyje jau įsivaizdavo, kaip paduos į teismą „Peugeot“ įmonę.

Kai buvo jaunas, jam gerai sekėsi minti mįsles. Laidos tada būdavo visai kitokios, ir jis dažnai į jas paskambindavo. Žinodavo visus atsakymus, bet dažniausiai būdavo užimta. Jis nesuprato, kas atsitiko, kad seniau mokėjo įminti visas mįsles, o dabar – nė vienos. Nežinojo, kad jo galvoje gyvena mažos sraigės, nuolat pro šiaudelį siurbiančios jo smegenis. To niekas nežinojo. Jomis užsikrėtė dar armijoje, per mokymus, per vandenį iš automato Feldmano centre. Iš to automato gėrė dar bent tūkstantis žmonių, turbūt ir jiems atsirado sraigelių. Tiesa, to niekas

nepastebėjo – tai buvo vienas tų dalykų, kurie niekam nekrenta į akį: nei skausmo, nei simptomų, tiesiog sraigelės, nuobodžiai siurbiančios tavo smegenis.

Tokių dalykų būna labai daug – įvairiausių ligų, kurių nepastebi nė gyva dvasia. Pavyzdžiui, jo žmona jau daug metų kentė nuo vorų pynėjų – tai kur kas labiau paplitę nei sraigės ir daug lengviau užkrečiama. Jie prasibrauna į tavo sielą ir pina iš jos kaseles. Jei kur nors prikabintas koks nors jausmas, jie jį ištraukia ir vietoj jo įpina karoliuką. Žmonos siela jau atrodė kaip Bobo Marlio galva, ji visiškai nieko nebejautė, galėjo verkti tik dėl to, ką rodo per televiziją. Niekas nieko dėl to nedarė. Gydytojai išsijuosę gaudė jos kalcį, kuris visą laiką bandė pasprukti, todėl neturėjo laiko nesąmonėms. Galų gale, juk ji dėl šito nemėlynavo, neturėjo guzelių krūtyse, tik šiaip truputį liovėsi verkusi. Jos vyras net džiaugėsi, kad ji verkia tik dėl televizijos, nes ten viskas netikra, vadinasi, negali iš tiesų pakenkti. Kitaip nei burbuliukai ant priekinio stiklo, dėl kurių kartą gali važiuoti ir triokšt! Visas langas gali susprogti tiesiai tau į veidą. Jis jau suskaičiavo penkis šimtus septyniasdešimt keturis, ir vis atsirasdavo naujų. Dabar per radiją grojo tokia triukšminga muzika, kad nebesigirdėjo, kaip sraigelės bezda. Kai pasieks šešis šimtus, pagalvojo jis, paduos į teismą.

Dinozauro kiaušiniai

Šiandien po mokyklos Uzis atėjo pas mane su knyga apie dinozaurus. Jis pasakė, kad dinozaurai jau mirė, bet daugelyje pasaulio vietų liko jų kiaušinių, ir juos suradę mes turėsime savo dinozaurų, kuriais galėsime joti į mokyklą ir sugalvoti jiems vardus. Anot Uzio, dinozaurų kiaušiniai paprastai randami kiemų kampuose, labai giliai po žeme. Tad mes paėmėme kastuvą iš sodininko sandėliuko ir pradėjome kasti kampe už Netkovičiaus terasos, kur jie statosi palapinę. Pakaitomis kasėme apie dvi valandas, kol sutemo, bet nieko neradome. Uzis pasakė, kad dar neužtektinai gilu ir kad vėliau reikės pratęsti. Nuėjome prie kolonėlės nusiprausti rankų ir veidų. Besiprausiant atvažiavo Relės vaikinas su savo nuolat gendančiu mopedu.

– Ei, draugužiai, – lipšniai tarė jis. – Kaip laikotės?

Uzis bedė man alkūne, tad pasakiau, kad viskas gerai ir kad mes nieko neveikiam.

– Nieko neveikiat su kastuvu? Gerai. Kur tavo sesė?

Pasakiau, kad turbūt namie, ir jis nuėjo pas mus. Relė jį myli, o aš negaliu pakęst. Ne todėl, kad jis būtų ką nors padaręs, tiesiog iš snukio. Jo snukis kažkuo primena blogiukus iš filmų.

– Turim šiąnakt toliau kast, – pasakė Uzis. – Susitinkam kieme dvyliktą nulis nulis, tu paslėpk kastuvą, o aš atsinešiu žibintą.

– Kodėl taip skubu? – paklausiau aš.

– Todėl, – supyko jis. – Kas išmano dinozaurus, tu ar aš? Dinozaurai – skubus reikalas.

Išėjo taip, kad lygiai dvyliktą vietoje buvau tik aš, nes Uzio tėvai pagavo jį bandant pabėgti. Laukiau jo labai ilgai, nežinau, kiek, o kai nutariau grįžti namo, į kiemą kaip tik išėjo Relė su tuo šlykštuku. Bijojau, kad jie mane pamatys ir ims klausinėti. Jei prasitarčiau apie dinozaurus, Uzis man niekad nedovanotų. Nebijojau, kad jie mane paskųs tėtei, nes jei Relė ką nors pasakytų, pati gautų pylos. Relė ir šlykštukas atsisėdo ant suolelio prie pat mūsų duobės, ir staiga jis ėmė jai kažką daryti. Prasegė jos drabužius, kaišiojo vidun rankas, ir dar šį tą darė, o ji leidosi. Negalėjau daugiau žiūrėti, todėl pasakiau sau „dabar arba niekada" ir tyliai nuropojau prie vaikų balkono, o pro ten – į savo kambarį.

Kasinėjome tik dieną, tai yra po pietų. Kasdien, išskyrus šeštadienius, kai Uzio šeima išvažiuodavo iškylauti. Ir taip penkis mėnesius. Mūsų duobė jau buvo baisiai gili, ir Uzis sakė, kad pasiekėme Žemės rutulio vidurį ir kad tuoj tuoj bus dinozaurų kiaušinių. Aš jau nebetikėjau,

bet buvo daug paprasčiau kasti, nei šitai pasakyti. Norėjau, kad kas nors Uziui pasakytų, bet pats nedrįsau. Relė, kuri seniau neretai su mumis žaisdavo, beveik nustojo su manimi šnekėtis, o kai vis dėlto šnekėdavo, vadindavo Josiu, nors aš to nekenčiu. Pirma ji visą laiką buvo su mopeduotu šlykštuku, o šias dvi savaites, kai jis nebeatvažiuodavo, ji tik miegojo ir sakėsi esanti pavargusi. Antradienio rytą net apsivėmė lovoje kaip kaži kokia beprotė.

– Fe, kaip bjauru, – tariau jai. – Pasakysiu mamai.

– Jei pasakysi jai bent žodį, tau galas, – atsakė ji rimtu balsu, ir aš šiek tiek išsigandau. Relė niekad nebuvo man grasinusi. Žinojau, kad viskas dėl jo, to šlykštuko su mopedu, ir dėl to, ką jai padarė. Kokia laimė, kad jis nebeatvažiuoja.

Po dviejų dienų radome kiaušinį. Jis buvo tikrai milžiniškas, sulig melionu.

– Sakiau tau?! – žviegė Uzis. – Sakiau?!

Padėjome kiaušinį kiemo vidury ir pašokome aplink jį rateliu. Uzis pasakė, kad dabar jį reikia išperėti, ir mes pakaitomis jį perėjome daugiau nei du mėnesius. Pagaliau jis suskilo, bet vietoj dinozauriuko viduje buvo kūdikis. Mes siaubingai nusivylėme, nes kūdikiu į mokyklą nenujosi. Uzis pasakė, kad nieko nepadarysi, reikia eiti pasikalbėti su mano tėčiu. Tėtė supyko vos mums priėjus ir dar nespėjus nieko pasakyti.

– Iš kur paėmėt kūdikį? Ką? Kur jį paėmėt? – jis tik šaukė ir šaukė, o kai mėginom pasiaiškinti, rėkė, kad

mes melagiai. Paskui jis pasilenkė prie Uzio ir stipriai sugniaužė jam petį:

– Klausyk, Uzi, tiek to tą Josį, – parodė jis į mane. – Jis nieko nesupranta, kvailelis, bet juk tu protingas vaikas. Pasakyk man, kieno tas kūdikis, kas jo tėvai?

– Iš dalies mes, – atsakė Uzis, – nes išperėjome kiaušinį, tad mes jam kaip mama ir tėtis.

Tėtė taip pažvelgė į Uzį, lyg tuoj jį užmuš, bet nusisuko ir smūgis teko man.

Tėtė nuvežė kūdikį į ligoninę, o man liepė laukti kambary. Jau buvo popiet, bet Relė vis miegojo lovoje.

– Tu visą laiką miegi, – pasakiau jai. – Esi kaip Miegančioji Gražuolė. – Relė nieko neatsakė, nepajudėjo.

– Turbūt atsikelsi tik tuomet, kai pasirodys princas, – tariau, norėdamas paerzinti. – Princas su mopedu.

Relės lūpos krūptelėjo, bet jokio garso nepasigirdo, ir ji neatsimerkė.

– Tik dėl jo tu pabusi, – toliau kalbėjau aš. – O jei jam nuleis padangą, miegosi amžinai.

Relė atmerkė akis, ir aš maniau, kad ji atsikels ir suduos man, bet ji tik prašneko, ir jos akys buvo šiek tiek liūdnos.

– Kodėl nori, kad kelčiausi iš lovos, Džo? Kad sutvarkyčiau kambarį? Kad rašyčiau kontrolinį iš Biblijos?

– Maniau, norėsi atsikelti, kad pamatytum dinozauro kiaušinį, kurį mes su Uziu radome. Tai turėjo būti mokslinis eksperimentas, bet neišėjo. Maniau, norėsi pamatyti.

– Tu teisus, – tarė Relė. – Dėl dinozauro kiaušinio tikrai verta atsikelti.

Ji nustūmė kojomis antklodę ir atsisėdo ant lovos krašto.

– Tu dar vemi? – paklausiau aš.

Relė neigiamai papurtė galvą ir atsistojo.

– Einam, – pasakė. – Parodyk man dinozauro kiaušinį.

– Bet aš tą ir bandau pasakyti – tai buvo sugedęs kiaušinis, jis suskilo, ir tėtė jį paėmė, išvarė Uzį namo, o man trenkė.

– Gerai, – pasakė Relė ir paglostė man sprandą. – Tada einam paieškoti kito dinozauro kiaušinio, nesugedusio.

– Baik tu, – atsakiau. – Tėtė supyks. Einam pieno kokteilių.

Relė apsiavė basutes.

– O kas bus, jei mums išėjus pasirodys princas su mopedu? – paklausiau aš.

Relė patraukė pečiais.

– Jis nebeateis, – tarė ji.

– O jeigu? – užsispyriau aš.

– Jeigu ateis, jis manęs palauks, – atsakė ji.

– Žinoma, palauks, – pasakiau. – Kaipgi jis išvažiuos, jei jo mopedas niekad neužsiveda?

Vos baigęs sakinį, puoliau bėgti. Relė leidosi paskui, bet prisivijo mane tik prie ledainės. Ten aš paprašiau didelės porcijos ledų su plakta grietinėle, o Relė – braškinio kokteilio.

Kad jie mirtų

Per Chanukos* atostogas tėvai savaitei mane išsiuntė į pensioną. Nuo pirmos minutės neapkenčiau ten būti, visą laiką norėjau tik verkti. Kiti vaikai džiaugėsi, o aš negalėjau suprasti, kuo, ir dėl to dar labiau verkiau. Visą dieną sukiojausi tarp būrelių ir baseino sučiaupęs lūpas, nepratardamas nė žodžio, kad kiti vaikai neišgirstų verksmingo mano balso ir nepradėtų tyčiotis.

Naktį, užgesus šviesai, išlaukiau kelias minutes, tada nulėkiau prie telefono automato, kuris kabėjo prie valgyklos. Lauke lijo, aš bėgau per balas basas, apsirengęs tik treningą. Iš šalčio prasižiojau ir man pro gerklę prasiveržė tarsi inkštimas, visai nepanašus į mano balsą. Labai jo išsigandau. Surinkau namų numerį, atsiliepė tėtė. Visą kelią iki telefono tikėjausi, kad atsilieps mama, bet dabar, po šalčio, lietaus ir to inkštimo iš gerklės, man jau neberūpėjo. Pasakiau, kad atvažiuotų manęs pasiimti,

* Chanuka – savaitę trunkanti žydų šventė žiemą.

ir tada pajutau išsprūstant tikrąjį verksmą. Tėtė truputį supyko, porą kartų paklausė, kas nutiko, ir perdavė ragelį mamai. Aš toliau verkiau, negalėdamas ištarti nė žodžio.

– Mes jau tavęs važiuojame, – pasakė mama. Girdėjau tėtę kažką burbant, bet mama jam piktai atsakė lenkiškai.

– Ar girdi, Danuk? – pakartojo mama. – Mes tavęs jau važiuojam, lauk mūsų kambary. Lauke šalta, o tu kosi. Lauk savo kambary, surasim.

Padėjęs ragelį, nubėgau prie vartų. Atsisėdau ant šaligatvio ir laukiau jų atvažiuojant. Žinojau, kad tai užtruks ilgiau nei valandą. Neturėjau laikrodžio, todėl bandžiau visaip skaičiuoti laiką. Kartu šalau ir kaitau, o jie neatvažiavo. Mano skaičiavimais, praėjo jau daugiau nei du šimtai metų, pakilo saulė, o jie neatvažiavo. Melagiai. Jie sakė, kad atvažiuos. Šunsnukiai melagiai, kad jie mirtų. Aš vis verkiau, nors ir nebeturėjau jėgų. Pagaliau mane surado vienas iš vadovų ir nuvedė į seselės kambarį. Man davė išgerti tabletę, bet aš nenorėjau su niekuo kalbėtis.

Po pietų atėjo moteris su akiniais ir kažką pakuždėjo seselei. Seselė, linkčiodama galva, garsiai pašnibždėjo:

– Vargšas mažylis, turbūt jis tai pajuto.

Akiniuotė dar kažką pasakė, o seselė jai vėl garsiai atsakė:

– Žinokite, ponia Bela, aš išsilavinusi moteris, ne primityvi turgaus boba, bet yra dalykų, kurių net mokslas nesugeba paaiškinti.

Paskui atvažiavo mano vyresnysis brolis Elis. Jis sustojo tarpdury ištįsusiu veidu ir vis bandė šypsotis. Apsikeitęs

keliais žodžiais su sesele, jis paėmė mane už rankos ir nuvedė prie automobilių aikštelės. Net nepaprašė nueiti į kambarį savo daiktų.

– Mama ir tėtė pažadėjo, kad atvažiuos manęs, – pasikūkčiodamas tariau aš.

– Žinau, – atsakė Elis, nežiūrėdamas į mane. – Žinau.

– Bet jie neatvažiavo! – tariau ir prapliupau verkti. – Aš jų laukiau visą naktį po lietum. Šunsnukiai. Kad jie mirtų.

Staiga jis atsisuko į mane ir trenkė per veidą. Ne pliaukštelėjo, kaip vaikui, kai nori jį užčiaupti, o vožė iš visų jėgų. Pajutau, kaip mano pėdos atitrūksta nuo žemės, aš vos pakylu į orą ir krentu. Labai nustebau. Elis – iš tų brolių, kurie tave moko žaisti futbolą, o ne iš tų, kurie mušasi. Pakilau nuo asfalto. Visą kūną skaudėjo, burnoje jutau sūrų kraujo skonį. Žandikaulį siaubingai maudė, bet aš neverkiau. Užtat pravirko Elis.

– Po velnių, – ištarė jis. – Po velnių, ką dabar daryti.

Jis atsisėdo šalia manęs ant asfalto ir ėmė verkti. Paskui kiek aprimo, ir mudu jo automobiliu nuvažiavome namo į Tel Avivą. Jis visą kelią pratylėjo. Atvykome į jo butą. Jis buvo ką tik baigęs armiją ir nuomojosi butą su kambario draugu.

– Tavo mama, – pasakė jis. Tai yra mūsų mama... – Akimirką patylėjome. – Žinai, mama ir tėtė... – pamėgino jis dar sykį, bet užsikirto. Galop numojome ranka. Aš buvau labai alkanas, nuo ryto nieko nevalgęs, tad nuėjome į virtuvę, ir jis man iškepė omletą.

Pakelti kartelę

Kai Nandis Švarcas, vokiečių šuolininkas su kartimi, iš antro bandymo įveikė šešių šešiasdešimties aukštį, jis apie nieką negalvojo. Gerklėje jam buvo įstrigęs guzas sulig biliardo kamuoliuku, ir kai akimis nusekė savo įtemptas pėdas praskriejant virš kartelės ir jos nepriliečiant, turėjo pasistengti, kad neapsižliumbtų. Jis smigo į apačioje patiestą čiužinį ir stebėjosi, kokios milžiniškos ašaros jį dusina, o tuo tarpu komentatorius lygino jo šuolį su Bobo Bimono legendiniu.

– Tie, kas šiandien esate čia, išvydote dalelę istorijos, – krykštavo megafonai. O Nandis Švarcas, vienintelis stadione ne ką teišvydęs, mojo ranka kameroms.

Nandžio sekretorė nieko nesakė, tik išdidžiai lakoniškai kažką murmtelėjo. Tai nesutrukdė „Kellogs" atstovams palikti jai trijų žinučių. „Pakelti kartelę" – tokią reklaminę kampaniją jie norėjo sukurti su Nandžiu pagrindiniame vaidmenyje. „Aštuoni vitaminai vietoj šešių!" Devyniasdešimt tūkstančių dolerių banke. Nandis tų žinučių

negirdėjo, nes buvo duše. Gulėjo susirietęs embriono poza kabinoje ant grindų. Leido karštam vandeniui plikyti nugarą. Iš išsiplėtusių Nandžio porų kilo garai lyg iš aprūdijusio virdulio. O jis, čiulpdamas nykštį, šlapinosi pasroviui ir žiūrėjo, kaip geltonas šlapimas sūkuriuodamas nubėga į nuotekų vamzdį. Devyniasdešimt tūkstančių dolerių padėtų jam susitvarkyti, tik štai, deja, jis jau buvo neblogai susitvarkęs dviaukščiame penkių kambarių bute šiauriniame Bonos rajone. Ant dušo kabinos grindų virė sau dalelė istorijos, iš piršto čiulpdama gausių pasiekimų atminimą. Be pinigų, garbės ir sveikatos, jis turėjo šešiasdešimt tris paneles. Kiekviena turėjo savo istoriją, kai kurios – daugiau nei vieną. Norėdamas pakelti kartelę, turėtų pasiieškoti vyresnės nei penkiasdešimt trejų profesorės, o kad kartelę nuleistų, tektų susirasti jaunesnę nei šešiolikos ir šiek tiek protiškai atsilikusią.

Tikrasis atrankos žaidynių nugalėtojas

Skirta Ejaliui

Seniau jie daug kalbėdavosi apie gyvenimą tokiomis bendromis frazėmis: „Man gerai – man blogai, ilgiuosi to, noriu ano, ieškau iššūkių." Paprastai pameluodavo, netyčia, tiesiog taip išeidavo, ir laikui bėgant abiem tai ėmė nusibosti. Tad jie liovėsi ir perėjo prie kitų temų, dažniausiai biržos ir sporto, kol vieną sykį Uzis sugalvojo „keturių bokalų alaus testą". Mintis paprasta: kas trys savaitės jie užeidavo į barą ir užsisakydavo po keturis didelius bokalus alaus. Pirmą išgerdavo netarę nė žodžio. Po antro jau pasakydavo, kaip jaučiasi, po trečio ir ketvirto – dar daugiau. Jie visuomet palikdavo daug arbatpinigių, kartais apsivemdavo – baro šeimininkai jau buvo pratę. Kartą Eitanui mėnesį buvo rezervo pratybos, paskui Uziui buvo šioks toks avralas darbe, žodžiu, ne-

pavyko susitikti pusantro mėnesio. Per tą laiką Eitanas atsiaugino stileivišką bohemišką barzdikę, o Uzis spėjo tris kartus mesti rūkyti.

– Šiandien teks išgert po aštuonias, – tarė Uzis, jiems užėjus į aludę, – kad pasivytume tai, ką praleidome.

Eitanas nusišypsojo. Jie nebuvo dideli gėrėjai, net du litrai alaus kiekvienam jau buvo gerokai per daug. Bare be garso veikė televizorius, rodė Tautų taurės varžybų pirmuosius etapus.

– Žiūrėk į tą laimingą anglą, – nusijuokė Uzis, rodydamas į ekraną, kuriame džiūgavo kažkoks išstypėlis. – Ko jis taip džiaugiasi? Viso labo laimėjo savo rungtį atrankos atrankoje į kažkokias nežymias varžybas, lengvosios atletikos „Eurovizijos“ pirmąjį etapą. O vaiposi taip, lyg būtų pelnęs bent tris olimpinius platinos medalius.

– Europiečiai olimpiadoje neturi jokių šansų ilgojo nuotolio bėgimo rungtyje, afrikiečiai juos tiesiog gliaudo kaip riešutus, – pasakė Eitanas. – Jiems belieka Tautų taurės varžybos.

– Na ir kas, – užsispyrė Uzis. – Tai, kad jis neturi šansų laimėti olimpinių žaidynių, nėra jokia proga džiaugtis. Be to, jis dar nieko nelaimėjo, čia tik atranka.

Jie išgėrė po vieną bokalą alaus, tada po antrą. Uzis paklausė, kaip Eitanui sekėsi pratybose, šis atsakė, kad pakenčiamai. Eitanas paklausė, kaip pavyko projektas.

– Neblogai, – atsakė Uzis. – Tikrai neblogai. Bet pastaruosius du mėnesius viskas taip užkniso, jokio noro eit į darbą, dirbt, pareit namo, žinai.

Jie išgėrė po trečią alaus ir Eitanas pasakė, kad taip jau būna, toks laikas ateina ir praeina. Jam labiau sekėsi gerti nei Uziui. Paprastai vemdavo šis. Pagal taisykles ir Uziui derėtų ką nors pasakyti, bet jis nieko nesakė, tik nusitręšė iš padavėjos cigaretę, prisidegė ją ir įsistebeilijo į televizorių. Dabar rodė pramoginę laidą, kažką su Dole Parton ir Keniu Rodžersu. Eitanas juokais pasiūlė paprašyti barmeno įjungti garsą. Uzis net nesureagavo.

– Maniau, tau tikrai padėjo akupunktūra, – tarė Eitanas, stebėdamas, kaip Uzis baigia cigaretę, laikydamas nuorūką pirštų galiukais, kad nenusidegintų.

– Tas Vaisas visiškas šarlatanas, – sušnypštė Eitanas. – Šūdas ta akupunktūra.

Tai buvo pigi cigaretė, kažkokia be filtro. Uzis paskutinįkart stipriai užsitraukė, ir ji išnyko kaip užburta. Nereikėjo jos nė gesinti, iš jos paprasčiausiai nieko neliko. Jie ėmėsi ketvirto bokalo, Eitanas vos jį įveikė, jį siaubingai pykino, o Uzis kaip tik atrodė ramus ir paprašė padavėjos dar cigaretės.

– Tiesą pasakius, – tarė Uzis, sudorojęs antrą cigaretę, – man gerokai nusibodo.

– Cigaretės?

– Viskas.

Uzis panarino pirštą į peleninės dugną, tarsi jį laidodamas.

– Viskas. Visa tai beprasmiška, viskas. Žinai tą jausmą, kai kažkur esi ir klausi savęs, ką ten veiki? Man šitaip nuolat, žiauriai norisi išeiti. Kad ir kur būčiau, norisi

kitur. Ir šitaip be galo, garbės žodis, seniai būčiau nusižudęs, tik aš bailys.

– Baik, – prakalbo Eitanas. – Čia ne tu šneki, o alus. Ryt ryte pabusi pagiriotas ir pasakysi, kad viskas, ką šiandien kalbėjai, – nesąmonės. Kas žino? Gal net nutarsi mest rūkyt.

Uzis nenusijuokė.

– Žinau, – sušnypštė jis. – Žinau, kad čia alus šneka ir kad rytoj kalbėsiu kitaip. Maniau, kad čia visa prasmė.

Namo jie važiavo taksi. Pirma privažiavo Uzio namus.

– Saugokis, – Eitanas apkabino Uzį prieš jam išlipant. – Neiškrėsk kokios nors kvailystės.

– Nesijaudink, – šyptelėjo Uzis. – Nei aš žudysiuos, nei ką – neišdrįsiu. Jei gebėčiau, seniai būčiau tą padaręs.

Paskui taksi nuvažiavo pas Eitaną, ir jis užlipo į savo aukštą. Stalčiuje laikė pistoletą. Nusipirko būdamas karininkas. Jis ne itin mėgo ginklų, bet kitaip būtų tekę kaskart išeinant namo pasirašyti už M-16. Eitanas ištraukė pistoletą iš apatinių stalčiaus ir jį užtaisė. Prisidėjo prie smakro iš apačios – kažkas jam sakė, kad reikia iš apačios, taip sunaikinamas smegenų kamienas. Jei šauni pro smilkinį, kulka skrodžia smegenis, gali likti daržovė. Jis atlaisvino saugiklį.

– Panorėjęs, dabar iššaučiau, – ištarė balsu. Įsakė smegenims nuspausti gaiduką. Pirštas pakluso, bet jis sustabdė jį pusiaukelėje. Jis galėjo, nebijojo, teliko išsiaiškinti, ar nori. Kelias sekundes pamąstė. Gal tolimoje ateityje jis ir nematė gyvenimo prasmės, bet dabar buvo patenkintas,

ne visuomet, bet dažnai. Jis norėjo gyventi, tikrai norėjo, ir viskas. Jis dar sykį įsakė pirštui, norėdamas patikrinti, ar neišsisukinėja. Pirštas vėl buvo klusnus. Jis išėmė šovinį ir pakėlė saugiklį. Gyvenime nebūtų to daręs, jei ne keturi alaus, tikrai būtų išsisukęs, įtikinęs save, kad tai vaikiškas išbandymas, kad tai nieko nereiškia, bet, kaip sakė Uzis, čia visa esmė. Jis grąžino pistoletą į stalčių ir nuėjo į tualetą išsivemti. Paskui pakišo veidą, tada visą galvą po vonios čiaupu. Prieš nusišluostydamas, nužvelgė save veidrodyje. Liesas, šlapiais plaukais, šiek tiek išblyškęs, kaip tas bėgikas televizoriuje. Jis nešokinėjo ir nerėkė, bet dar niekad nesijautė taip gerai.

Užsienio kalba

Penkiasdešimtojo gimtadienio proga padovanojome tėčiui pypkę. Jis padėkojo, paragavo mamos kepto pyrago ir visus išbučiavo. Paskui nuėjo į vonią skustis. Tėtė buvo skutimosi fanatikas, iš tų, kas po triskart perbraukia kiekvieną plotelį ir išeina iš vonios visiškai pliki ir nė kiek neįsipjovę.

Yra žmonių, kurie moka prancūzų ar italų, ar kokią kitą kalbą. Ją mokėsi susirašinėdami ar kursuose prie ambasados. Pavyzdžiui, mano vyriausias brolis mokėsi vokiečių Gėtės institute. Niekada nežinai, kada prireiks užsienio kalbos. Ne tik kelionėse, kartais tai tikrai gali išgelbėti tau gyvybę. Labai geras pavyzdys – mano mama per holokaustą ir vokiečių kalba.

Baigęs skustis kiekvieną veido plotelį po tris kartus, tėtė ėmėsi sprando. Skustuvas tam netiko, pusę laiko teko švaistyti skalaujant iš jo storus plaukelius, kurie trukdė ašmenims pjauti. Tai buvo sunkus nedėkingas darbas, ir jis troško pasikviesti mane į vonią ir tuo pasidalyti.

Norėjo papasakoti, kad jei nebūtų vedęs mamos, tikrai būtų išvažiavęs į Skandinaviją ir pasistatęs namelį kokiame nors Dievo užmirštame miške, vakarais sėdėtų ten ir rūkytų pypkę.

Kartą mano panelė paprašė, kad pasakyčiau ją mylįs kokia nors kita, egzotiška, kalba. Kad ir kiek bandžiau ir kiek galvojau, nieko nesugebėjau prisiminti.

– Hebrajų tau netinka? – pamėginau. – Išgalvota kalba? Perdėliotais skiemenimis? O jei dukart pakartosiu? O jei tikrai labai nuoširdžiai?

Jai netiko. Ji nenurimo, tik be perstojo rėkė – kartais ji šitaip elgdavosi. Pagaliau sviedė man į galvą kažkokią sunkią peleninę su draudimo kompanijos herbu, ir mano kakta pasruvo krauju.

– Mylėk mane, mylėk mane! – rėkė ji.

O aš iš visų jėgų stengiausi prisiminti, ko mane darbe mokė draugai rusai, bet į galvą tešovė vien keiksmažodžiai.

Sprandą mano tėtė nusiskuto penkis kartus. Baigęs perbraukė ranka – jis buvo toks pat lygus kaip kaklas ir žandai. Svarbiausia priežastis, kodėl norėjo pasistatyti tą lūšnelę miške, buvo tyla. Mano tėtė labai mėgo tylą. Kai mudu su broliu kūdikystėje verkdavome, jį tai taip erzindavo, jog kartais jis tiesiog norėdavo mus pasmaugti. Mano tėtė ištraukė iš spintelės po kriaukle dėžutę specialių klijų ir ploną medinę lazdelę, kaip nuo ledų. Jis pamerkė lazdelę į dėžutę, paskui ėmė ja teptis sprandą. Tai buvo sudėtinga užduotis, nes jis visiškai nematė vie-

tos, kurią tepė, nelyginant teptų sviestu duonos riekę, apverstą žemyn. Bet tėtė nesusirūpino ir toliau kantriai ir itin preciziškai tepė mažus plotelius ant sprando. Tai darydamas, niūniavo sau panosėj vengriškai:

– *Ozo sep? Ozo sep? Okinaki semet lep. Okinaki, semet fekte.* – Kas gražus? Kas gražus? Juodaakis – jis gražiausias.

Po tos peleninės į galvą ji mane paliko. Po šiai dienai nesuvokiu, kodėl. Tačiau ne visada reikia suprasti, kad pasimokytum to, kas išties svarbu. Pavyzdžiui, mano mama vokiečių karininkui pasakė jos nežudyti. Kad neverta, nes jei nenužudys, ji savo noru su juo permiegos. Tuo metu tai buvo kur kas rečiau nei prievarta. O tada, jiems tai darant, ji iš diržo išsitraukė peilį ir perskrodė jam pilvą, lygiai taip, kaip skrosdavo vištas, kurias mums šabo vakarienei įdarydavo ryžiais.

Mano tėtė užkimšo vonią ir paleido vandenį – nei per karštą, nei per drungną. Šiltą vandenėlį. Tada atsigulė ant dugno iki kaklo ir pabandė gulėdamas ant nugaros ranka pasiekti čiaupus. Jie buvo per aukštai. Tėtė atpalaidavo kaklą ir leido sprandui prilipti prie dugno. Dabar jis iš visų jėgų pamėgino pakelti galvą, bet jam nepavyko. Prie klijų pridėtas lankstinukas žadėjo, kad joks kiekis vandens pasaulyje jų neištirpins. O dėl kamščio – jis avėjo batais. Pabandykite jūs ištraukti vonios kamštį, avėdami suvarstomais batais.

Tuo metu mano kambaryje mudu su broliu įnirtingai ginčijomės. Aš sakiau, kad tėtei labai patiko dovana, o brolis sakė, kad ne. Negalėjome bendrai nuspręsti, nes

dėl mano tėtės niekada nežinai. Vonios čiaupuose vanduo sau niūniavo skandinaviškai: „Gliu gliu gliu.“

– *Nur Gott weiß*, – pademonstravo brolis vokiečių kalbą. – *Nur Gott weiß*.

Lašai

Mano mergina sako, kad Amerikoje kažkas išrado vaistą nuo vienišumo jausmo. Ji tai vakar išgirdo per „Cahalio bangų"* laidą „Šešiasdešimt sekundžių" ir jau rašo laišką sesei, kad nupirktų jai kokią dėžę ir atsiųstų paštu. Per „Šešiasdešimt sekundžių" sakė, kad Rytinėje pakrantėje jais prekiauja visi parduotuvių tinklai, o Niujorke jie jau tapo tikru hitu. Būna dviejų pavidalų: lašai ir purškiami. Mano mergina prašė lašų – ji nenori būti vieniša, bet tai ne priežastis kenkti ozono sluoksniui.

Vaistų įsilašini į ausį ir po dvidešimties sekundžių nebesijauti vienišas. Ten smegenyse įvyksta kažkoks cheminis procesas, per radiją aiškino, bet mano draugė nesuprato. Jos nepavadinsi Marija Kiuri, tiesą sakant, ji kiek kvailoka. Visą laiką tik sėdi ir galvoja, kaip aš ją apgausiu, paliksiu ir panašiai. Bet aš ją myliu, beprotiškai myliu. Dabar, sako ji, parėjusi iš pašto, ji jau gali su manimi

* Populiari radijo stotis. „Cahal" – Izraelio armija.

nebegyventi. Nes tuojau atvyks lašai, ir jai jau nebebus baisu likti vienai.

Palikti mane? Sakau aš. Dėl lašų? Kodėl? Aš juk ją myliu, beprotiškai myliu. Eik, jei nori, sakau jai, bet žinok, kad jokie susmirdę ausų lašai tavęs nemylės taip, kaip aš. Tik štai ausų lašai jos niekuomet ir neapgaus. Šitaip ji atsako ir išeina. Tarsi aš ją būčiau apgavęs.

Dabar ji išsinuomojo palėpę Florentine ir per dienas laukia paštininko. Man paštas nerūpi, visiškai nejaudina, be to, neturiu draugų užsienyje, kurie man kažin ką siuntinėtų. Jei turėčiau, seniai būčiau pas juos išvažiavęs. Eičiau su jais išgerti ir pasakočiau apie savo nelaimes. Dažnai juos apkabinčiau, nesidrovėčiau prie jų verkti ir panašiai. Galėtume šitaip leisti metus, nugyventi visą gyvenimą. Natūralu ir tikra, ir nereikia jokių lašų.

Sunkus vėjas

Trečią, vilkdami kojas, jie pareidavo iš valgyklos* į Zafranio kambarį greta merginų būsto. Eidavo lėtai, beviltiškai, padais šiūruodami žemę. Pietų vėjas juos persmelkdavo, priberdavo smėlio į akis, o jie net nemirkteledavo. Jų akys būdavo pusiaumirkos jau nuo pat ryto. Rytinė kava pakeldavo jiems vokus iki pusės, ir šie užstrigdavo tarsi aprūdijusios garažo durys. Pereiti šiuos aštuonis šimtus metrų jiems užtrukdavo dvidešimt minučių, kartais net ilgiau. Gal dėl vėjo, o gal dėl sunkių darbinių batų, prikaustytų jiems prie kojų, atrodančių taip, lyg svertų po toną.

Šimono kambaryje jie krisdavo ant turistinių čiužinių, kuriuos Iftaras nušvilpė iš seno sandėlio, keliais buteliais alaus suvilgydavo gerklėse susikaupusias dulkes, kad šios pavirstų dumblu, ir klausydavosi muzikos, daug muzikos, ypač „Doors“.

* Veiksmas vyksta kibuce – tai Izraelio kolektyvinio žemės ūkio įmonė ir jos gyvenvietė. Čia visi gyvena kambariuose, dirba kuopomis, šio apsakymo veikėjų kuopa dirba valgykloje.

Vėjas belsdavosi į langus, kartais net į duris, agresyviai šnypšdamas kaip būdinga pietų vėjams. Tačiau niekas neturėdavo jėgų atsikelti ir jį įleisti. Šitaip jie ilsėdavosi ligi vakaro. Vakarais, naudodamiesi tuo, kad vėjas išėjo trukdyti kažkam kitam, pasisukiodavo lauke. Nuvažiuodavo į Jotvatą, nueidavo pas merginas ar šiaip palošdavo vistą pavėsinėje, kurią Migladas pastatė ant Binerio kambario stogo. Jie ilgai ten sėdėdavo, vis dalydamiesi cigaretę, kurią Migladas jiems sukdavo lėtais, bet užtikrintais judesiais. Šių cigarečių kvapas lydėdavo juos iki kito ryto, toks sunkus, įsigeriantis iki plaukų šaknų ir nesitraukiantis. Kita vertus, jie ne itin stengėsi jo atsikratyti – gal Džimas Morisonas ir mirė vonioje, bet tai dar nereiškė, kad ir jie turi praustis. Gal būtent šitas kvapas neleido vėjui jų nunešti paryčiais, o visai ne šešiolikos tonų batai.

Viskas ėmė virsti beprotybe kažkurį antradienio vakarą. Viskuo buvo kaltas vėjas, kuris tąnakt sugrįžo anksti iš ten, kur trukdė kažkam kitam. Jiems kaip tik būnant ant stogo, leidžiant ratu suktinę ir klausantis „Strange Days“, vėjas nuūžė viesulu, paskraidino visas kortas, išplaikstė ilgus Binerio ir Iftaro merginos Sandros plaukus ir nudžiovė Migladui iš rankos rūkstančią cigaretę. Jie surinko išmėtytus daiktus ir atsargiai nulipo nuo stogo. Pusiaukelėje pajuto, kad vėjas nustojo trukdęs. Pažvelgę aukštyn pamatė jį siaučiantį ant stogo, vartantį alaus butelius, lakstantį ratais kaip pasiutusį, užsitraukiantį cigaretę, kurią jiems susuko Migladas. Dar ir dar užsitraukiantį – tai buvo jaunas ir pasiutęs vėjas, ir suktinių dūmai

maišėsi su išlietu alumi iš butelių, kuriuos jis sudaužė. Alaus putos jo lūpų kampučiuose iš apačios atrodė tarsi putojanti pamišėlio burna.

– Blogai baigsis, – pusiau sau sumurmėjo Migladas. – Žolės su alum geriau nemaišyt.

Taigi, po dviejų minučių vėjas nukrito nuo stogo, nutraukė paskui save asmeninį Binerio hamaką ir į šipulius sudaužė vienintelį kuopos magnetofoną. Niekas nieko nedarė, tik žiūrėjo prisimerkę į ant žemės išsikėtojusį vėją. Pagaliau Šimonas tarė:

– Negalima jo šitaip palikti, nuneškit jį į mano kambarį.

Jam panešti prireikė trijų žmonių, toks jis buvo sunkus.

Visą naktį vėjas praknarkė ant Šimono čiužinių, tebeknarkė ir kitą rytą.

Po pietų, jiems sugrįžus iš valgyklos, aplinkui buvo tylu, išskyrus knarkimą iš Šimono kambario. Jie vis tiek užtruko dvidešimt minučių, kol grįžo į kambarį. Šimonas išvirė puodą stiprios juodos kavos ir davė vėjui išgerti. Visą vakarą jam buvo baisiai bloga, jis vimčiojo mažais suspausto oro sūkuriais, bet jų nereikėjo valyti. Tai buvo pirmas kartas, kai jis rūkė ir gėrė, ir jam tai tikrai prastai atsiliepė, todėl jis ir antrą naktį liko miegoti pas Šimoną ir nėjo trukdyti kitur. Per tą laiką Šimonas daug su juo šnekėjosi, galima sakyti, kad po šito jie tikrai susibičiuliavo. Šimonas net pamokė vėją lošti vistą, ir, pirmąkart žaisdamas su Šimonu, Bineriu ir Migladu, šis juos aplošė. Kitą dieną vėjas kartu su visais jau dirbo valgykloje, drauge

važiavo į Jotvatą, net cigaretę kartu susisuko, ir Migladas pasakė, kad, sprendžiant iš sugebėjimų, ankstesniame gyvenime jis tikriausiai priklausė „Kovojančio jaunimo“ judėjimui*. Po savaitės visi jau pamiršo, kad kažkada jis nebuvo vienas jų. Šimonas net sugebėjo oficialiai jį priskirti žemesnei kuopai, kad administracija nesikabinėtų, ir už dėžę alaus parūpino kuopos vado pareigas, kad jo nepriskirtų dirbti. Mažiau nei po mėnesio visi jau įprato matyti jį kartu su visa kompanija traukiantį iš valgyklos pusiaumirką, velkantį kojas. Juokinga, kai pagalvoji, kad vos prieš kelias savaites jis pustė jiems smėlį į veidus.

* „Kovojantis jaunimas“ („Nachal“) – komunistinis Izraelio naujakurių judėjimas, kovojęs už Izraelio nepriklausomybę, prieš paskelbiant jį valstybe (1948 m.).

Bateliai

Holokausto atminimo dieną su mokytoja Sara nuvažiavome penkiasdešimt septintuoju autobusu į Volynės žydų muziejų, ir aš pasijutau labai svarbus. Dauguma vaikų klasėje buvo kilę iš Irako, išskyrus mane, mano pusbrolį ir dar tokį Drukmaną, ir tik mano vieno senelis žuvo per holokaustą. Volynės muziejus buvo gražus ir puošnus, visas pastatytas iš prabangaus juodo marmuro. Ten buvo daugybė liūdnų nespalvotų nuotraukų bei užrašų apie žmones, šalis ir žuvusiuosius. Mes poromis ėjome tarp nuotraukų, mokytoja sakė jų neliesti. Bet aš paliečiau tokią kartoninę, kurioje liesas išblyškęs vyras verkė laikydamas sumuštinį. Ašaros riedėjo jo skruostais, palikdamos linijas lyg ant asfalto, o Orit Salem, su kuria ėjau poroje, pažadėjo pasiskųsti mokytojai, kad liečiau. Aš atšoviau, kad dėl manęs ji gali sakyti kam nori, kad ir direktorei, man nerūpi. Tai mano senelis, ir aš galiu liesti ką panorėjęs.

Po nuotraukų mus nuvedė į didelę salę ir paleido filmą apie mažus vaikus, kuriuos sugrūdo į vagoną ir uždusino

dujomis. Vėliau ant scenos užlipo kažkoks laibas senukas ir papasakojo, kad naciai buvo nuožmūs žudikai ir kaip jis jiems keršijo, net vieną kareivį pasmaugė savomis rankomis. Šalia manęs sėdintis Džerbis pasakė, kad senis meluoja, iš jo išvaizdos matyti, kad jis negalėtų pargul-dyti jokio kareivio. Tačiau aš pažvelgiau senukui į akis ir juo patikėjau. Jo akyse buvo tiek įniršio, kad, palyginti su tuo, visi sporto salėse besipumpuojančių nevykėlių purkštavimai atrodė menki ir bereikšmiai.

Pabaigoje, papasakojęs apie tai, ką veikė per karą, senukas paaiškino, jog tai, ką girdėjome, svarbu ne tik dėl praeities, bet ir dėl dabarties įvykių. Kad vokiečiai tebeegzistuoja ir tebeturi valstybę. Kad jis niekada jiems neatleis ir tikisi, jog ir mes taip pat, ir kad šiukštu nevažiuotume lankyti jų šalies. Štai jis prieš penkiasdešimt metų važiavo su tėvais į Vokietiją, viskas atrodė žaviai, o baigėsi pragaru. „Žmonės nelinkę ilgai prisiminti, – kalbėjo jis. – Ypač blogų dalykų. Jie mieliau pamiršta. Bet jūs nepamirškite. Kaskart pamatę vokietį prisiminkite, ką jums pasakojau. Ir pamatę bet kokį daiktą iš Vokietijos – televizorių, kurių daugumą gamina Vokietijoje, ar ką nors kita, – visuomet atminkite, kad po elegantiška komercine pakuote slepiasi detalės ir dalys, pagamintos iš nužudytų žydų kaulų, odos bei mėsos.“

Išeidamas Džerbis dar sykį pakartojo, kad jei šitas senukas ką nors pasmaugė, tai jis – balerina, o aš pamaniau, kokia laimė, kad pas mus namie Izraelio gamybos šaldytuvas, nes kam reikia tų problemų.

Po poros savaičių mano tėvai sugrįžo iš užsienio ir parvežė man sportbačius. Mano vyresnysis brolis pasakė mamai, kad aš jų noriu, ir ji man išrinko geriausius. Įteikdama dovaną mama šypsojosi, būdama tikra, kad aš nenumanau, kas tai. Bet aš iškart supratau iš „Adidas“ logotipo ant maišelio. Ištraukiau iš maišelio batų dėžę ir padėkojau. Tai buvo stačiakampio formos dėžė, panaši į karstą. Joje gulėjo du balti bateliai su trimis žydromis juostelėmis ir užrašu „Adidas“ šone. Nereikėjo nė dėžės atidaryti, kad tą suprasčiau.

– Nagi, apsiauk, – pasakė mama, išėmusi iš jų popieriaus gniūžtes. – Pažiūrėsim, ar tinka.

Ji tebesišypsojo, visai nesuprasdama, kas vyksta.

– Žinai, kad jie vokiški? – pasakiau jai, stipriai apkabindamas.

– Aišku, žinau, – nusišypsojo mama. – „Adidas“ – geriausia markė pasaulyje.

– Ir senelis buvo iš Vokietijos, – pamėginau užsiminti.

– Senelis buvo iš Lenkijos, – patikslino mama. Ji akimirkai nusiminė, bet tuoj pagyvėjo, užmovė man batą ir pradėjo rišti. Aš tylėjau. Jau supratau, kad niekas nepadės. Mama nieko nenutuokė. Ji niekada nesilankė Volynės žydų muziejuje. Jai niekas nepaaiškino. Tie bateliai jai tebuvo bateliai, o Vokietija – Lenkija. Tad leidau jai mane apauti ir nieko nesakiau. Nevertėjo jai pasakoti ir dar labiau liūdinti.

Dar sykį padėkojęs mamai ir pabučiavęs ją į skruostą, pasakiau, kad einu žaisti.

– Tik atsargiai! – nusijuokė tėtė nuo savo fotelio svetainėje. – Nenugalabyk batų per dieną.

Aš dar kartą pažvelgiau į blyškios odos batus man ant kojų. Žiūrėjau į juos ir prisiminiau visa tai, ką liepė atsiminti senukas, pasmaugęs vokietį. Aš vėl paliečiau juosteles ir atsiminiau savo senelį kartoninėje nuotraukoje.

– Ar bateliai patogūs? – paklausė mama.

– Žinoma, patogūs, – atsakė už mane brolis. – Čia ne šiaip kokie pigūs kedai, būtent tokius avi pats Kraifas*.

Aš iš lėto nuėjau prie durų, pirštų galiukais, stengdamasis kuo mažiau spausti batelius. Šitaip atsargiai nutipenau iki žaidimų aikštelės. Ten vaikai iš Borochovo mokyklos buvo pasidalijęs į tris komandas: Olandijos, Argentinos ir Brazilijos. Olandijai kaip tik trūko žaidėjo, todėl jie sutiko mane priimti, nors paprastai nė už ką neįsileidžia vaikų iš kitų mokyklų.

Žaidimo pradžioje aš dar prisiminiau nespardyti kamuolio batų nosele, kad seneliui neskaudėtų, bet po kurio laiko užmiršau, – senukas iš Volynės muziejaus sakė, kad žmonės pamiršta, – ir net įmušiau lemiamą įvartį iš oro. Tik po žaidimo vėl prisiminiau batus ir į juos pažvelgiau. Staiga jie tapo tokie beprotiškai patogūs ir atrodė spyruoklingesni nei tada dėžėje.

– Tai bent įvartis, ką? – priminiau seneliui pakeliui namo. – Vartininkas net nesusigaudė, iš kur jam kliuvo.

Senelis nieko nesakė, bet pėdomis jaučiau, kad ir jis patenkintas.

* Hendrik Johannes Cruijff – garsus olandų futbolininkas.

Geriausias mano draugas

Naktį mano geriausias draugas apmyžo mano duris. Gyvenu ketvirtame aukšte be lifto nuomojamame bute. Kartais šunys šitaip daro žymėdami teritoriją ir siekdami išvaryti kitus patinus. Bet jis ne šuo, o mano geriausias draugas. Be to, tai nebuvo jo teritorija, tai buvo mano buto durys.

Kelios minutės prieš tai mano geriausias draugas laukė autobuso. Nežinojo, ką daryti. Jo pūslė pamažu spaudė vis labiau. Jis bandė su ja grumtis, priminti sau, kad autobusas jau tuoj tuoj atvažiuos, tik štai jis sau tą kartojo jau geras dvidešimt minučių. Staiga prisiminė, kad aš, jo geriausias draugas, gyvenu vos už poros šimtų metrų nuomojamame bute – Zamenhofo dvidešimt keturi, ketvirtas aukštas, be lifto. Jis pasuko nuo stotelės link mano namų. Net ne ėjo, o kone bėgo. Paskui išties lėkė. Sulig kiekvienu žingsniu jam darėsi vis sunkiau, jis net pamanė užsukti į kokį nors kiemą ir nusišlapinti ant sienos ar medžio, ar dujų baliono. Ši mintis jį aplankė, likus mažiau

nei penkiasdešimčiai metrų iki mano namų, ir ji pasirodė šiek tiek gyvuliška ir labai labai silpna. Galima daug blogų dalykų pasakyti apie mano geriausią draugą, bet jis ne iš silpnųjų. Tad jis prisivertė nueiti dar pusšimtį metrų, paskui – įveikti keturis mano namo aukštus, su kiekvienu laipteliu pūslei pučiantis lyg balionui, kuris tuoj sprogs.

Pagaliau, pasiekęs mano duris, jis pasibeldė. Tada paskambino. Vėl pasibeldė. Smarkiai. Manęs nebuvo. Būtent dabar, kai manęs jam taip reikėjo, aš, jo geriausias draugas, nutariau nueiti į kažkokią aludę, sėdėti parimęs prie baro ir bandyti įkalbėti kiekvieną pasirodančią panelę eiti su manimi permiegot. Mano geriausias draugas beviltiškai stovėjo prie durų. Jis aklai manimi pasikliovė, o dabar jau buvo vėlu. Jis negalėjo įveikti keturių aukštų kelio žemyn. Visa, ką jis gebėjo padaryti, tai po visko palikti man suglamžytą raštelį: „Atleisk."

Panelė, kuri tąnakt sutiko nueiti su manimi namo, pasigailėjo, išvydusi balą prie durų. – Pirma, – pasakė ji, – tai šlykštu. Aš per tai nelipsiu. Antra, net jei nuvalysi, visi namai vis tiek jau prasmirdę. O trečia, – toliau kalbėjo ji, šiek tiek perkreipusi lūpą, – jei tavo geriausias draugas šlapinasi ant tavo durų, tai šį tą pasako. – Trumpai patylėjusi, pridūrė: – Apie tave. – Dar po akimirkos tylos: – Nieko gero.

Tada išėjo. Tai ji man papasakojo, kad šunys šitaip žymi teritoriją. Pasakodama padarė trumpą pauzę po žodžio „šuo" ir reikšmingai į mane dirstelėjo, tuo bandydama parodyti, kad tarp šuns ir mano geriausio draugo yra daug

bendra. Šitaip pažvelgusi ji išėjo. Atsinešiau iš virtuvės balkono grindų skudurą ir kibirą vandens, plaudamas niūniavau sau „Ginkluotės kalną“. Labai didžiavausi, kad susilaikiau ir nevožiau jai.

Iš ko padaryti sapnai

Lentynos aplink mus buvo prikimštos to, iš ko daromi sapnai. Šeši šimtai įprastų dėžučių, šimtas aštuoniasdešimt *jumbo* dydžio pakuočių ir trys tūkstančiai vienkartinio naudojimo buteliukų. Buvo tamsu. Naktis. Amiras Meiris stovėjo už prekystalio ir žliumbė kaip vaikas.

– Mums šakės, – sakė jis. – Keretai, mums tiesiog šakės.

Tą akimirką man jo siaubingai pagailo. Jis neturėjo ateities. Neturėjo net dabarties. Pabandžiau įsivaizduoti jį po penkių minučių – nieko, ničnieko nebuvo. Tiesą sakant, jei mėginčiau taip įsivaizduoti save, taip pat būčiau pamatęs tamsą. Mano dalis buvo penkiasdešimt procentų, tad man buvo lygiai taip pat riesta kaip ir jam.

Pirmą kartą susidūrėme su ta medžiaga Samujo saloje. Vienas tailandietis mums pardavė jos tūbelę už dvidešimt batų, pamanėme, kad tai kremas nuo saulės. Pamatęs Amirą tepantis juo pečius, tailandietis visiškai paklaiko:

– *Nou gūd, nou gūd!* – mojuodamas rankomis rėkė jis savo laužyta anglų kalba. – *Put on ajz.* – Parodė į savo akis: – *Only on ajz.**

Amiras pakluso ir užsitepė šiek tiek ant vokų, aš taip pat.

– *Nau jū klouz ajz end dlim***, – paliepė tailandietis. Mes užsimerkėme. Neužmigome, bet sapnai atėjo. Nemiegojome, bet jie tiesiog pasirodė. Ne haliucinacijos ar panašiai, o gryniausi sapnai. Amiras tuoj pat susapnavo, kaip parveža šitą dalyką į Izraelį, prastumia urmu ir perkasi raudoną sportinę mazdą. O aš sapnavau tave, kaip tu man sakai, jog visas mūsų paskutinis pokalbis prieš man išvažiuojant buvo klaida, kad vis dėlto aš esu tavo tikroji meilė, o tas stažuotojas iš teisės skyriaus yra šiaip sau. Aname pokalbyje tu tiesiog susipainiojai, o dabar susipratai. Ir žiauriai pasiilgai. Ir man visai nereikėjo važiuoti į Tailandą.

Kai atsimerkėme, Samujis tebebuvo.

– *Veli gūd, a?**** – pasakė tailandietis. Nusipirkome iš jo visą dėžę. Likome saloje dar dviem savaitėms. Per jas aš galvoje kūriausi vaizdus, kaip grįžtu pas tave, ir viskas tampa gerai. Dėliojau juos eilės tvarka. Kada apsikabinsime, o kada ištrykš džiaugsmo ašaros. Kada tas pasipūtėlis atvažiuos savo daiktų, o aš jam būsiu toks geras, paruošiu sulčių ir padėsiu pririšti dvigulį čiužinį

* *No good, no good! Put on eyes, only on eyes!* – „Negerai, negerai! Tepkit akis. Tik akis!“ (Angl.)

** *Now close eyes and dream.* – „Dabar užsimerkite ir sapnuokite.“ (Angl.)

*** *Very good, ah?* – „Gerai, ar ne?“ (Angl.)

prie pežo stogo. Amiras tuo metu sėdėjo šalia manęs ir skaičiavo sąsiuvinyje.

– Mes būsim milijonieriai, – kartojo jis kas kelios minutės. – Milijonierių karaliai. Aukso puodas – benamių pašalpa, palyginti su tuo, kas mūsų piniginėse.

O dabar mes čia, ir Amiras rauda kaip kūdikis.

– Nuplaukė, – murma jis, kumščiu daužydamas prekystalį. – Nuplaukė visi mūsų pinigai.

Jau nekalbant apie tuos, kurių neturėjome.

– Iš kur galėjom žinot, ką? – sako jis. – Iš kur galėjom žinot, kad poveikis bus tik mums? Tai nesąžininga, tiesiog nesąžininga.

Nežinau, kodėl, tiesiog taip buvo. Mums poveikis buvo stebuklingas, o kitiems jokio. Jie tepėsi kremu vokus ir laukė, bet nieko neįvyko. Lygiai taip pat būtų galėję teptis humusu. Tik mudu su Amiru sapnuodavome.

Po kurio laiko Amiras liovėsi verkęs ir užmigo. Šitaip, pusiau gulom, galvą pasidėjęs ant prekystalio. Aš išsitraukiau iš kišenės kvietimą į tavo vestuves.

– Šiknius tailandietis, – sumurmėjo per miegus Amiras. – Suknistas šiknius. Šitaip mus sudirbo.

Aš vėl įsidėjau kvietimą į kišenę ir priėjęs paėmiau iš lentynos *jumbo* dydžio stiklainį. Pasitepiau storu sluoksniu vokus ir laukiau. Bet nieko nevyko. Lygiai taip pat būčiau galėjęs pasitepti humusu. Vis tiek nutariau likti užsimerkęs. Prisiminiau stažuotoją, – atsiprašau, dabar jau advokatą, – koks jis buvo geras, kai užėjau pas jus. Kaip jis man padėjo nukelti laiptais daiktus.

– Kad jis padvėstų, – sušnypštė Amiras į stalviršį. – Kad padvėstų, amen. Į jo laidotuves atsinešiu marinuotų agurkėlių.

Mėnesinių skausmai

Naktį sapnavau, kad esu keturiasdešimtmetė moteris, o mano vyras – atsargos pulkininkas. Dabar jis vadovavo vaikų ir jaunimo centrui lūšnyne. Jis kraupiai elgėsi su žmonėmis. Pavaldiniai jo nekęsdavo, nes jis visą laiką rėkdavo. Jie skundėsi, kad jis su jais elgiasi kaip su šauktiniais.

Rytais jam gamindavau kiaušinienę, vakarais – šnicelį su bulvių koše. Būdamas geros nuotaikos jis sakydavo, kad valgis puikus, bet niekad nenurinkdavo indų. Maždaug kartą per mėnesį, penktadieniais, jis atnešdavo nuvytusių gėlių, pirktų iš rusų vaikų kurioje nors sankryžoje, kur ilgai degdavo raudona.

Naktį sapnavau, kad esu keturiasdešimtmetė moteris ir kenčiu mėnesinių skausmus, dabar naktis, o aš staiga atrandu, jog namuose baigėsi visi tamponai, ir aš bandau pažadinti savo vyrą, atsargos pulkininką, ir prašau nuvažiuoti į „Super Pharm" vaistinę arba bent mane nuvežti, nes aš nevairuoju, o jei ir vairuočiau, automobilis priklau-

so armijai ir man vis viena tai būtų draudžiama. Sakiau jam, kad tai skubu, bet jis nesutiko. Vis burbėjo kažką per miegus apie tai, kad maistas klaikus ir kad negalima virėjams dirbti kas antrą savaitę, nes čia kariuomenė, o ne vaikų stovykla. Įsidėjau keliskart perlenktą servetėlę, pamėginau atsigulti ant nugaros ir nekvėpuoti, nejudėti, kad neišsilietų. Bet man skaudėjo visą kūną, o kraujas varvėjo iš manęs lyg sugedęs čiaupas. Jis bėgo man per juosmenį, per kojas, kaupėsi ant pilvo. Servetėlė ištižo ir prilipo man prie plaukų ir odos.

Naktį sapnavau, kad esu keturiasdešimtmetė moteris ir kad šlykščiuosi savimi, savo gyvenimu. Tuo, kad nemoku vairuoti, nemoku anglų kalbos, kad nesu buvusi užsienyje. Mane apliejęs kraujas jau buvo bepradedąs krešėti, ir aš jutau, kad tai tarsi prakeiksmas. Kad šitos mėnesinės niekada nesibaigs.

Naktį sapnavau, kad esu keturiasdešimtmetė moteris, kuri užmiega ir sapnuoja, kad yra dvidešimt septynerių vyras, įtaisęs savo žmonai dar vieną vaiką, kad jis baigia medicinos studijas ir verčia savo žmoną ir dukrelę važiuoti su juo į praktiką užsienyje. Visi labai kenčia. Nemoka nė žodžio angliškai. Neturi draugų, lauke šalta, sninga. Tada kažkurį *Sunday* aš jas pasikviečiu iškylauti, patiesiu ant žolės pledą, o jos atsega krepšius ir dėlioja ant jo skanėstus. Kai pavalgome, išsitraukiu iš bagažinės medžioklinį šautuvą ir nušaunu jas kaip šunis. Policija atvažiuoja pas mane į namus. Geriausi Ilinojaus valstijos policijos sekliai bando prikabinti man tą bylą. Jie

užrakina mane kambaryje, rėkia ant manęs, neleidžia man rūkyti, neleidžia išeiti į tualetą, bet aš nepasiduodu. O mano vyras šalia lovoje rėkauja:

– Tai kas, kad Egozis sakė! Tegu! Dabar čia vadovauju aš!

Kirpėjų karalius

Kartais nesusišukavusiam plaukai jam krisdavo į priekį. Siekdavo nosį tarsi raištis ant akių. „Paskutinis noras? – bosu klausdavo šaulių pulko vadas. – Gal cigaretės?“ O jis narsiai atsisakydavo. „Ugnis!“ – įsakydavo šaulių pulko vadas. Kulkos įstrigdavo jo kūne, jis nukrisdavo. Pirma ant kelių, paskui ant pilvo, kilimo plaukeliai kutendavo jam šnerves. Tegyvuoja revoliucija.

Jo plaukai buvo gražūs, net labai. Jis visada tą žinojo. O jei kaip nors netyčia ta mintis jį apleistų, dingtų jam iš galvos, tai truktų neilgai. Nes tuoj pat pasirodytų mama ir primintų. Ji primindavo jam tai kasnakt. Kai jis jau gulėdavo lovoje užsimerkęs, ji ateidavo nešina antklode. Vasarą medvilnine, žiemą vilnone. Ji visuomet ateidavo, apkloti ir priminti. Plaukai kaip tėvo, sakydavo ji, ne kaip mamos ploni šiaudiniai. Stori, lygūs, pečius siekiantys plaukai. Kaip tėvo, kuris išėjo ir paliko mamą vieną. Bet mama ne viena, mama turi jį. Ji maloniai delnu suglosto jam plaukus ir kaskart naujai nusistebi, kad

jie nesivelia. Mama drėgnai bučiuoja jam akis, o kartais ir lūpas.

Jis neprisimena, kaip atrodė jo tėvas. Ir negalėtų prisiminti, nes per Sinajaus karą tebuvo plikas mažiau nei mėnesio pyplys. Tokio amžiaus nieko negali įsiminti. Paskui jo tėvas žuvo, o jam per naktį išaugo nuostabi ševeliūra, taip sako mama. Po laidotuvių jai davė išgerti raminamųjų, ji užmigo, o ryte pabudusi pamatė, kad visa jo galva apaugusi plaukais. Tai buvo labai keista, kone burtai. Pačios skyriaus seselės sakė, kad nieko panašaus nėra mačiusios.

Namuose nebuvo nė vienos tėvo nuotraukos. Tąnakt, prieš išgerdama raminamųjų, ji visas jas sudegino. Tada sakėsi nenorinti ir kūdikio. Bet tuo nė sekundės netikėjo: juk ir kitą rytą pirma, ką ji padarė atmerkusi akis, – nubėgo pažiūrėti pro stiklą į jį ir jo naujuosius plaukus.

Šaulis buvo šlykštus. Šlykštus ir dvokė svogūnais, kairys jo batas buvo milžiniškas ir juodas, o dešinys – paprastas. Mama sakė, kad skirtingo ilgio pėdos – apsigimimas. O jis sau galvodavo, kad tas Šaulis visas yra viena didelė išgama. Su tais didžiuliais akiniais, o kai apkabindavo mamą, atrodydavo kaip peraugusi meška, apglėbusi medaus statinę. Visiškas apsigimėlis, jis buvo niekam tikęs, net jo plaukai buvo prasti. O mama su šituo gyvuliu miegojo. Žiemą – vilnonė antklodė, vasarą – medvilninė. Maloniai suglostydavo plaukus. Storus, blizgančius, lygius plaukus kaip tėvo. Sausas bučinys į kaktą, ir sugrįždavo pas gyvulį.

Kartą ryte pro praviras duris pamatė Šaulį gulint lovoje ant pilvo, prie burnos ant paklodės buvo apvali seilių

dėmė, o vidury viršugalvio – didžiulė apvali plikė. Ant staliuko šalia durų buvo padėta diduma jo plaukų. O po staliuku mėtėsi batai, didysis užvirtęs ant mažojo. Kambarys atrodė toks keistas gulint tam plaukų kuokštui, numestam ant staliuko ir sustingusiam tarytum stipena, esant tai neįprastai plikei vidury galvos, galinčiai bet kada atsirasti ir išnykti.

Pakeliui į mokyklą jis sustojo prie vitrinos ir pažvelgė į priešais stovintį berniuką. Storomis lūpomis, įdubusiais žandais ir tėvo plaukais. Kas žino? Apie mamą galėjai patikėti bet kuo. Kai pagalvoji, kad sudegino visas nuotraukas ir sakėsi jo nenorinti, – gal padarė ir tai, kol raminamieji jos dar nesustabdė? Gal tėvas dabar guli karste plikas, o jis vaikštinėja su jo plaukais ant galvos, kad mama būtų patenkinta. Jis pamėgino vienu stipriu timptelėjimu nutraukti nuo galvos peruką. Galvos odą aštriai suskaudo. Kairėje rankoje jis laikė kuokštą plaukų. Jis kruopščiai patikrino kiekvieną ištrauktą plauką. Visi jie turėjo lygius baltus galiukus. Jis šiuos pauostė – kvepėjo klijais. Vėl pažvelgė į vitriną. Plaukai atrodė kaip seniau, tik gal šiek tiek labiau susivėlę. Nebuvo plikės ar ko nors panašaus, daugelis plaukų tebėra ant galvos. Tik dabar virš jų pastebėjo raides. Iš lėto jas perskaitė: „Kir-pė-jų ka-ra-lius“.

Kirpėjų karalius turėjo aukštą kėdę, sienos dydžio veidrodį ir užsispyrusią skutimo mašinėlę, kuri, įjungta į lizdą, leisdavo dvesiančio šuns garsus. Kirpdamas plaukus karalius pasakojo nuostabias istorijas apie afrikiečius

pintomis kasytėmis ir plikius, kas savaitę besilankančius kirpykloje. Pasakodamas jis čekšėjo žirklėmis it kastanjetėmis ir zujo aplink kėdę. Baigęs paprašė leisti susirinkti nuo grindų jo plaukus ir išsaugoti juos atminčiai. Karalius dirbo kirpėju jau keturis dešimtmečius, bet dar nebuvo matęs tokių gražių. Jis kaipmat sutiko, ir toliau sėdėjo žiūrėdamas į veidrodį. Priešais save jis matė pliką berniuką aukštoje kėdėje, o šalia jo – karalių, keturpėsčią renkantį nuo grindų plaukus.

Abramas Kadabramas

Penktą atėjo du žmonės iš teismo vykdytojų kontoros. Vienas, storas ir prakaituojantis, apžiūrinėjo daiktus ir pildė blankus. Antras, pasirėmęs į šaldytuvą, kramtė gumą.

– Gerai įsivėlei, ką? – pasakė jis Abramui.

– Ne, – pakraipė galvą Abramas. – Ne aš, draugas. Aš jam garantiją pasirašiau.*

– Garantiją? Ką? Taigi, gerai įsivėlei, – atsakė šis abejingai ir pravėrė šaldytuvo dureles. – Galiu? – parodė pirštu į atsuktą kokakolos butelį.

– Imk, – pasakė Abramas. – Imk, apatiniam stalčiuj dar yra vaisių. Suvalgyk, bus lengviau nešt žemyn.

– Oho, apie tai nepagalvojau, – tarė abejingasis ir atsigėrė tiesiai iš plastikinio butelio.

– Išsikvėpusi, – pastebėjo nusivylęs. Jis kreipėsi į storąjį, kuris kaip tik įėjo į virtuvę: – Kaufmanai, nenori kolos, a?

* Paskolos garantiją pasirašantis žmogus prisiima atsakomybę už tai, kad paskola bus grąžinta, tam neįvykus, konfiskuojama jo nuosavybė.

– Viešpatie, Nisimai, atšok su ta kola, – supyko storasis. – Nematai, kad dirbu?

– Tiek to, – atsakė Nisimas ir dar mauktelėjo.

Storasis kreipėsi į Abramą:

– Sakykit, kelių colių ten ekranas?

– Ekranas? Koks ekranas? – sutrikęs paklausė Abramas.

– Ekranas, televizoriaus ekranas, to supakuoto miegamajame, – nekantriai pasakė storasis.

– Televizoriaus? Dvidešimt du coliai. Bet nelieskit jo, jis ne mano, tai dovana mamai. Kitą savaitę jai šešiasdešimt, penkioliktą dieną.

– Jūs jį pirkote? – reikalaujamai paklausė storasis.

– Aš, bet...

– Bičiuli, – tarė storasis ir patapšnojo prakaituota ranka Abramui per petį. – Kas nesugeba susimokėti skolų, neturėtų pirkti dovanų.

Storasis išėjo iš kambario. Kitas darbininkas liūdnai pažvelgė į Abramą.

– Kaip apmaudu nieko nepadovanoti mamai, ir dar šešiasdešimtmečio proga, – tarė jis savo monotonišku balsu.

Abramas neatsakė.

– Įsivėlei, ką? – kelias sekundes patylėjęs pakartojo abejingasis.

Storasis sugrįžo į virtuvę:

– Bičiuli, ateikite trumpam į svetainę.

Abramas nusekė paskui storąjį į balkoną, kur anas sustojo prie didžiosios stebuklų skrynios.

– Kas čia? – paklausė.

– Čia mano stebuklų skrynia, – pasakė Abramas.

– Stebuklų... – Įtariai prisimerkė storasis. – Kokių dar stebuklų?

– Fokusų, su kuriais aš pasirodau, – pasakė Abramas. – Aš fokusininkas, šitoje skrynioje laikau savo įrangą.

– Oho! – apsidžiaugė abejingasis, ir jis atsivilko paskui juos į balkoną. – Visą tą laiką tu man atrodei kažkur matytas, bet nežinojau, kur. Tu Abramas Kadabramas, fokusininkas, pasirodydavai vaikų laidoje su tuo garbanium su šuniuku. Kiekvieną savaitę mokydavai atlikti po fokusą, ar ne? Mano sūnus tave dievina. Jis kasdien...

– Ar šita įranga labai vertinga? – pertraukė jį storasis.

– Man ji vertingesnė už bet kokius pinigus, – atsakė Abramas. – Bet kam nors kitam... – Jis truktelėjo pečiais.

– Šitą jau aš nuspręsiu, – pasakė storasis. – Atidarykit ją.

Abramas atidarė skrynią ir ėmė traukti iš jos visokiausius daiktus: skaras, nosinaites, lazdeles, stiklainius bei medines dėžutes.

– Kas čia? – paklausė storasis, pirštu besdamas į vidutinio dydžio medinę dėžutę, ant kurios dangčio buvo pavaizduotas ugnį spjaudantis drakonas.

– Parodysiu jums, – atsakė Abramas ir hipnotizuojamai įsistebeilijo į storąjį. – Tai stebuklas, – pakuždėjo, nupurtė dulkes nuo juodojo cilindro ir jį užsimaukšlino. – Stebuklas iš burtų šalies.

Kadabramas priėjo prie laikrodžio su radijumi, padėto ant bufeto, ištraukė jo laidą iš lizdo ir įdėjo į dėžutę.

– Abra kadabra! – pasakė jis ir dukart bakstelėjo per dangtį lazdele, kurią išsitraukė iš skrynios. Tada vėl atidarė dėžutę. Ji buvo tuščia. Nisimas pritariamai švilptelėjo.

– Tučtuojau grąžinkite tą laikrodį! Tuojau pat, ar girdit?! – suriko storasis, modamas jam prieš akis vienu savo blankų. – Aš jau išrašiau už jį čekį!

Kadabramas šyptelėjęs vėl atidarė dėžutę, dabar joje gulėjo juodas apsiaustas. Pasikabinęs šį ant rankos, jis nuėjo į miegamąjį.

– Neerzink manęs, bičiuli, ar girdi? Tučtuojau grąžink laikrodį! – spiegė storasis, sekdamas iš paskos.

Kadabramas apgaubė apsiaustu kartoninę dėžę, kurioje buvo motinai pirktas televizorius.

– Ką čia darai? – įtūžo storasis.

Kadabramas pažvelgė jam tiesiai į akis:

– Abra kadabra, sim salabim, – sušnibždėjo ir staigiai nutraukė apsiaustą. Dėžė tebebuvo savo vietoje. Storasis giliai atsikvėpė. Kadabramas lazdelės galu atlenkė kartono dangtį. Dėžė buvo tuščia. Nisimas, žiūrėjęs storajam per petį, džiaugsmingai suplojo rankomis.

– To jau per daug, – tarė storasis. – Žinok, bičiuli, kad ką tik padarei nusikaltimą, prilygstantį vagystei. Ar girdi mane? Aš tuoj pat apie tai pranešiu policijai. Tuoj pat, girdi?

Jis išėjo ir trenkė kambario durimis.

– Tai buvo nuostabu, tiesiog nuostabu, – džiūgavo Nisimas. – Bet žinok, tas Kaufmanas – padugnė, jis tikrai nueis į policiją.

– Nieko tokio, – tarė Abramas ir ištraukė televizorių iš slaptavietės po lova. – Kol jis pargrįš su policija, praeis bent pusvalandis, to pakaks, kad visa tai nugabenčiau pas tėvus.

Nisimas padėjo Abramui pakelti televizorių.

– Dėkui, – pasakė Abramas.

– Pasveikink mamą ir nuo manęs su gimtadieniu, ką? Nors aš jos ir nepažįstu.

Abramas linktelėjo ir išėjo iš kambario.

– Ei, Abramai, – pašaukė jį Nisimas, kai jis jau buvo tarpdury. Abramas sustojo ir atsigręžė. Nisimas stovėjo koridoriaus gale su cilindru ant galvos ir burtų lazdele po pažastimi.

– Žiūrėk, ką radau, – jis pamojo pluoštu blankų, užpildytų storojo. – Kaufmanas juos čia pamiršo.

Nisimas susuko visus blankus į mažą kamuoliuką ir įspaudė į savo dešinį kumštį.

– Abra kadabra, sim salabim, – pašnibždėjo jis, iškėlė kumštį ir palietė jį lazdele. Tada atgniaužė delną. Blankai dingo.

– Taram! – sušuko Nisimas, nusiėmė cilindrą ir nusilenkė.

Venera

Atvykę dievai buvo didžiai pagerbti. Visi norėjo jiems padėti: Sochnutas*, imigrantų absorbcijos ministerija, savivaldybė. Visi. Bet jie nieko nenorėjo. Atvyko nieko neturėdami, nieko neprašė, dirbo kaip arabai ir buvo patenkinti. Šitaip Merkurijus pateko prie kurjerių, Atlasas – prie krovikų, Vulkanas – prie šiukšliavežių, paprasčiausių šiukšliavežių. O Venera atsidūrė pas mus. Kopijavimo skyriuje.

Man tai buvo žiaurus laikotarpis. Nežinojau, ką su savimi daryti. Buvau vienui vienas. Troškau didelės meilės. Paprastai, kai taip atsitinka, imu mokytis ko nors naujo – groti gitara, piešti ar panašiai. Tada, jei pavyksta įsitraukti, pasijuntu geriau, pamirštu, kad nieko pasaulyje neturiu. Tačiau šįkart žinojau, kad nepadės joks rankdarbių būrelis. Man reikėjo kažko, kuo galėčiau tikėti. Tokios didelės meilės, kuri nesibaigtų, neišduotų manęs.

* „Sochnutas“ – organizacija, remianti Izraelio imigrantus.

Mano psichoterapeutas išklausė mane tai aiškinant ir pasiūlė įsigyti šunį. Atsisakiau jo.

Ji dirbo nuo pusės devynių iki šešių, kartais net ilgiau. Darė dešimtis spausdintų lapų kopijų ir krovė jas tvarkingomis stirtomis. Net tai darydama, prakaituota palinkusi virš kserokso, prisimerkusi nuo žybsinčios aparato šviesos, ji buvo gražiausia, ką gyvenime buvau matęs. Norėjau jai tai pasakyti, bet nedrįsau. Pagaliau užrašiau ant lapelio ir palikau ant jos stalo. Kitą rytą manęs laukė penkiasdešimt palikto lapelio kopijų.

Ji prastai mokėjo hebrajų kalbą. Ji buvo deivė, uždirbanti tūkstantį septynis šimtus šekelių į rankas. Žinau, nes sykį jai išėjus į buhalteriją užmečiau akį į jos atlyginimo lapelį. Norėjau ją vesti, norėjau ją išvaduoti. Šventai tikėjau, kad ji galės išvaduoti ir mane. Nežinau, kaip pagaliau sugebėjau paklausti, ar ji nori nueiti su manimi į kiną. Mergina, kurią Paris paskelbė gražiausia iš deivių, nusišypsojo švelniausia ir droviausia šypsena, kokią tik gali įsivaizduoti, ir sutiko.

Prieš išeidamas iš namų, pažvelgiau į veidrodį. Man ant kaktos išdygo spuogelis. Šįvakar einu į kiną su romėnų grožio deive, tariau sau mintyse, einu į pasimatymą su romėnų grožio deive. Išspaudžiau spuogelį, servetėle sugėriau kraują. Kas tu toks, nususęs šunsnuki, kad užsimanei pirkti jai spragėsių, kad manaisi išdrįsiąs paliesti ją salės tamsoje?

Po seanso nuėjome kažkur išgerti. Tikėjausi, kad ji neminės filmo siužeto. Neturėjau nė žalio supratimo, ką

rodė ekrane, visą laiką pražiūrėjau tik į ją. Mes šiek tiek pasikalbėjome apie darbą ir apie jos šeimos įsikūrimą Izraelyje. Jai čia patiko. Norėjo siekti daugiau, ir pasieks, bet kol kas buvo visiškai patenkinta.

– Dieve, – pasakė ji ir palytėjo mano ranką. – Tu nė neįsivaizduoji, kaip mums ten buvo blogai.

Veždamas ją namo paklausiau, ar ji tikrai tiki Dievą. Ji nusijuokė.

– Jei klausi, ar žinau, kad jis egzistuoja, – tarė, – tuomet atsakymas – taip. Ne tik jis, bet ir daugelis kitų dievų. Bet jei klausi, ar jį tikiu, tuomet ne, nė kiek.

Privažiavome jos namus, ji jau buvo beatidaranti automobilio dureles. Prakeikiau save važiavęs trumpuoju keliu. Geidžiau, kad ji dar truputį pabūtų su manimi. Meldžiausi, kad įvyktų stebuklas. Kad mus sulaikytų policija, kad pagrobtų, kad atsitiktų bet kas, ir mes liktume kartu. Jau išlipusi iš automobilio, ji pasiūlė pakilti kavos.

Dabar ji miega šalia manęs lovoje, gulėdama ant pilvo. Jos galva nugrimzdusi į pagalvę. Lūpos trūkčioja, tarsi pati sau be balso kažką sakytų. Dešine ranka ji apkabinusi mane, delnas man ant krūtinės. Stengiuosi įkvėpti tik tiek, kiek būtina, kad krūtinės kilnojimasis jos nepažadintų. Ji graži, tikrai graži, tobula. Be to, gero būdo. Bet jau viskas. Rytoj perkuosi šunį.

Kiaurai sienas

Jos žvilgsnis buvo ir kupinas nevilties, ir tarsi bylojantis „koks gi dabar skirtumas“. Kaip žmogaus, kuris per klaidą nusipirko lieso pieno ir neturi jėgų sugrįžti jo pakeisti. „Kaip miela, – pasakė ji, statydama kaktusą į kampą. – Žiūrėk, Joavai, nenumanau, ar turi ketinimų, bet noriu, kad žinotum – aš čia gyvenu ne viena.“

Kadaise man buvo itin svarbu, kad mano panelė būtų graži. Man rūpėjo, kad ji būtų protinga, kad jaustumės įsimylėję ir taip toliau, bet kartu labai labai magėjo, kad ji būtų graži. Tada skaitydavau daug komiksų. Mano dievaitis buvo Vizionas. Jis gebėjo skraidyti ir vaikščioti kiaurai sienas. Turėjo mirtiną žvilgsnį. Vizionas nebuvo žmogus, jis buvo androidas. Iš jo išvaizdos to neatspėtum, jis turėjo panelę ir panašiai. Jis buvo ypatingas, nepanašus į jokį mano kada nors sutiktą žmogų. Raudonu veidu su brangakmeniu vidury kaktos, vilkėjo žaliu kostiumu. Kad ir kas būtų, Vizionas visuomet vilkėjo žaliai.

Kartais mes matydavomės vakarėliuose, kur ji ateidavo su savo vaikinu. Jis atrodė normalus, bet buvo tik eilinis, o ji – ji nepanaši į jokį mano matytą žmogų. Kai jie kartu stovėdavo vakarėlyje tarp dešimčių žmonių, iškart būdavo matyti, kas atlieka pagrindinį vaidmenį, o kas tėra masė. Ji buvo verta daugiau, aš tai žinojau. Norėjau ją papurtyti, pavogti iš ten. Pats nesuvokiau, kodėl tyliu.

Nors ir pagamintas iš sintetinių medžiagų, Vizionas buvo labai jausmingas. Viename komikse jis net verkė. Tai buvo paskutinis puslapis, o apačioje prierašas: „Even an android can cry." Jis buvo stiprus. Jis buvo galingas. Jis vadovavo „Keršytojams". Kartą šlapinausi su jos vaikinu universiteto tualete, stovėjome greta, jo šlapimas buvo tamsiai geltonas. Norėjau jį užmušti. Tiek dėl savęs, tiek dėl to, kad jis jai kenkė tuo savo paprastumu. Įsivaizdavau, kaip skandinu jį klozete, žudau savo mirtinu žvilgsniu. Tačiau nepadariau to. Nieko nepadariau. Jis keliskart pakratė, įsikišo, užsisegė užtrauktuką. Net nenuleido pisuare vandens. Nusiplovęs rankas, pakišo jas po džiovintuvu. Galėjau trenkti jo galvą į veidrodį, į kriauklę, į grindis, argi trūko vietų? Jis be baimės man nusišypsojo ir išėjo iš tualeto. Aš pykau. Ant savęs. Niršau. Prastai jaučiausi. Žinojau, kad tas jausmas niekad nesiliaus, lyg nesibaigiantis galvos skausmas. Pasižiūrėjau į murziną veidrodį priešais. Buvau ypatingas, nepanašus į jokį mano matytą žmogų. Norėjau papurtyti save, pavogti iš ten. Išvežti. Žinojau, kad esu vertas daugiau. Pats nesuvokiau, kodėl tyliu.

Ronita ištekėjo rugpjūtį. Jos vaikinas tapo jos vyru. Mano tėvai sakė, kad jis tikrai geras, bet aš žinojau – jis dėl jos nevaikščios kiaurai sienas. Ir aš ne. Aš kartą perėjau kiaurai stiklą. Studentų demonstracijoje. Du policininkai mane išmetė pro vitriną. Po kelerių metų mudu susitikome gatvėje. Ji turėjo kūdikį. Paklausė manęs, iš kur randas, ir pravirko. „Viešpatie, – tarė. – Ką jie padarė tavo veidui?“ Aš pažvelgiau mirtinu žvilgsniu į kūdikį. Tai nepadėjo. Po penkių sekundžių pravirko ir jis. „Viešpatie, o juk tu buvai toks gražus“, – pasakė ji, šluostydamasi veidą vystyklu. Ji net nepastebėjo, kad jos vaikas spiegia. O kažkada aš dėl jos būčiau perėjęs kiaurai sienas.

Skrajojantys Santiniai

Italo mostelėjo kaire ranka, ir erzinantis būgnų ritmas liovėsi. Jis giliai įkvėpė ir užsimerkė. Išvydus jį stovintį ant mažos medinės platformos blizgančiu kostiumu, kone liečiantį brezentines palapinės lubas, man viskas tapo aišku. Pabėgsiu iš namų ir prisidėsiu prie cirko! Ir aš būsiu vienas iš Skrajojančių Santinių, sklandysiu ore it vaiduoklis, dantimis įsikandęs trapeciją!

Italo du su puse karto apsivertė ore, trečio kūlversčio vidury sugavo ištiestą Enriko, jauniausiojo Santinio, ranką. Stovėdami žiūrovai audringai plojo, tėtė pastvėrė mano spragėsių dėžutę ir švystelėjo ją aukštyn, man ant galvos pabiro sūrios snaigės.

Yra vaikų, kuriems tenka naktį bėgti iš namų, kad prisidėtų prie cirko, o mane tėtė pavežė automobiliu. Juodu su mama padėjo man susikrauti į lagaminą drabužius.

– Aš taip tavimi didžiuojuos, sūnau, – tarė tėtė ir apkabino mane prieš man pasibeldžiant į Luidžio Santinio, tėvo, furgono duris. – Lik sveikas, Arieli Marčelai Santini.

Pagalvok ir apie mudu su mama, kai skrajosi aukštai virš cirko arenos.

Tėvas Luidžis atidarė duris, vilkėdamas blizgiomis kostiumo kelnėmis ir dryžuotais pižamos marškiniais.

– Aš noriu prisidėti prie jūsų, tėveli Luidži, – pašnibždėjau. – Noriu būti Skrajojantis Santinis.

Tėvas Luidžis priekabiai nužvelgė mano liesą kūną, pačiupinėjo plonų rankų raumenis ir pagaliau mane įsileido.

– Daug vaikų nori būti Skrajojančiais Santiniais, – tarė jis patylėjęs. – Kodėl manai, kad tinki būtent tu?

Nežinojau, ką atsakyti, įsikandau apatinę lūpą ir nepratariau nė žodžio.

– Ar esi drąsus? – paklausė tėvas Luidžis. Palingavau galva. Tėvas Luidžis staigiai mostelėjo kumščiu man prieš nosį. Aš nekrustelėjau nė per plauką, net nemirktelėjau.

– Hmm... – tarė tėvas Luidžis ir paglostė sau smakrą. – O ar esi vikrus? – paklausė. – Žinai, kad Santiniai garsėja savo vikrumu.

Aš vėl palingavau galva, stipriai kramtydamas lūpą. Tėvas Luidžis ištiesė dešinį delną, padėjo ant jo šimto lirų monetą ir pasidabruotais antakiais davė man ženklą. Spėjau pastverti monetą anksčiau nei jis sugniaužė kumštį. Tėvas Luidžis įvertinamai palingavo galva.

– Tokiu atveju liko paskutinis išbandymas, – tarė jis pakeltu balsu. – Lankstumo. Turi paliesti batus nesulenkdamas kojų.

Aš atsipalaidavau, giliai įkvėpiau ir užsimerkiau, kaip darė mano brolis Italo per pasirodymą aną vakarą. Lenkiausi

žemyn, tiesdamas rankas. Mačiau savo pirštų galiukus vos per milimetrą nuo batų raištelių, beveik juos liečiančius. Mano kūnas buvo įtemptas lyg tuoj trūksianti styga, bet aš nepasidaviau. Nuo Santinių šeimos mane skyrė keturi milimetrai. Žinojau, kad privalau juos įveikti. Staiga išgirdau garsą. Tai buvo tarsi kartu skylančio stiklo ir medžio garsas, stiprus ir šiurpus. Tėtė, kuris, matyt, laukė automobilyje prie furgono, išsigando to triukšmo ir įbėgo vidun.

– Ar tau viskas gerai? – paklausė jis, bandydamas mane pakelti. Aš negalėjau išsitiesti. Tėvas Luidžis pakėlė mane galingomis savo rankomis, ir visi nuvažiavome į ligoninę.

Rentgeno nuotraukoje aptiko trūkusį diską tarp L2 ir L3 slankstelių. Laikydamas nuotrauką prieš šviesą, mačiau tamsią dėmę, lyg kavos lašą ant permatomo stuburo. Ant rudo nuotraukos voko buvo tušinuku užrašyta: „Arielis Fledermausas“. Nei Marčelas, nei Santinis – kreivas ir bjaurus užrašas.

– Galėjai sulenkti kelius, – pakuždėjo tėvas Luidžis, šluostydamas man ašaras. – Galėjai šiek tiek juos sulenkti. Nieko nebūčiau sakęs.

Šimtas procentų

Aš liečiu jos rankas, veidą, plaukus apačioje, marškinius. Sakau jai: „Rone, prašau nusirengt, dėl manęs." Bet ji dar nepasiruošusi. Ir aš nusileidžiu, ir mes vėl tai darome, liesdami vienas kitą, visiškai nuogi – beveik nuogi. Jos marškinių medžiaga – pasak etiketės, 100 procentų medvilnė – turėtų būti maloni, bet kutena. Nieko nebūna šimtu procentų, visada sako ji, tik devyniasdešimt devyni kablelis devyni, ir tai negarantuotai. Tfu-tfu-tfu, pabelsk triskart į medį, tuojau pat! Aš nekenčiu tos medžiagos. Ji kutena man veidą, neleidžia pajusti, koks įkaitęs jos kūnas, ar ji taip pat prakaituoja. Ir aš vėl sakau: „Rone, prašau." Mano balsas toks duslus ir kartu šaižus, kaip žmogaus, kuris užsičiaupęs pats sau kanda. Ji spyriojasi. Ji nepasirengusi.

Kokia nesąmonė. Mes jau pusmetį kartu, o aš jos dar nesu matęs nuogos. Pusmetį, o mano draugai ligi šiol man sako, kad su ja neverta prasidėti. Pusmetį, jau įsikraustėme kartu, o jiems vis dar būtinai reikia man kartoti

tas pačias istorijas, kurias jau visi moka atmintinai. Kaip iš neapykantos savo kūno formoms ji stovėdama prieš veidrodį bandė virtuviniu peiliu nusipjauti krūtis. Kaip ją teko gaivinti, ir ne sykį. Jie man visa tai pasakoja, lyg ji būtų svetima, gerdami mūsų kavą iš mūsų puodelių. Pataria man nesusidėti su ja, nors mes beprotiškai mylime vienas kitą. Galėčiau juos už tai nudobti, bet nieko nesakau, nebent liepiu patylėti, o mintyse jų nekenčiu. Ir ką gi jie man gali pasakyti, ko aš nežinau? Ką jie man gali pasakyti, dėl ko ją mylėčiau bent kiek mažiau?

Aš bandau jai tai paaiškinti. Kad tai nieko nereiškia, kad tai, kas tarp mūsų, yra taip stipru, jog niekas negalės to sugriauti, tfu-tfu-tfu ir triskart pabeldžiu į medį, kaip ji reikalauja. Kad aš žinau, man jau pasakojo, žinau, kas ten bus, ir man nerūpi. Man nė kiek nerūpi. Bet tai nepadeda, su ja iš viso niekas nepadeda. Ji spyriojasi. Toliausiai mes pažengėme po butelio „Ben Ami“ per Naujuosius, ir tai tebuvo viena sagutė.

Gavusi tyrimų rezultatus, ji susisiekia su tai dariusia drauge, kad išsiaiškintų visą procedūrą. Ji nenori aborto, aš tą jaučiu. Ir aš nenoriu. Sakau jai tai, dramatiškai atsiklaupiu ir peršuosi: „Rimtai, širdele, pupyte, – sakau gerkliniu vienišo vilko balsu. – Įprasmink mano dieną, įprasmink mano mėnesį, įprasmink mano dešimtmetį.“ Ji juokiasi, nesako ne. Ji klausia, ar tai dėl nėštumo, bet pati žino, kad ne dėl jo. Po penkių minučių sutinka, bet su sąlyga, kad gimusio nepavadinsime Jotamu. Mes sukertame rankomis. Aš bandau keltis, bet man kojos

nutirpo. Rone, širdele, aukseli, mano neįgalioms kojoms trūksta žodžių, pupyte. Įprasmink visą mano šimtmetį.

Tą naktį mes gulamės į lovą. Bučiuojamės. Nusirengiame. Ji pasitraukia nuo manęs. Prasega sagutę. Dar vieną, iš lėto, lyg šokdama striptizą, viena ranka laiko suėmusi skvernus, o kita sega sagas. Atsegusi visas ji pažvelgia į mane, giliai man į akis, aš sunkiai alsuoju, ir ji leidžia marškiniams atsilapoti. Ir aš matau, matau tai, kas po jais. Niekas negali sugriauti to, kas tarp mūsų, niekas, visada taip sakiau, viešpatie, koks buvau kvailys.

Mergina ant šaldytuvo

Viena

Jis jai pasakojo, kad turėjo draugę, kuri mėgo būti viena. Tai buvo labai liūdna, nes jiedu buvo pora, o „pora“ pagal apibrėžimą reiškia „kartu“. Bet dažniausiai ji norėdavo būti viena. Kartą jis jos paklausė: „Kodėl? Ar aš ką nors ne taip darau?“ O ji atsakė: „Ne, tai susiję ne su tavim, o su manim, nuo pat vaikystės.“ Jis ne visai suprato tuos žodžius apie vaikystę ir, norėdamas suvokti geriau, pamėgino rasti ką nors panašaus savojoje, bet nepavyko. Kad ir kiek jis apie tai galvojo, jo vaikystė jam vis labiau panėšėjo į skylę kažkieno kito danty – nesveika, bet nelabai trukdo, bent jau jam. O ta mergina, kuri mėgo būti viena, visą laiką nuo jo slėpdavosi, ir to priežastis buvo jos vaikystė. Jį tai labai erzino. Pagaliau jis pareiškė: „Arba tu man paaiškini, arba mes nebe pora.“ Ji sutiko, ir jie liovėsi draugavę.

– Labai liūdna, – tarė Ugata. – Liūdna, bet jaudina.

– Ačiū, – pasakė Nachumas ir atsigėrė sulčių.

Ugata pamatė, kad jis ašaroja, ir nenorėjo jo kliudyti, bet nesugebėjo atsispirti pagundai ir paklausė:

– Tai tu iki šiol nežinai, kas iš jos vaikystės privertė ją tave palikti?

– Ji manęs nepaliko, – patikslino Nachumas. – Mudu išsiskyrėme.

– Kaip sau nori, – atsakė Ugata.

– Ne kaip sau noriu, – užsispyrė Nachumas. – Čia mano gyvenimas. Bent jau man šitos smulkmenos yra svarbios.

– Ir tu iki šiol nežinai, koks jos vaikystės įvykis visa tai pradėjo? – toliau kalbėjo Ugata.

– Viską pradėjo ne įvykis, – vėl pataisė Nachumas, – o tu. – Šiek tiek patylėjęs, pridūrė: – Taip, čia kažkas su šaldytuvu.

Ne Nachumo

Kai Nachumo draugė buvo dar vaikas, jos tėvams neužteko kantrybės, nes ji buvo maža ir labai energinga, o jie seni ir sustabarėję. Nachumo draugė mėgino su jais žaisti, kalbėtis, bet juos tai tik dar labiau erzino. Jie neturėjo jėgų. Jiems net nepakako jėgų liepti jai užsičiaupti. Užuot tai padarę, jie pakeldavo ją, pasodindavo ant šaldytuvo

ir išeidavo į darbą ar kur jiems reikėjo. Šaldytuvas buvo labai aukštas, Nachumo draugė negalėjo nuo jo nulipti. Taip ji didumą savo vaikystės praleido ant šaldytuvo. Tai buvo labai laiminga vaikystė. Kol kitus stumdė vyresnieji broliai, Nachumo draugė sėdėjo ant šaldytuvo krašto, dainavo daineles ir paišė piešinėlius ant ten, viršuje, susikaupusių dulkių. Iš viršaus atsiverdavo puikus vaizdas, jai buvo šilta ir patogu. Ir dabar, užaugusi, ji baisiai ilgėjosi tų laikų, vienatvės. Ir Nachumas gerai suprato jos liūdesį, sykį net pabandė užlaipinti ją ant šaldytuvo, bet jau buvo ne taip.

– Kokia graži istorija, – pakuždėjo Ugata ir lengvai palietė Nachumo delną.

– Taip, – sumurmėjo jis atitraukdamas ranką. – Labai graži, tik ne mano.

*Baisiosios dienos**

Ji jam tai rėžė tiesiai į akis, ant sinagogos laiptų. Vos išėjus, jam net nespėjus įsidėti kipos** atgal į kišenę. Išplėšė savo ranką jam iš pirštų ir pareiškė, kad jis gyvulys, kad nedrįstų daugiau su ja šitaip šnekėti ir vilkti jos lauk lyg daikto. Visa tai išrėžė garsiai, žmonėms girdint. Galėjo išgirsti jo bendradarbiai, net rabinas, tačiau jai tai netrukdė kelti balso. Štai tada jam ir reikėjo skelti jai antausį, nuridenti ją nuo laiptų. Bet jis kaip idiotas palaukė, kol jie grįš namo. Tuomet, jam trenkus, ji atrodė tokia nustebusi. Lyg šuo, kurį muša už tai, kad pridergė ant kilimo, kai išmatos jau spėjo sudžiūti. Jis pliekė ją mažais smūgiais per veidą, o ji šaukė:

* „Baisiosios dienos" – dešimties dienų laikotarpis tarp žydų Naujųjų metų ir Jom Kipuro, per jį lankomasi sinagogoje, meldžiamasi ir atgailaujama prieš didįjį Viešpaties Teismą, Atpirkimo dieną. Kiekvienas privalo atsiprašyti tų, kuriems padarė ką nors bloga, ir atleisti jo atsiprašantiesiems, tik tada Dievas atleis nuodėmes.
** Kipa – judėjų vyrų galvos apdangalas, ją privalu dėvėti per maldas sinagogoje.

– Menachemai, Menachemai!

Ji susigūžė kampe („Menachemai, Menachemai!“), o jis spardė jai į šonkaulius.

Atsitraukęs parūkyti, jis pastebėjo ant savo Jom Kipuro batų kraujo dėmę, tada vėl į ją pažvelgė ir pamatė kraujo pusmėnulį ant suknelės, kurią jai pirko šventės proga. Mėnulis vis pilnėjo, matyt, kraujavo jos nosis. Jis prisitraukė kėdę iš virtuvės ir atsisėdo nugara į ją, veidu į elektrinį laikrodį. Už nugaros girdėjo ją verkiant. Girdėjo, kaip ji dejuoja, bandydama atsikelti, duslų trenksmą, kai nuslydo atgal į kampą. Elektrinio laikrodžio rodyklės judėjo pavojingu greičiu, jis atsilaisvino spaudžiančią diržo sagtį ir palinko į priekį nuo kėdės atlošo.

– Atleisk, – išgirdo ją šnabždant. – Atleisk man, Menachemai, aš tikrai nenorėjau, labai gailiuosi.

Tada jis ir Dievas jai atleido, kaip tik laiku, likus pusvalandžiui iki pasibaigiant šventei.

Verstinė literatūra: Sniego Žmogus

Negras padėjo ledo luitą ant apskretusių rūbinės grindų. Jis pakėlė dvi suoliuko kojeles, o kitas dvi, besiremiančias į žemę, naudojo kaip ašį. Kampe sėdintis Obrajanas stebėjo jį, iš kairės šnervės jam varvėjo kraujas.

– Galėjau pribaigti tą įžūlų italiūkštį, – tarė jis, traukdamas nosimi orą. – Trečiajam raunde, kai pradėjau nuo kablio...

– Atlošk galvą, – liepė Klansis.

Dantyse jis laikė užgesusią cigaretę. Obrajanas klusniai atlenkė kaklą, pakaušiu atsirėmė į metalinę spintelę. Negras pastūmė ledo luitą taip, kad šis atsidurtų lygiai ten, kur prieš tai buvo suoliuko kojelės. Įspraudė jį tarp savo nutrintos odos batų ir smarkiai kirto į jį abiem geležinėm kojelėm. Luitas subyrėjo į dešimtis mažų gabalėlių, kurie išsilakstė po purvinas grindis.

– Bam! – sušuko Obrajanas, padarė mažą judesį kaire ranka, o dešine smogė tiesiai į smakrą įsivaizduojamam varžovui: – Šis smūgis jį būtų pribaigęs, – pareiškė.

– Viskas buvo tobula: apgaulė, priėjimas, klubo judesys...

– Liaukis visąlaik sukiojęsis ir atlošk galvą, – supyko Klansis. – Jau po mūšio. Jėzau, pasižiūrėk į save, visas kruvinas.

Obrajanas maištingai atmetė galvą atgal ir stipriai trinktelėjo į skardines spintos dureles. Akimirkai susiraukė iš skausmo.

– Nori, pasakysiu kai ką juokinga? – tarė jis.

Klansis išsitraukė iš užpakalinės kelnių kišenės sumaigytą degtukų dėžutę ir prisidegė.

– Ar nori, kad pasakyčiau kai ką juokinga, ką, Klansi? – pakartojo Obrajanas ir vėl trenkė galva į skardą.

– Jėzau, taip. Noriu, kad pasakytum kai ką juokinga, – sumurmėjo Klansis ir užsimerkė. – Tik būk geras, atlošk galvą. Jėzau, tu visas kruvinas.

– Įsivaizduoji, – toliau kalbėjo Obrajanas, – dieną prieš kautynes, kai mus atvedė į salę svertis, atėjo tokia mergina mūsų fotografuoti, tokia blondinė, didžiakrūtė, ilgakojė. Ir tas italas vis kartoja jai ir visiems aplinkui, kad sudoros mane per keturis raundus. Kad nušluostys manim ringo grindis ir panašiai. Ir visą laiką šnekėdamas strykčioja. Rodo į mane pirštu. Kilnoja rankas, tarsi jau būtų laimėjęs tą sušiktą mūšį. O aš tyliu ir žiūriu į ją. Ir matau, kad visos italo šnekos jos nė kiek neveikia.

Negras, ropodamas keturiomis, surinko ledo gabaliukus ir sudėjo juos į rankšluostį, patiestą ant suoliuko.

– Ir tada blondinė prieina nufotografuoti manęs. Aš jai nieko nesakau, tik žiūriu į jos žydras akis. Ji nukreipia į mane kamerą, bet aš tebežiūriu tiesiai ten, kur jos akys, tarsi matyčiau jas pro fotoaparatą, ir visą tą laiką italas vis rėkia savo kvailu balsu: „Tu negyvas, girdi mane, Sniego Žmogau? Tu negyvas." Staiga ji ūmiu judesiu nuleidžia kamerą ir susijaudinusi klausia: „Jūs neketinate jam atsakyti?" Aš žiūriu į ją kuo tvirčiau ir sakau: „Kalbos nieko nevertos, panele, tai, ką noriu, pasakysiu ringe." Neblogas sakinys, ar ne, Klansi? Gal kiek nuvalkiotas, bet visai neblogas. Tada ji man nusišypso gražiausia pasaulio šypsena ir paduoda ranką. „Atleiskite, – sako ji. – Aš net neprisistačiau. Debė, Debė Rodman."

Negras baigė rinkti nuo grindų ledą, atsistojo ir nusiminęs nužvelgė savo permirkusias kelnes.

– Ir aš nusišluostau delnus į kelnes, paspaudžiu jai kuo švelniau ranką. „Obrajanas, – sakau jai. – Arba Sniego Žmogus, kaip jums labiau patinka." Tuo metu italas vis dar plyšauja: „Paskersiu tave, išskrosiu kaip žuvį, ar girdi, Sniego Žmogau? Po keturių raundų tu žlugęs." Aš, norėdamas padaryti jai įspūdį, įtempiu bicepsus ir sakau: „Ar žinote, Debe, kodėl mane ringe vadina Sniego Žmogumi?" Ji žiūri be galo naiviai ir sako: „Kodėl? Nes birželį jūs tirpstate?"

Negras priėjo prie Klansio ir padavė jam rankšluostį. Ledas kone visas ištirpo, paėmęs lediniu vandeniu srūvantį rankšluostį Klansis pamatė likus tik kelis gabaliukus.

– Ar girdi mane, Klansi? – tarė Obrajanas ir vėl trenkėsi pakaušiu į spintelės dureles. – „Nes birželį jūs tirpstate?“ Nemanai, kad tai juokinga?

– Juokinga, Jėzau, labai juokinga. Tik baik daužyt galva į tas duris. Tau spinta padarys daugiau žalos nei Donalis.

Klansis numetė nuorūką ant šlapių grindų, sulankstė rankšluostį ir padėjo jį Obrajanui ant nosies.

– Stipriai prispausk, – nurodė jam, sausindamasis rankas į pilkas savo kelnes. – Ir nebesisukiok. Jėzau, visas kruvinas.

– Birželį tirpstate, – pakuždėjo pats sau Obrajanas, užsimerkęs spausdamas prie nosies rankšluostį. – Nežinau, ką tu šneki. Man tai atrodo labai juokinga.

Gazos bliuzas

Vaismanas taip sausai kosėjo, nelyginant džiovininkas, visą kelią tik kosėjo ir spjaudė į servetėlę.

– Čia vis tos cigaretės, – tarė atsiprašydamas. – Jos mane tiesiog žudo.

Prie Erezo blokposto* pastatėme automobilį degalinėje. Mūsų jau laukė taksi su vietos numeriais.

– Ar nepamiršai blankų? – paklausė Vaismanas ir išspjovė gelsvas gleives ant asfalto. Aš linktelėjau. – Ir įgaliojimus paėmei? – tardė jis.

Pasakiau, kad ir juos.

Vairuotojui nereikėjo nieko sakyti, jis pats žinojo, kad mus reikia nuvežti į Fadido biurą. Buvo jau gegužės pabaiga, bet gatvės apsemtos, matyt, sugedęs vandentiekis.

– Šūdas kelias, – pasiskundė vairuotojas. – Kas trys savaitė baigiasi turistas.

* Vienas iš blokpostų, skiriančių Palestinos ir Izraelio teritorijas.

Supratau, kad jis jau planuoja priedą prie sutartos kainos.

Kai užėjome į Fadido biurą, jis paspaudė mums rankas.

– Susipažink, – pasakė jam Vaismanas. – Čia Nivas, praktikantas iš mūsų biuro. Jis čia atvažiavo mokytis.

– Atsimerk, Nivai, – tarė Fadidas švaria hebrajų kalba. – Plačiau atmerk akis ir pažvelk aplinkui, yra daug ko pasimokyti.

Fadidas mus nusivedė į savo kambarį.

– Čia sėskis tu, – tarė Vaismanui, rodydamas į odinę kėdę prie rašomojo stalo. – O čia, – parodė į medinę taburetę kampe, – čia vertėjo kėdė. Grįšiu antrą, jauskitės kaip namie.

Atsisėdau ant odinės sofos ir ant žemo staliuko greta jos išdėliojau blankus penkiomis krūvelėmis. Tuo metu atvyko vertėjas.

– Yra keturi skundėjai, – tarė jis, buvo vardu Masudas ar panašiai. – Du akis, vienas koja ir vienas kiaušinis.

Vaismano skaičiavimais, blankų pildymas ir kiekvienos bylos interviu turėtų trukti apie dvidešimt minučių, tad už pusantros valandos, ne ilgiau, turėtume pajudėti namo. Vaismanas uždavė jiems per vertėją įprastų klausimų, rūkydamas cigaretę po cigaretės. Liepiau kiekvienam pasirašyti, kad atsisako medicininės paslapties, paskui įgaliojimą ir per vertėją aiškinau, kad, pavykus laimėti ieškinį, mums priklausys komisiniai nuo penkiolikos iki dvidešimties procentų. Viena jų, netekusi akies, pasirašė pridėjusi nykštį, kaip filmuose. Tas, kuris gavo į pautus,

po visko hebrajiškai pasiteiravo, ar šis jo ieškinys gali padėti pasodinti tardytoją, kuris jam atspardė kiaušius.

– Ašai žinau jam vardą ir nebijau pasakyti net teisme, – pasakė jis. – Stivas, krušt jo tėvą, toks jam vardas.

Vertėjas arabiškai jį papeikė, kam jis šneka hebrajų kalba:

– Jei nori pats su jais šnekėt, – pasakė jis, – manęs tau nereikia, aš galiu išeiti.

Truputį moku arabiškai, vidurinėje mokiausi.

Po valandos ir dešimties minučių jau vėl sėdėjome taksi, kuris mus nuvežė prie Erezo blokposto. Fadidas mus pakvietė pietų, bet Vaismanas paaiškino, kad mes skubame. Visą kelią nesiliaudamas kosėjo ir spjaudė į tą servetėlę.

– Čia negerai, ponas, – tarė jam vairuotojas. – Tau reikia pas daktaras. Mano sesers vyras daktaras, gyvena čia arti.

– Ačiū, viskas gerai, aš įpratęs. – Vaismanas pamėgino nusišypsoti. – Čia tos cigaretės, jos mane šitaip pamažu pribaigs.

Pakeliui namo beveik nesišnekėjome, aš mąsčiau apie savo krepšinio treniruotę, kuri turėjo prasidėti penktą.

– Su trimis bylomis turime šansų, – pasakė Vaismanas. – Išskyrus tą su kiaušiais. Per tuos trejus metus, kuriuos jis išbuvo kalėjime po tardymo, nėra nė vieno liudijimo apie jo traumą. Įrodyk, kad nori, jog jis gavo ne prieš trejus su puse.

– Bet vis dėlto jo imsitės? – paklausiau.

– Taip, – sušnypštė Vaismanas. – Nesakiau, kad nesiimsiu, kalbu tik, kad nėra šansų.

Jis pamėgino sureguliuoti automobilio radiją, bet tesigirdėjo šnypštimas. Paskui pabandė kažką paniūniuoti, bet po keleto minučių jam pabodo, jis užsirūkė ir vėl leidosi kosėti. Vėliau dar kartą perklausė, ar nepamiršau liepti jiems visko pasirašyti. Atsakiau, kad nepamiršau.

– Žinai, – tarė jis staiga, – man reikėjo gimti juoduku. Kiekvienąkart grįžęs iš ten sakau sau – Vaismanai, reikėjo tau gimti juoduku. Ne čia, o kur nors toli toli, gal Naujajame Orleane.

Jis nuleido langą ir sviedė pro jį cigaretę.

– Mano vardas turėtų būti Bilis, Bilis Vaitmanas, geras vardas dainininkui.

Jis atsikrenkštė lyg žadėdamas uždainuoti, bet įkvėptas oras prapliupo kosuliu ir gargėjimu.

– Matai? – paklausė baigęs ir prikišo man prie veido naudotą servetėlę, į kurią atsikosėjo. – Štai ką aš sukūriau. Jėga, ar ne? „Bilis Vaitmanas ir melancholikai“ – šitaip pavadinčiau savo grupę. Grotume vien bliuzą.

Išskirtinumas

Kaip tik tada aš grioviau sieną.

Visos žurnalistės – kekšės, ir aš grioviau sieną. Tai buvo praėjus gal keturiems mėnesiams po to, kai ji išėjo. Pirma maniau, kad šis remontas mane apramins, bet kol kas tik dar labiau erzino. Siena, kurią grioviau, skyrė svetainę nuo miegamojo taip, kad balkonas visą laiką buvo man už nugaros, bet aš prisiminiau – prisiminti galima ir nematant, – kaip mes sėdėdavom ten vakarais.

– Žiūrėk, – pasakė ji, – žvaigždė krenta. Dabar reikia sugalvoti norą. Na? – Ji pabučiavo man kaklą. – Sugalvok ką nors.

– Gerai, – sutikau. – Sugalvojau.

– Ką sugalvojai? – Ji apkabino mane. – Pasakyk, pasakyk.

– Kad visada būtų šitaip, kaip dabar. – Perbraukiau ranka jai per plaukus. – Vėjelis. Mudu kartu balkone.

– Ne. – Atstūmė ji mane. – Šitas noras negeras. Sugalvok kitą, tik sau vienam.

– Gerai, gerai, – nusijuokiau. – Tik nesistumdyk. FZR1000. Aš noriu „Yamaha FZR1000“.

– Motociklo? – Ji nusivylusi mane nužvelgė. – Tau duoda norą, o tu prašai motociklo?

– Taip, – tariau aš. – O ko prašei tu?

– Nesakysiu. – Ji paslėpė veidą mano megztinyje. – Kai pasakai, niekada neišsipildo.

Bet kai nesakai, gali išsipildyti. Po dviejų mėnesių ji persikraustė į Tel Avivą, gavo darbą dienraštyje, ir ne šiaip kokiame nors provinciniame. Man ji nieko nesakė, tiesiog išnyko. Jos tėvai nenorėjo duoti man jos adreso. Pasakė, kad ji prašė perduoti, jog nenori su manimi kalbėtis.

– Kodėl? – paklausiau aš jos tėvo. – Ar aš ją įžeidžiau? Ką nors jai padariau?

– Nežinau. – Patraukė jis pečiais. – Ji tik tiek prašė perduoti.

– Sakykit, pone Brošai, – supykau aš, – ar jums atrodo normalu, kad jūsų dukra ir aš dvejus metus draugaujam, ir staiga ji šiaip, be priežasties, nenori su manim šnekėt? Ar jums neatrodo, kad man turi būti bent paaiškinta?

– Tai neteisinga, Eli, – atsakė jos tėvas, remdamasis į duris (visas pokalbis vyko ant jų namų slenksčio). – Tai tikrai neteisinga.

Laisva ranka jis perbraukė sau per plikę.

– Juk ne aš tave palikau, žinai. Aš tau gyvenime nesu nieko blogo padaręs, ar ne? Nenusipelniau tokio tavo tono.

Jis buvo teisus, tikrai teisus. Atsiprašiau ir nuėjau. Staiga man jo taip pagailo. Paskui bandžiau susisiekti su

ja per redakciją, bet jie nesutiko man duoti jos namų numerio, o redakcijoje jos niekada nebūdavo. Tad aš palikau pranešimą, tūkstantį pranešimų, bet ji nepaskambino. Po kelių mėnesių aš ėmiausi remonto.

Žmonės rėkė. Tarp smūgių staiga suvokiau, kad lauke, netoli mano namų, šaukia žmonės. Išėjau gatvėn. Prie sankryžos, per trisdešimt metrų nuo manęs, ant asfalto gulėjo du žmonės, šalia jų esanti moteris rėkdama ėmė bėgti link manęs, o vyras žalia vilnone kepure – ją vytis. Maždaug per dešimt metrų nuo manęs prisivijo ir nutvėrė už plaukų. Staiga išvydau peilio ašmenis išeinant jai per kaklą priekyje. Ir kraują, toną kraujo. Ji suklupo, vyras patraukė ranką atgal ir ašmenys išnyko. Dabar ji gulėjo ant šaligatvio. Anas su peiliu dirstelėjo į mane ir šiek tiek prisiartino, bet iš lėto. Norėjau pabėgti, bet kojos tiesiog nejudėjo. Jis toliau artinosi mažais atsargiais žingsneliais, tarsi mudu būtume vaikai, žaidžiantys „Viens du trys – sustink“. Aš vis sau kartojau, kad kažkas čia ne taip. Kodėl jis juda taip lėtai? Juk paskui tą moterį jis bėgo kaip psichas. Aš čia stoviu su šlepetėm, jis rankoje turi dvidešimties centimetrų ilgio peilį, ko gi jis bijo? Kodėl neprieina ir nenuduria manęs? Matau, kaip jis nulipa nuo šaligatvio ir lėtai lėtai stengiasi mane apeiti. Nuseku jį žvilgsniu ir pamažu suvokiu, kad rankoje laikau kūjį, penkių kilogramų kūjį. Žengiu žingsnį link jo ir paleidžiu tą kūjį jam į galvą.

Jis nejudėjo. Aš atsisėdau ant šaligatvio. Priėjo krautuvininkas ir padavė man kokakolos. Įkišau ranką į treningo

kišenę sumokėti. Jis ją pagavo ir neleido man išsitraukti pinigų.

– Baik, – pasakė jis. – Aš vaišinu.

– Ką tu, Gabi, – tariau. – Leisk sumokėt.

Bet jis užsispyręs laikė mano ranką.

– Tada užsirašyk, – galop nusileidau. Buvau ištroškęs ir norėjau užbaigti šitą reikalą prieš atsigerdamas, kol dar galima derėtis.

– Gerai, gerai, – atsakė jis. – Tada užsirašysiu.

Fotografai atvyko pirmieji, dar prieš policiją. Motociklais, du su F600, vienas su harlėjumi. Ilgaplaukiai, tatuiruoti, jie atrodė kaip „Pragaro Angelai“*.

– Ar malonėtumėte palaikyti kūjį rankoje tokia grėsminga poza nuotraukai? – paprašė anas su harlėjumi.

Atsisakiau.

– O gal? – išdrįso jis. – Tikrai atrodytų įspūdingiau.

– Nufotografuokit jį krautuvės fone, – pasiūlė Gabis. – Kodėl gi ne? Patikėkit, palyginti su tuo, kūjis atrodys tik vaikų žaidimas.

Tada atvyko policija, paskui žurnalistai. Visi žurnalistai šunsnukiai.

Atvažiavo iš visų laikraščių, bet aš atsisakiau su jais šnekėtis. Buvo ir iš televizijos, iš radijo. Aš jiems net „ne“ nesakiau, tiesiog pakėliau ranką ir nusisukau. Televizija nuėjo pas Gabį, dauguma kitų taip pat, tik vienas tipas iš „Žinių“ vis kvaršino man galvą.

* „Pragaro Angelai“ („Hell's Angels“) – garsiausias pasaulyje baikerių klubas.

– Ei, tu, žlibi! – sušukau vienam žurnalistui, kuris bandė sukišti savo diktofoną tiesiai policijos pareigūnui į gerklę. – Ateik! Ateik čia!

Akiniuotis metė pareigūną vidury sakinio ir priėjo prie manęs.

– Tu iš „Naujienų“? – paklausiau.

– Taip, taip, – susijaudinęs suvapėjo jis, bandydamas įjungti diktofoną.

– Kodėl jūs su juo pasirengęs kalbėti, o su manimi ne? – įsižeidė stuobrys iš „Žinių“.

– Nes aš taip noriu, aišku? – netekau kantrybės. – Nes tavo laikraštis – mėšlas. Koks skirtumas, kodėl! Ar malonėsi išsinešdint?

Pamojau akiniuočiui paėjėti į šalį, bet anas iš „Žinių“ neatkibo.

– Čia dėl tiražo, – skaudžiu tonu tarė jis. – Dėl tiražo, pasipūtėli tu. Nori užsimoti plačiai, ar ne? Kad visi matytų, koks tu vyras. Koks mačo, koks žudikas, koktu nuo tavęs darosi!

Jis spjovė ir nuėjo.

– Tvarka, – pasakė tipas iš „Naujienų“. – Pirmiausia noriu jūsų paklausti...

– Pirmiausia paklausyk, – pasakiau aš. Paėmiau jam iš rankos diktofoną ir paspaudžiau „Stop“. – Žygiuok pas savo redaktorių ir pasakyk jam, kad aš pasiruošęs duoti jums išskirtinį interviu. Išskirtinį, girdi? Nekalbėsiu su televizija nei su kabeline, nei su „Vakaro žiniom“, nei su velniu. Su sąlyga...

– Mes nemokėsime, – pertraukė akiniuotis. – Tai mūsų principas, mes nemokame už interviu.

– Ar paklausysi sekundę, idiotpalaiki? – supykau aš. – Man nereikia tavo pinigų. Noriu tik susitarti, kas ims interviu, girdi? Pasakyk jam, kad aš duosiu interviu tik Dafnai Broš.

– Broš, – pasikasė galvą akiniuotis. – Tai naujokei? Bet ji dar visai žalia.

– Žalia tai žalia. Pasakyk redaktoriui, kad interviu duosiu tik jai.

– Atsiprašau, – tarė jis. – Gal tai nesusiję, bet ar skaitėte mano straipsnį apie Aslaną?

– Dafna Broš, – pakartojau ir palikau jį ten stovėti.

Kad patekčiau namo, dabar turėjau apeiti milžinišką ratą žmonių, susispietusių apie Gabį. Visi jie šūkavo ir rėkavo, o jis stovėjo vidury mosuodamas rankomis ir atrodė gana patenkintas. Du šiek tiek pavėlavę kareiviai su mikrofonu bandė įsisprausti į ratą, bet jiems nesisekė. Vienas jų, aukštesnysis, gavo alkūne į veidą iš vieno užsienio kanalo operatoriaus. Jo nosis pasruvo kraujais, o išsipūtusios akys – ašaromis. Nutariau pasukti į priešingą pusę ir prieiti namus gretima gatve, nors tai ir buvo ilgesnis kelias.

– Savimyla! – sušuko man pavymui anas iš „Žinių“.

Ji atvažiavo. Žinojau, kad atvažiuos. Dėvėjo juodą mini sijoną, plaukus buvo nusikirpusi trumpai.

– Nori kavos? – pasiūliau, bandydamas išlaikyti ramų toną. – Užkaisti vandens?

Ji papurtė galvą, atsisėdo prie stalo ir išsitraukė iš rankinės skaitmeninį diktofoną. Ant stalo buvo pabirę didelių tinko gabalų. Dar ta pusiau sugriauta siena vidury kambario, namai atrodė kaip po sprogimo.

– O vis dėlto gal? – paklausiau. – Eisiu užkaisti.

Šįkart galvą papurtė irzliau ir šiurkščiau.

– Interviu, – ištarė lyg dusdama. – Atvykau imti interviu.

Ji padėjo diktofoną ant stalo.

Pirmas interviu

Kodėl? Ar galiu paklaust, kodėl mane palikai? Netraukyk pečiais, atsakyk, nusipelniau mažų mažiausiai paaiškinimo.

Nenoriu tavęs įžeisti. Dabar jau tikrai ne. Būtų be reikalo.

Įžeisk, po paraliais, įžeisk. Skaudžiau nei jau esi padariusi, tiesiog būti negali.

Nes tu nulis, aišku? Nes tu – nulis. Nes tu nieko nenori. Nei žinoti, nei nuveikti, nei būti. Tik sėdėti nepajudinant subinės ir kalbėti, kaip mums gera kartu. Gera – kai žmogus kažką veikia, kai stengiasi ką nors pasiekti, o tu? Tu net svajoti nemoki. Tu ne žmogus, tu niekas. Temoki vien sėdėti šitame balkone ir apkabinęs mane sakyti: „Myliu, myliu, myliu." Aš ne meškiukas ir ne lėlytė Barbė, suprask. Kitaip nei tu, trokštu truputėlį iškilesnių dalykų, nei išsimiegoti.

Ar tu mane dar myli? Ar myli bent kiek? Ar iš viso kada nors mylėjai?

Baik, neverk.

Aš jau nustosiu, nustojau, matai. Gali užduoti savo klausimus.

Antras interviu

Ką tu veikei gatvėje per įvykį?

Nieko.

Ar kur nors ėjai?

Ne. Niekur nėjau. Tiesiog išgirdau riksmus, tad išėjau pažiūrėti.

O kūjis?

Trenkiau jam per galvą. Viešpatie, kai bandau prisiminti, viskas atrodo taip tolima, kaip filme.

Taip, bet kam rankoje laikei kūjį?

Remontui. Griaunu sieną tarp salono ir miegamojo.

Ar gerai į jį įsižiūrėjai prieš tai, kai viskas nutiko? Ar matei jo veidą?

Taip, jo veidas šiek tiek apvalainas, tokios didelės rudos akys, kaip tavo. O burna taip perkreipta, lyg kažkas būtų negerai. Lyg vidurių užkietėjimas ar ką nors skaudėtų.

Ką galvojai, trenkdamas jam kūju?

Nieko.

Nesakyk „nieko“. Kažką juk galvojai.

Nieko. Visai nieko.

Kalbėjau su Gabiu iš krautuvės. Jis sakė, kad arabas prie tavęs nesiartino, išsigando, pamatęs tave su kūju, bandė tave aplenkti, pabėgti, bet tu jam vis viena tvojai į makaulę. Juk galėjai palaukti, galėjai tiesiog palauk-

ti, ir jis būtų paspruk ęs. Bent jau taip būtų pasielgęs Elis, kurį pažinojau.

Aš pagalvojau apie tave.

Iš lauko pasigirdo motociklo riaumojimas.

– Čia fotografas, – tarė ji. – Jo vardas irgi Elis.

– Koks jo motociklas? – paklausiau.

– Nuo kada aš skiriu motociklus? – nusijuokė ji.

– Šiaip, – atsakiau. – Maniau, gal kartais žinai.

– „FZR1000“, – tarė ji. – Jis turi „Yamaha FZR1000“, kaip sakei anąkart.

– Žinai, jei nebūčiau tau tada pasakęs, ir aš turėčiau.

– Žinau, – nusišypsojo ji. – Atleisk.

Burtininkų mokykla

Niekada nepamiršiu išleistuvių burtininkų mokykloje. Direktorius pakvietė į sceną dešimt geriausių laidos abiturientų, ir kiekvienas parodė po burtą. Eliavas Morgenšternas praskriejo virš susirinkusių tėvų lyg paukštis, Eladas Levantas pavertė kviečių varpas pjuvenomis, o Abigailė Fitsimons, su kuria tuo metu draugavau, pastatė tiltą iš degtukų nuo scenos iki garbės svečių išėjimo, jis turėjo simbolizuoti ryšį tarp dabarties burtininkų ir praeities kerėtojų palikimo. Didžiavausi, kad ji tai padarė. Apskritai buvo nuostabus vakaras. Pabaigoje kiekvienam išdavė baigimo pažymėjimą ir ženkliuką. Ant ženkliuko buvo užrašas „Aš galiu viską" ir mokslų baigimo data. Kitoje jo pusėje auksinėmis raidėmis buvo išgraviruotas tarptautinės burtininkų asociacijos devizas „Dangus – ne riba". Man šitas šūkis labai patinka. Per ketverius studijų metus kiekvieną rytą sustodavau su dviračiu prieš marmurinius burtininkų universiteto vartus ir skaitydavau jį, sudėliotą iš milžiniškų lotyniškų raidžių. Prie tų vartų

amžinai sukiodavosi daugybė elgetų, kurie lindo prie kiekvieno praeivio, prašydami išmaldos ir panašiai. Bet man tas nerūpėjo, visą laiką iki paskaitos aš praleisdavau ten, kartodamas tą šūkį. Tai man teikė stiprybės.

Aš įstojau tiesiai į burtininkų universiteto antros pakopos studijas, kurių pagrindą sudarė savarankiškas darbas. Mes sėdėdavom prie „Ašgaliuviską“ kompiuterių ir naršėm meniu, ieškodami naujų burtų, kuriuos galėtume įvaldyti. Dauguma indeksų buvo abėcėliniai, pilni siauros ir plačios paskirties burtų. „Iškepti obuolius“, „pasididinti krūtinę (tik moterims)“, „apsaugoti artimuosius“ – ten buvo viskas. Tereikėjo panaršyti meniu ir išsirinkti.

Į magistro laipsnio baigimo ceremoniją manęs niekas nelydėjo. Kaip tik išsiskyrėme su Abigaile, o mano tėvai prieš du mėnesius pateko į lėktuvo katastrofą. Būtent tėtė visą gyvenimą, nuo pat vaikystės, mane ragino siekti burtininko karjeros. Labai gailėjausi, kad jis negali matyti manęs ant tos scenos. Per baigimo ceremoniją kiekvienas absolventas galėjo pademonstruoti ką nors iš savo diplominio darbo. Amikamas Šneidmanas, neabejotina Izraelio klasikinės stebukladarystės viltis, parodė, kaip verčia nebylius kaulus gyvūnais, Machmudas Al-Meiris sugebėjo susimažinti iki nykštuko dydžio ir kalbėtis su nesamais daiktais. O aš užmušiau karvę. Užsigalvojau, išvairuodamas iš aikštelės, ir bum! Nugaišusi ji vėl atvirto biuro skylamušiu.

Su magistro diplomu rankose nuvažiavau į Ameriką. Ten burtininkus vertina daug geriau nei Izraelyje, o čia

vis tiek jau nieko nebeturėjau. Amerikoje daug keliavau, važinėjau vis kitur. Burtininkai juk nedirba, burtai – ne profesija, jie tik keliauja ir veikia ką nori. Daug mylėjausi, tuo metu man puikiai sekėsi su moterimis. Kiekviename mieste buvau vis su kita. Užsienyje burtininkus itin gerbia, panašiai kaip pas mus lakūnus, be to, amerikietės apskritai lengvai atsiduoda.

Nė vienos jų nemylėjau, išskyrus Marsę. Ją sutikau Niujorke, „McDonald's", kur ji dirbo kasininke. Po dviejų dienų jau susibėgome kartu gyventi, ir ji išėjo iš darbo. Visą dieną mudu leisdavom mieste, o pinigams pasibaigus aš jų priburdavau iš tuščių skardinių nuo gėrimų. Mums buvo gera. Nė akimirkai nemaniau, kad tai gali baigtis. Bet vieną sykį nusileidome į metro ir praėjome pro vyrą be abiejų kojų. Jis sėdėjo kampe, šalia savęs pasistatęs tuščią konservų dėžutę. Marsei paprašius jam padėti, aš pakėliau nuo grindų skardinę nuo dietinės kokakolos ir sukūriau jam šimtinę. Įdėjau ją į dėžutę. Invalidas atrodė labai patenkintas. Viena ranka jis mojo kupiūra, o kita džiaugsmingai plojo per kairiąją bigę. Kaip tik privažiavo mūsų traukinys, bet Marsė atsisakė lipti. Ji pasakė, kad to negana. Aš pasižvalgiau dar skardinės, bet neradau. Marsė pasakė, kad ne pinigai esmė, o kad grąžinčiau jam kojas. Nežinojau, ką jai atsakyti. Neįgalumas – mano silpnoji vieta. Jei tai būtų liga ar išsigimimas, dar būčiau galėjęs ką nors padaryti, bet galūnių atauginti nemokėjau. Mudu su invalidu apsikeitėme žvilgsniais, ir jis tarė:

– Ei, nieko baisaus. Davei man šimtinę, o tai jau šis tas.

Aš irgi taip maniau, bet Marsė tiesiog degė pykčiu.

– Gal vis dėlto galiu dar kuo nors jums padėti? – paklausiau iš tikrųjų tik tam, kad ją nuraminčiau.

– Man padėti? – nusijuokė invalidas. – Taip, tas ženkliukas ant tavo švarko man labai jau patinka. Ar galėtum jį atiduoti?

Man ši mintis nebuvo labai prie širdies, bet nenorėjau dar labiau suerzinti Marsės, todėl atidaviau jam ženkliuką. Jis įsisegė jį į savo murzinus marškinius.

– Pažvelk į mane, – suprunkštė. – Aš galiu viską, žmogau. Aš – trenktas kalės vaikas, kuris gali viską.

Pakeliui namo Marsė pravirko ir pasakė, kad nekenčia manęs, kad grįš dirbti į mėsainius ir kad nebenori daugiau niekada manęs matyti. Pirma pamaniau, kad tai paprasčiausias įtūžio priepuolis, po stotelės dviejų jis praeis, ir mes vėl apsikabinsime ir susitaikysime. Klydau. Sąjungos aikštėje ji išlipo, ir daugiau jos nemačiau. Nuvažiavau iki paskutinės stotelės, rinkdamas nuo grindų skardines bei butelius ir versdamas juos pinigais. Laukan išėjau turėdamas daugiau nei šešis šimtus dolerių. Jau buvo vėlu, po dviejų. Leidausi pėsčias atgal link Manhatano, dairydamasis visą parą dirbančios stipriųjų gėrimų parduotuvės.

Skruzdėlės

Aš kertu joms galvas peiliu, po vieną, kad išeitų tiksliai. Tada sudedu jas į didelę krūvą priešais skruzdėlyno įėjimą ir laukiu. Viena skruzdė pareina namo su duonos trupinėliu. Ji lipa per krūvą nenutuokdama, kas jos laukia. Aš įžiebiu degtuką, ir ji įsiliepsnoja.

Mama sako, kad aš turiu pats mokytis – dabar, kai nebelankau mokyklos. Bet tėtė man ne sykį aiškino, kad mokykloje dėsto tik melagystes ir nesąmones. O pats mokytis melagysčių ir nesąmonių aš nenusiteikęs, todėl užuot mokęsis imuosi skruzdėlių.

Tėtė su mama beveik nesišneka nuo tada, kai aš mečiau mokyklą. Mama tuo kaltina tėtę. Kartą išgirdau ją šaukiant: „Mane juk įspėjo dėl tavęs, sakė už tavęs netekėti! Pasižiūrėk į save: miegi kasdien iki pietų, nedirbi, slampinėji nuogas po namus. Vaikas tavęs gėdijasi, tikiuosi, tą pripažįsti. Dėl to jis nuolat lauke."

Nei aš gėdijuos, nei ką, tiesiog šiuo metu turiu darbų. Pradėjau jas treniruoti. Programa veikia puikiai. Aš

įsakau – jos tuojau paklūsta, nedvejodamos, per pusę sekundės.

Aš joms kaip dievas. Galiu joms padaryti ką tik noriu, ir jos tą labai gerai žino. Jei panorėsiu, skruzdėlynas bus sausakimšai prikrautas maisto, o jei jos mane suerzins, baigs savo dienas sutraiškytos mano sandalo pado.

Mama išėjo iš namų, pasiėmė mane ir persikraustė pas Chasidą Gandrą, bet aš pasprukau ir grįžau namo. Dabar turiu planą. Keršto planą, kuris padės tėčiui ir man atgauti garbę. Jis labai paprastas, tereikia laikytis treniruočių programos.

Dvi skruzdės – tai trupinys, dešimt – jau alyvmedžio lapelis, o trisdešimt milijardų – tai visa mokykla, atitrūkstanti nuo žemės. „Nuleiskite mus! – šaukia Menšas. – Įsakau jums nedelsiant mus nuleisti!" Tačiau skruzdėms į jį nusispjaut, jos paklūsta tik mano nurodymams. Dabar vaikai šokinėja pro klasės langus, sulig kiekvienu pastato svoris mažėja, skruzdės juda pirmyn vis sparčiau. Mažiau nei po penkių minučių jos jau bėgte bėga.

Dabar aš grįžtu namo, grįžtu nugalėtojas. Mane garbina ne tik skruzdėlės, bet ir bendraklasiai. Mokyklos nebėra, nebėra kam tyčiotis iš tėtės. Dabar viskas bus lygiai kaip kadaise. Aš noriu tai papasakoti tėtei, bet jo nėra namie. Aš tikrinu visus kambarius iš eilės, jo nėra nei svetainėje, nei miegamajame. Gal jis jau išgirdo, kad viskas baigta, sakau sau, ir sugrįžo į darbą. Bet ne. Pamatau jį pro virtuvės langą, nuogą, keturpėsčią kieme prie skruzdėlyno.

Stot!

Nei iš šio, nei iš to įgijau tokių galių. Sakydavau: „Stot!“, ir visi aplink sustodavo kaip įbesti, tiesiai vidury gatvės. Sustodavo automobiliai, dviračiai, net mažieji kurjerių mopedai nejudėdavo iš vietos. Aš eidavau tarp visų ir ieškodavau gražiausių panelių. Liepdavau joms paleisti iš rankų krepšius arba iškeldavau jas iš autobuso, nusivesdavau namo ir dulkindavau, kol apalpdavo. Buvo nuostabu, tiesiog super. „Stot! Ateik! Gulkis į lovą!“, ir – trach! bach! Padaryta! Buvau su panelėm kaip iš žurnalų viršelių, jaučiausi neįtikėtinai. Buvau karalius. Tačiau tada įsikišo mano mama.

Mama pasakė, kad jai šitas reikalas nelabai patinka. Aš atšoviau, kad čia nėra kam patikti. Sakau merginoms eiti, ir jos eina, juk aš jų neprievartauju. Mama atsakė: „Ne, ne. Gink Dieve. Bet visa tai yra kažkuo neasmeniška. Dirbtina. Nežinau, kaip tau paaiškinti, bet aš kažkaip ties paširdžiais jaučiu, kad tu su tom panelėm neužmezgi ryšio.“ Tuomet jai liepiau pasilaikyti savo paširdžius sau.

Lai daro, ką nori, o aš irgi darysiu, ką noriu. Pasakiau jai „Stok!“ ir palikau ją šitaip stovinčią Raineso gatvėje po liūtimi. Baisiai pykau, kad kišasi į mano gyvenimą.

Nuo tada viskas jau buvo ne taip. Staiga man ėmė trukdyti tai, ką ji pasakė dėl ryšio. Toliau mylėdavausi, bet nejutau to ryšio, viskas išsiderino. Pirma maniau, kad tai dėl garsų. Sakiau panelėms: „Leiskit garsus“, ir jos imdavo leisti bet kokius garsus – Pelytės Minės, kūjo, mėgdžiojo politikus. Tai buvo visiškas košmaras. Man teko joms rodyti tuos garsus, kurių iš jų norėjau. „Ak, ak“, „kaip gera“, „dar stipriau“ ir panašiai. Tada jos mums besimylint tai kartodavo, bet tik mano intonacija. „Oi, oi, prašau nesustot. Aš baigiu“, – sakydavo jos, gulėdamos aukštielninkos stiklinėmis akimis. Žinojau, kad jos meluoja, ir tai mane taip siutino, kad būčiau galėjęs jas pasmaugti. „Jei nejauti, tai ir nesakyk!“ – surikdavau kartais, ir paskui man jau nebepasistodavo. Tai buvo visiška neviltis.

Tačiau pagaliau aš supratau, kas viską gadina. Mano bėda buvo perdėtas tikslumas. Kai tą supratau, ėmiau joms aiškinti bendriau: „Elkitės taip, lyg jums labai malonu“, o kai ėmė kliudyti jausmas, kad jos vaidina, tiesiog sakiau: „Mėgaukitės.“ Tai buvo visiškai nerealu. Jos rėkė. Jos draskė man nugarą. Jos man sakė: „Tu nepakartojamas.“ Įsivaizduojat? Manekenės, stiuardesės, naktinių radijo laidų vedėjos, visos mano lovoje vadina mane čempionu.

Deja, tada man ėmė kelti nerimą tai, kad jos ateina pas mane tik todėl, kad joms liepiu. Ta mintis aplankė

netikėtai, kaip trumpas jungimas smegenyse. Ėjau Raineso gatvės sankryža su Gordono. Mama tebestovėjo atsiprašoma mina, lygiai ten pat, kur ją palikau, ir staiga man toptelėjo: viskas ne taip. Niekada nebus taip. Nes iš visų tų panelių nė viena manęs iš tiesų nevertina. Nė viena nenori manęs dėl to, kas esu iš tikrųjų. O jei jos ateina ne dėl manęs, tai viskas tiesiog beprasmiška. Tada nutariau liautis ir imti pažindintis su panelėmis žmoniškai. Tai buvo klaiku, ne fiasko, tiesiog šlykštus laikotarpis. Merginos, kokias seniau krušdavau gatvėje atrėmęs į pašto dėžutę, staiga nebenorėjo duoti savo telefono numerio. Ėmė sakyti, kad man dvokia iš burnos, kad aš jų netraukiu, kad jos turi vaikinus. Tai nuvylė, ir dar kaip. Tačiau aš taip troškau tikro ryšio, jog nepasidaviau, kad ir kaip viliojo galimybė sugrįžti prie senojo metodo.

Po trijų mėnesių kančių aš sutikau vidury Ibn Gvirolio gatvės beprotiškai gražią manekenę iš sidro reklamos. Pamėginau ją užkalbinti, prajuokinti, nusekiau paskui, kišdamas jai gėles, bet ji net nesiteikė į mane pažvelgti. Prie miesto parko jos laukė sportinėje mazdoje sėdintis modelis iš dribsnių reklamos. Ji žadėjo su juo išvažiuoti. Nebežinojau, ką daryti, ir nebegalvodamas sušukau: „Stot!“ Ji sustojo. Visi sustojo. Aš žiūrėjau į tuos žmones, sustingusius aplink mane. Į ją, gražią kaip reklamoje. Nežinojau, ką daryti. Viena vertus, negalėjau, niekaip negalėjau leisti jai išvažiuoti. Kita vertus, norėjau, kad ji būtų su manimi tik dėl mano būdo, dėl vidinio pasaulio, ne todėl, kad įsakiau. Netikėtai man šovė į galvą spren-

dimas, tai buvo tikras apsireiškimas. Aš paėmiau ją už rankos, pažvelgiau jai į akis ir tariau: „Pamilk mane dėl mano charakterio, dėl to, koks esu.“ Tada nusivedžiau ją namo ir krušau kaip pašėlęs. Ir ji rėkė, draskė man nugarą, sakė: „Paimk mane, ak taip, imk mane.“ Ir ji mane mylėjo, o, kaip ji mylėjo. Ir ne šiaip, o dėl to, koks esu.

Kita galimybė

Netikėtai atsirado kita galimybė. Tokia, kuri iš tiesų visą laiką egzistavo, bet praktiniu požiūriu nebuvo įmanoma. Ji puikiai prisiminė, kaip prieš šešis mėnesius pažvelgė žemyn iš balkono ir, šiurpui perbėgus pakaušiu, sumurmėjo: „Nesuprantu, kaip žmonės tai pasidaro, tiesiog nesuvokiu.“ O dabar suprato. Neprivalėjo to daryti, bet rinktis galėjo. Nelyginant vairavimo teisės ar viza į Jungtines Valstijas. Gali pasinaudoti, o gali ir ne.

Kažkada ji nebūtų ir *to* dariusi vyrams. „Čiulpusi“, „ėmusi burnon“, „rijusi“, „laižiusi“. Įdomu, kad visi tą apibūdinantys žodžiai tokie koktūs. Gal ji tuo bodėjosi būtent dėl žodžių skambesio. O dabar nebe. Nors ne itin mėgavosi, bet bent jau galėjo padaryti, kai manė, jog reikia. Dar viena galimybė.

Ir štai jiedu lovoje, po viso to ji jaučia burnoje skonį. Tokį lyg sūrios gumos. Kažkas tarp riestainio ir žuvies. O jis ją užsikelia ant savęs įprastu judesiu. Pabučiuoja į lūpas. Jis irgi nori pajusti skonį. Tarsi įrodyti sau, kad

nebjauru. „Apie ką galvoji?“ – klausia jis. Ji nusišypso, ji galvoja apie galimybę. „Apie nieką, – sako jam. – Apie nieką.“

Įdomu, ar po to tikrai nėra nieko, ar kas nors yra? Jos intuicija sako, kad nieko. Nes jei dabar viskam judant yra palyginti nieko, tuomet logiška, kad ir paskui nieko. Bet nebūtinai. Niekas nebūtina. Turime teisę rinktis. Nieko arba ne nieko. Visi pasirinkimai mūsų rankose.

Sako, kad ji gabi, bet ką aš žinau. Sukuosi jos sieloje, čia viskas tarsi apleistame bute. Kaip name, kur tėvai sustūmė visus baldus prie sienų, nes sūnus rengia vakarėlį. Piešti, sako, moka ir rašyti. Kūrybinga, bet tyli ir keista. O aš sakau – suprask ją, kad gudrus. Čia niekas neaišku. Dėl jos jaučiuosi kaltas.

Visad savęs klausiau, ką jos galvoja, tai darydamos. Turiu omeny ne savižudybę, o oralinį. Man tai kliudė. Visada maniau, kad, jų manymu, tai pasityčiojimas iš jų, pažeminimas. Tikėjausi, kad jei kada nors pavyks patekti į jos galvą, viskas bus kitaip, ateis koks nors suvokimas. Tai jau tikrai, viskas kitaip, ne tam tapau rašytoju.

Ji žvelgia iš balkono aukštyn. Dangus. Grotos ir dangus. Tos jos mintys visiškai neaiškios. Vienas kičas. Galų gale ji mirs, nors ją ir vadina talentinga. Ji pačiulps man ir mirs. Ji mirs ir man pačiulps. Dėl laisvės rinktis. Dėl moterų emancipacijos ir Žemės traukos. Ir aš galėsiu užbaigti apsakymą galingu sakiniu, kuris apvers bet kokį naratyvą. O gal ir negalėsiu.

Be jos

Ką daryti, kai miršta tavo gyvenimo moteris? Aš nuvažiavau iki Jeruzalės ir atgalios. Buvo siaubingi kamščiai, nes kaip tik prasidėjo kino festivalis. Daugiau nei valandą važiavau vien nuo centro iki išvažiavimo į autostradą. Žmogus, su kuriuo važiavau, buvo jaunas advokatas, pažengęs dvikovos mėgėjas.

– Ačiū jums, – murmėjo jis sau panosėj visą kelią. – Ačiū tiems, kas mane rinkosi, ypač mano mamai, nes be jos... be jos.

Vis negalėjo pratęsti po „be jos“, o pakartojo gal tris šimtus kartų.

Išvažiavus į autostradą, kelias šiek tiek pralaisvėjo, eismas tapo sklandesnis, ir jis liovėsi dėkojęs, tik dirsčiojo į mane.

– Jums viskas gerai? – klausė kas keletą sekundžių. – Ar jums viskas gerai? – Atsakiau, kad taip. – Ar tikrai? – užsispyrė. – Ar tikrai? – Ir aš vėl atsakiau, kad taip.

Buvau šiek tiek įsižeidęs, kad jis padėkojo visiems, išskyrus mane.

– Tai gal ką nors papasakokite, – paprašė jis. – Ne iš tų nesąmonių, kurias prasimanote, o ką nors tikro.

Tad papasakojau jam apie dezinsekciją.

Dezinsekciją mano namų šeimininkas padarė nemokamai, sutartyje įrašęs tai ranka, nors aš jo visai neprašiau. Po savaitės mane pažadino vyrukas su plastikiniu kanistru ir marškinėliais „Daktaras Vabzdys". Jis apdorojo visą namą per keturiasdešimt minučių ir paprašė, kad vakare parėjęs išvėdinčiau ir savaitę neplaučiau grindų. Lyg būčiau ruošęsis jas plauti.

Grįžęs iš darbo neradau grindų. Vietoj jų buvo nukreiptų į lubas kojų kilimas. Trys sluoksniai skerdenos. Po vieną du šimtus kiekviename. Dalis jų kačiuko dydžio. Viena, baltai taškuotu pilvu, buvo didumo sulig televizoriumi. Jos nejudėjo. Pasiskolinau iš kaimyno kastuvą ir ėmiau krauti jas į maišus. Prikimšus apie penkiolika maišų, kambarys ėmė suktis. Man paskaudo galvą. Puoliau atidaryti langų, pakeliui trypdamas yrančią skerdeną. Virtuvėje vienas jų buvo pakibęs ant lempos. Matyt, pajuto parazitas, kad žus nuo nuodų, ir nutarė geriau pasikarti. Atrišus virvę, jo lavonas užvirto ant manęs. Vos nenukritau, jis svėrė kokius septyniasdešimt kilogramų. Dėvėjo juodą kostiumą be kišenių. Neturėjo dokumentų, laikrodžio, nieko – net sparnų. Jis man priminė vieną tokį, kurį pažinojau armijoje. Man jo beprotiškai pagailo.

Likusius suverčiau į maišus, bet nesistengiau kasti kapo. Vietoj paminklo viršuje uždėjau dėžę nuo arbūzų, kurią radau šiukšlidėje. Po savaitės anas vyrukas dar sykį atvažiavo purkšti, bet aš jam tvojau kėde per galvą, ir jis greitai išsinešdino, net neklausęs, už ką.

Man baigus pasakoti, abudu patylėjome. Tada paklausiau jo, ar tiesa, kad advokatams draudžiama plepėti apie savo klientus. Jis patvirtino. Pasiūliau jam cigaretę, bet jis nenorėjo. Įjungiau radiją, bet buvo streikas.

– Sakykite, – pagaliau paklausė jis. – Jei ne į festivalį, ko gi jūs važiavote į Jeruzalę?

– Šiaip, – atsiliepiau aš. – Dėl vienos pažįstamos, kuri mirė.

– Šiaip pažįstama ar šiaip mirė? – prikibo jis, o tada pasiekėme sankryžą, vietoj dešinės, jis pasuko kairėn, ir mes beviltiškai užstrigome.

Buivolai

Mano draugas – kone medžiotojas. Tai yra turi šautuvą, šovinių ir panašiai, daug laiko praleidžia prie gyvūnų, bet į nieką nešaudo.

„Kartais, – sako jis. – Aš galiu valandų valandas, net ištisas paras sekti kokį elnią. Pasivijęs prisiartinu prieš vėją, kad jis manęs neužuostų. Atsiklaupiu, buožę prispaudžiu prie žando, nuleidžiu saugiklį, nusitaikau ir... tiek. Neprivalau jų šaudyti, kad jausčiausi galįs, – toliau kalba jis. – Paskui tiesiog atsistoju ir išeinu. Tai, mano manymu, skiria tikrą sportą nuo paprasčiausių skerdynių."

Tas mano draugas – keistas žmogelis, nesuprantu jo nors muškit. Didžiausia jo svajonė – nuskristi į Jungtines Valstijas ir prasibrauti į buivolų bandą. Atsigulti ten sau ramiai su specialiu šautuvu buivolams, nukreipti jį į vieną iš tunto gyvulių ir jam tarti: „Tu mano." Tada į kitą ir dar kitą. Įsivaizduoti, jog tiesiog nušluoji visą rūšį nuo žemės paviršiaus. Kam aš jums tai pasakoju – nes vakar, kai su drauge nuėjome pasižiūrėti derbio, šalia manęs atsisėdo

kažkoks nesiskutęs vyras, kuris atrodė kaip Rytų Europoje gimęs arabas palestinietis. Jis be perstojo spoksojo į žmones aplinkui ir kažką sau murmėjo. Vos pastebėjęs iš po jo skverno kyšant pistoleto vamzdį, supratau, ką jis murma. Jis paprasčiausiai taikė savo devynis milimetrus į kiekvieną iš eilės, atleisdavo saugiklį ir patyliukais sakė: „Tu negyvas, ir tu, tu irgi." Po kelių šūvių, kai jis nepastebimai nusitaikė ir į mane, aš pasistengiau ramiai šypsotis ir galvoti apie savo bičiulį ir buivolus. „Tu mano", – tarė jis sau, paliko mane bukai išsišiepusį ir stabtelėjo pakeisti dėtuvės. Ir aš stabtelėjau. Giliai įkvėpiau, ir staiga keistai sugargėjau gerkle. Tai tik sportas, mėginau įkalbėti sau, kad tai niekam nekenkia. Bet viduje žinojau, kad jei jis drįs šauti ir į mano draugę, aš atsistosiu iš savo pažymėtos vietos šalia išėjimo ir tiesiog sulaužysiu jam visus kaulus iki vieno.

*Gadžio Dino nuotykiai su kontržvalgyba**

Leonui Šrigui, Jigaliui Musinzonui,
Tamarai Borenštein-Lazar

Jam neliko nieko, kas primintų tėtę, net nuotraukų, tik istorijos, kurias šis jam pasakojo dar būdamas gyvas. Kas vakarą pasakodavo naują. Net prieš pat galą, kai violetinis Profesoriaus Katroso vanduo jau pamažu baigė suėsti jo kepenis, tėtė nesiliovė vakarais pasakojęs. Tėtei susirgus, vaidmenys kiek pasikeitė, dabar jis kalbėdamas užliūliuodavo lovoje patį save, bet istorijos apie tai, ką jis nuveikė, liko nuostabios: apie jo nukenksmintas egiptiečių raketas, apie teroristinius išpuolius, kuriems užkirto kelią, apie

* Šis apsakymas parodijuoja 6–7-ojo dešimtmečių Izraelyje itin populiarius romanus apie herojų berniuką Danį Diną, kuris kovojo su piratais, ateiviais ir teroristais. Danis Dinas tapo nematomas netyčia išgėręs violetinio vandens, kurį sukūrė Profesorius Katrosas. Žmonės, kuriems dedikuotas apsakymas, prisidėjo kuriant šią ir kitas panašias serijas.

išgelbėtus belaisvius. Sunku būdavo patikėti. O dabar – nieko, ***nothing***. Dabar jis tik gulėjo nematomas lovoje ir laukė, kol vaikystėje išgertas violetinis vanduo užbaigs darbą, pradėtą prieš daugelį metų.

Jis nesutiko eiti pasitikrinti sveikatos, vis pajuokaudavo, kad niekas niekad neranda jo venų. Ir pats Profesorius Katrosas, kuris po dviejų mėnesių gaudynių teikėsi atskambinti Gadžiui, pripažino seniai žinantis, jog violetinis vanduo pamažu kenkia vidaus organams, ypač kepenims.

– Nieko nepadarysi, – pasakė sukriošęs profesorius. – Taip jau būna, kai prasidedi su organinių medžiagų pigmentacijos procesais. Dabar turiu lėkti į laboratoriją, ten grąžino papūgą po skrodimo.

Gadžio tėvas sykį jam pasakojo, kad dabar Katrosas tarnauja slaptosioms tarnyboms, bandydamas išveisti protingą gyvūną šnipą. Jau pavyko sukurti dvi kalbančias beždžiones bei papūgą, ir profesorius naudojosi jomis aiškindamasis biochemines reakcijas, padėsiančias pasiekti panašių rezultatų su kitais gyvūnais.

Katrosui padėjus ragelį, Gadis liko su tėvu. Tą vakarą jiedu kaip visada pažiūrėjo žinias, paskui dar vieną laidą, ir Gadis padėjo tėvui atsigulti į lovą.

– Žinai, – tarė tėvas, kol Gadis taisė jam pagalves. – Tą menkystą, kurį rodė per žinias, aš kadaise išgelbėjau, kai buvo pagrobtas lėktuvas į Niujorką.

Tėvas tyliai sudejavo, ir iš įspaudų kontūrų Gadis spėjo, kad jis atsirėmė į viršutinę pagalvę.

– Viskas prasidėjo nuo pokalbio su tuometiniu štabo viršininku...

Tėtė leidosi į eilinį nuotaikingą pasakojimą, kurio pabaigos Gadžiui tą vakarą neteko išgirsti. Tėvas tiesiog užmigo nebaigęs šnekėti.

Istorijos pabaigą jis sužinojo po mėnesio, Nepriklausomybės dieną, kai sugrįžęs namo iš klasės šventės rado tėvą visiškai girtą. Tėvas liovėsi apgailėtinai mėginęs apsimesti blaivus ir slėpti butelį už nugaros pamatęs, kaip Gadis pro jį skaito etiketę „Degtinė Gold, pagaminta Izraelyje“.

– Nepriklausomybės dieną visada būnu tokios nuotaikos, net nežinau dėl ko, – patraukė jis pečiais. – Išlenkti taurelę padeda, palengvina skausmą.

Gadis žinojo, kad tėvas patraukė pečiais, nes „Goldo“ butelis sujudėjo. Jis dažnai galėjo įsivaizduoti visą tėvo siluetą (kurį mintyse apibrėžė tarsi juoda flomasterio linija) daiktuose, kuriuos tėvas laikė ar buvo į juos atsirėmęs. Jis atnešė dvi taures ir padėjo tėvui pribaigti degtinės likučius, bet, prieš jiems užmiegant salone, tėvas baigė pasakoti apie pagrobimą.

Paskutinę baigiamųjų egzaminų dieną Gadis parėjo namo ir atidaręs duris neišgirdo tėvo atsakant į pasisveikinimą, pamanė, jog šis miega. Vos užėjęs į vonią ir pajutęs, kad stovi nematomo skysčio telkinyje, suprato, kas nutiko.

Gadžio tėvas per savo gyvenimą buvo išgelbėjęs daugybę štabo viršininkų, prezidentų ir saugumo ministrų, bet į jo laidotuves neatėjo net profesorius Katrosas. Gadis

atsisėdo ant gretimo kapo, prisidegė cigaretę ir atsilošė į paminklą. Tėvui esant gyvam, jis nedrįso prie jo rūkyti. Po savaitės įsidarbino ledainėje. Jau buvo prasidėjusios atostogos, pasibaigę mokslai.

Pirmą darbo savaitę pastebėjo, kad visi bendradarbiai vengia ketvirtadienio vakaro pamainos, ir tuoj pat pasisiūlė.

– Argi nenori žiūrėti „Makabio“ rungtynių? – nusijuokė savininkas.

– Mažas būdamas žiūrėdavau, – atsakė Gadis. – Su tėčiu. Bet dabar... – Jis patraukė pečiais.

– Taip, – tarė anas. – „Makabis“ jau nebe tas, koks buvo kadaise.

Galiausiai savininkas liko kartu su juo dirbti toje pamainoje. Vietoj rungtynių jiedu per radiją klausėsi muzikos, ir, kol nepasirodė nusiminę pirkėjai, net nenumanė, kad „Makabis“ pralošė. Nuo to karto jie šiek tiek susibičiuliavo.

Kai pasakė Uziui, ledainės savininkui, kad nori dviem savaitėms išvykti į Turkiją, šis ne tik nesupyko, bet dar pasiūlė išmokėti avansą iš algos, kurią turėtų gauti sugrįžęs. Užsisakęs kelionių agentūroje bilietą, Gadis nuvažiavo į karinės tarnybos skyrių leidimo išvykti. Karininkės, kuri turėjo pasirašyti blanką, nebuvo, teko laukti kone dvi valandas. Tuo metu jis žiūrėjo filmą su Zeevu Revachu*,

* Zeevas Revachas – Izraelio teatro ir kino aktorius, komikas.

kurį suko šauktinių salėje. Kažkas paprašė ugnies, Gadis jam pridegė cigaretę.

– Ir tu pas psichologą? – pasiteiravo anas.

Gadis papurtė galvą, nenuleisdamas akių nuo ekrano.

– Tai susimoviau, – nusijuokė rūkalius. – Iš kur man tokia mintis iš viso šovė? Iš tavo veido matyt, kad nori į kovinius*.

– Kovinius? – karčiai šyptelėjo Gadis. – Taip, tai mūsų šeimos tradicija.

– Taip ir būna, – išsišiepė rūkalius. – Tai ir tėvelis buvo karys, ar ne? O tu seki juo. Taip yra, mulkiai nemiršta, jie tik keičiasi.

– Nustebtum. – Toliau bukai šypsojosi Gadis. – Nustebtum.

Pagaliau atėjo karininkė ir pasirašė blanką, po savaitės jis jau buvo bendrabutyje Ankaroje su sakvojažu, didesniu nei metams atvykusių keliautojų. Jam mėginant įkišti į tą sakvojažą naujai pirktą odinį švarką, jį surado Jaronas.

– Tu Gadis, – tarė jis ir priėjo ištiesęs ranką, pasirengęs vyriškam paspaudimui. – Esu Jaronas, buvau tavo tėvo draugas.

– Žinau, – burbtelėjo Gadis. – Mačiau jus kažkada per žinias.

Jaronas nusišypsojo.

* Bendraudami su armijos psichologu, šauktiniai dažnai sugeba išsisukti nuo tarnybos, apsimesdami jai psichiškai nepasirengę. Tarp nenorinčiųjų išvengti tarnybos prestižiniais laikomi koviniai padaliniai.

– Per visą pokalbį mano veidas buvo užtamsintas, todėl nieko tu nematei, bet nesvarbu. Šį tą tau atnešiau, – tarė jis ir padavė Gadžiui seną nespalvotą nuotrauką. Gadis nežiūrėdamas įsikišo ją į užpakalinę džinsų kišenę.

– Žinau, kad tavo tėvas retai fotografuodavosi, tad pamaniau, kad norėsi šitos nuotraukos, – Jaronas bedė pirštu į kišenę. – Čia mudu kartu bare...

– Niujorke, žinau, – tarė Gadis. – Labai ačiū.

– Klausyk, atleisk, kad nebuvau laidotuvėse. – Jaronas nuleido žvilgsnį į grindis, ant kurių buvo pilna dulkių ir sutryptų nuorūkų. – Kaip tik buvau skubiai deleguotas į Šanchajų ir...

– Nieko tokio, – pertraukė Gadis. – Jei jau Katrosas nesugebėjo atvažiuoti iš Rechovoto, suprantama, kad jums nepavyko parsigauti iš pat Kinijos.

– Katrosas? – atsiprašomai nusišypsojo Jaronas. – Ko gi galima tikėtis iš išsiblaškiusio mokslininko. Jis pamirštų net savo gimtadienį. Tiek to tą Katrosą, ne dėl to aš čia. Iš tiesų esu čia dėl kito skubaus reikalo. Dėl siuntinio, kurį tavo tėvas turėjo mums kažkur palikti, ar ką nors apie tai žinai?

Gadis papurtė galvą.

– Žiūrėk. – Jaronas surimtėjo ir prisėdo ant Gadžio lovos krašto. – Siuntinyje buvo itin slapta medžiaga, ir mums tikrų tikriausiai žinoma, kad ją turėjo tavo tėvas.

Jaronas giliai įkvėpė.

– Čia ne juokai, kalba eina apie įslaptintą medžiagą, kuri mūsų rankose gali būti itin naudinga, bet patekusi į priešo rankas taps labai kenksminga.

Jaronas išsitraukė cigaretę iš pakelio, kurį laikė marškinių kišenėje, pasirausė kelnių kišenėse, kartu dairydamasis po kambarį žiebtuvėlio.

– Klausyk, – toliau kalbėjo jis, tebelaikydamas burnoje nepridegtą cigaretę. – Ehudas, atsakingas už tyrimą, jau apieškojo jūsų butą ir nieko nerado. Jis norėjo apieškoti ir tave – žinai, išversti kuprinę, gal net ištardyti. Bet aš jam pasakiau...

– Mano kuprinę jau išvertė, vakar, kai buvau paplūdimy, – įsiterpė Gadis. – Ir nieko nerado, tardymas irgi nepadės, nes aš neturiu nė žalio supratimo, apie ką jūs šnekate.

– Gerai, – tarė Jaronas kildamas nuo lovos. – Tavo tėvas turėjo daug draugų, teks juos apklausti. Sakyk, Gadi, kartais neturi ugnies?

– Deja, ne. – Atsistojo ir Gadis. – Net tuo negaliu jums padėti.

Jaronas paskutinį kartą beviltiškai ilgai trūktelėjo nepridegtą cigaretę prieš grąžindamas ją į pakelį.

– Tu panašus į tėvą, ar žinai? – draugiškai kumštelėjo jis Gadžiui į petį.

– Ne, nežinau, – atsakė Gadis, žengdamas atgal. – Ir jūs ne.

Gadis išsidrėbė ant bendrabučio lovos, net nenusiavęs batų. Prisidegė cigaretę. Keliskart užsitraukęs, laisva

ranka pasirausė kelnių kišenėje. Nuotraukoje, kurią jam davė Jaronas, buvo milžiniškas medinis baras, už jo – eilės stiklinių butelių. Prieš barą stovėjo trys aukštos kėdės. Ant kairiosios sėdėjo Jaronas. Atrodė labai jaunas, kone vaikas. Vienoje rankoje jis laikė taurelę degtinės, kitos pirštais lietė kaktą, juokais atiduodamas pagarbą. Viduryje sėdėjo mergina ilga juoda kasa, dėvinti ryškius triko marškinėlius ir mūvinti chaki spalvos kelnes. Jos veido nesimatė, nes prieš jį laikė iškėlusi taurę. Trečioji kėdė buvo tuščia.

Kantrybė

Kantriausias pasaulio žmogus sėdėjo ant suoliuko netoli Dizengofo aikštės. Prie jo niekas nesiartino, net balandžiai. Iškrypėliai viešajame tualete leido tokius keistus garsus ir taip garsiai, kad jų neįmanoma buvo ignoruoti. Kantriausias pasaulio žmogus apsimesdamas laikė rankoje laikraštį.

Iš tikrųjų jis ne skaitė, o kažko laukė. Niekas nežinojo, ko.

Britų bulvarinis laikraštis žadėjo dešimt tūkstančių svarų tam, kas išsiaiškins, ko jis laukia, bet niekam nepavyko. Vieninteliame interviu, kurį kantriausias pasaulio žmogus sutiko duoti CNN korespondentui, jis pasakė, kad laukia daugelio dalykų, bet čia ne vieta jiems vardyti. „O kurgi bus vieta?" – pareikalavo energingas žurnalistas, tačiau kantriausias pasaulio žmogus neatsakė, tiesiog laukė kito klausimo. Laukė, laukė ir laukė, kol pagaliau teko sugrįžti į studiją.

Iš viso pasaulio pas jį plūdo piligrimai, norintys išsiaiškinti jo paslaptį. Hiperaktyvūs brokeriai, isteriški

studentai, žalojantys save menininkai, nekantraujantys sulaukti savo penkiolikos minučių šlovės. Kantriausias pasaulio žmogus nežinojo, ką turėtų jiems pasakyti. „Nusiskuskit, – visuomet galop ištardavo jis. – Nusiskuskit paleidę karštą vandenį, tai labai ramina." Ir visi vyrai dumdavo kaip akis išdegę į vonią ir tūkstančius kartų įsipjaudavo. Moterys sakydavo, kad jis šovinistas. Kad jo atsakymas yra agresyvus ir *de fakto* neigia Ievos dukterų teisę pasiekti ramybės būseną. Dar jos manė, kad jis labai negražus. Lorė Anderson netgi parašė apie jį eilėraštį. „Itin kantrus ir bjaurus vyras šovinistas" – taip vadinosi šios eilės. Refreno eilutė skambėjo šitaip: „Jo biologinis laikrodis niekur neskuba."

Kantriausias žmogus užmigo ant suoliuko pusiaumirkas. Jis sapnavo meteorus, atsitrenkiančius į Žemę su baisiais garsais, panašiais į autobusų, ugnikalnius, išsiveržiančius su klaikiu triukšmu, panašiu į iškrypėlių nuleidžiamo vandens, ir panelę, kurią daug metų mylėjo, išsiskiriančią su savo vyru garsais, panašiais į paukščių čiulbesį. Per du metrus nuo jo pora balandžių mėgino išlesti vienas kitam akis. Jie pykosi net ne dėl lesalo, o šiaip, be priežasties. „Nusiskuskit, – per miegus patarė jiems kantrusis žmogus. – Nusiskuskit paleidę karštą vandenį, tai labai ramina."

Septyniasdešimt šeštųjų vasara

Septyniasdešimt šeštųjų vasarą mūsų namus remontavo ir įrengė juose antrą tualetą. Tai buvo asmeninis mamos tualetas – žalios keramikos, su baltomis užuolaidomis ir nedidele braižybos lenta, kurią galima buvo pasidėti ant kelių kryžiažodžiams spręsti. Naujosios išvietės durys nebuvo rakinamos, nes ji priklausė tik mamai, ir, šiaip ar taip, visiems buvo draudžiama užeiti. Tą vasarą buvome labai laimingi. Mano sesė, geriausia „Mis Visatos" Rinos Mor draugė, ištekėjo už mielo dantisto, kuris atvyko iš Pietų Afrikos, ir išsikraustė į Raananą. Vyresnysis brolis baigė armiją ir įsidarbino saugumiečiu „El Al" aviakompanijoje. Tėtis užsidirbo marias pinigų iš naftos paieškų įrangos ir tapo lunaparko bendraturčiu. O aš visą laiką verčiau visus pirkti man dovanas.

„Skirtingi žmonės, skirtingos svajonės" – buvo parašyta ant užsieninių prekių katalogo, iš kurio rinkausi staigmenas. Jame buvo visko: nuo bulviašaudžio pistoleto iki tikroviško dydžio Žmogaus Voro lėlių. Ir kiekvieną

kartą skrisdamas į Ameriką brolis man leisdavo išsirinkti iš katalogo po vieną daiktą. Kaimynų vaikai mane labai gerbė dėl naujųjų žaislų, visada manęs klausėsi. Penktadieniais po pietų su visa klase eidavome į parką ir žaisdavome beisbolą su mano brolio atvežta lazda bei pirštine. Aš buvau didžiausias čempionas, nes Džeremis, sesės vyras, išmokė mane mėtyti su išsukimu, ir niekas nemokėdavo atmušti.

Aplinkui galėjo dėtis baisiausi dalykai, bet manęs tai visiškai nelietė. Baltijos jūroje trys jūreiviai suvalgė savo kapitoną, kažkurio mokyklos vaiko mamai nupjovė krūtį, Dalitos brolis žuvo per mokymus armijoje. Inata Muzar, gražiausia klasės mergaitė, net nepasitarusi su draugėmis priėmė mano pasiūlymą draugauti. Mano brolis pasakė, jog telaukia mano gimtadienio, kad dovanų pasiimtų mane kelionėn į užsienį. O ligi tol jis kas šeštadienį pavėžėdavo mudu su Inata į lunaparką savo žydru „Prinz" automobiliu. Aš prisistatydavau atrakcionų prižiūrėtojams kaip Švarco sūnus, ir jie mums leisdavo viskuo naudotis nemokamai.

Per šventes mes važiuodavome pas senelį Reuveną į Zichron Jakovą, ir jis man taip stipriai suspausdavo ranką, kad aš pravirkdavau, paskui šaukdavo, kad aš išlepęs ir turiu išmokti spausti dešinę kaip vyras. Jis amžinai kartojo mamai, kad ji mane siaubingai išauklėjo, deramai neparuošė gyvenimui. Ir mama vis teisinosi sakydama, kad paruošė, tik šių dienų gyvenimas visai ne toks, kaip kadaise. Kad šiais laikais nebereikia mokėti gaminti Mo-

lotovo kokteilių iš spirito ir vinių ar žudyti dėl duonos, tereikia gebėti džiaugtis. O senelis užsispyręs vis ginčydavosi. Įžnybdavo man į ausį ir šnibždėdavo, kad jei nori išmokti džiaugtis, turi žinoti, kas yra liūdesys. Kitaip visa tai nieko verta. Ir aš stengiausi, bet gyvenimas septyniasdešimt šeštųjų vasarą buvo toks smagus, ir man visiškai nesisekė dėl ko nors nuliūsti.

Etgar Keret
Ilgintis Kisindžerio

Vertėja
Olga Lempertaitė

Redaktorė
Dovilė Janušauskaitė

Dailininkas
Zigmantas Butautis

Maketavo
Sigrida Juozapaitytė

Tiražas 2 000 egz.
Išleido UAB „Baltų lankų“ leidyba
Palangos g. 4, LT-01402 Vilnius
leidykla@baltoslankos.lt
www.baltoslankos.lt

Spausdino UAB „Spindulio spaustuvė“
Vakarinis aplinkkelis 24, LT-48184 Kaunas

Fokusininkas bando iš cilindro ištraukti triušį, bet išima tik jo galvą; vaikinas pirmą sykį parsiveda namo merginą, bet pamato, kad geriausias draugas „pažymėjo“ jo duris; jaunuolis baigia burtininkų mokyklą, tačiau greitai sužino, kad gali toli gražu ne viską; du studentai susiremia su šaligatviu ir laimi; abipusę neapykantą jaučiančios vaikino motina ir mergina reikalauja viena kitos širdies...

Šių istorijų autorius Etgaras Keretas (gim. 1967 m.) – kultinis Izraelio rašytojas, kuriantis apsakymus, grafinius romanus ir filmų scenarijus. *Ilgintis Kisindžerio* – antroji pripažinimą jam pelniusi knyga, kurią sudaro 49 itin trumpi, taiklūs ir neretai siurrealistiniai apsakymai.

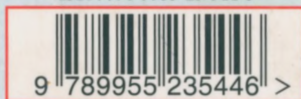
Puikus rašytojas... nepanašus į jokį kitą man žinomą autorių. Būsimos kartos balsas.

SALMAN RUSHDIE

Etgaras Keretas yra genijus...

NEW YORK TIMES

ISBN 978-9955-23-544-6

www.baltoslankos.lt